

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ

Ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΑΛΛΑΤΙΔΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΟΥ

Ἐνῶ καθ' ὅλην τὴν μακροαίωνα ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους, κατὰ σταθερόν κανόνα, ὁ Ἕλλην διὰ τῶν θαλασσίων ὁδῶν ἀναζητεῖ τόπους εὐφορωτέρους τῆς ἀγόνου πατρῶας γῆς, κατὰ φυσικὴν ἀντίθεσιν, ὁ Ἕλλην Μακεδὼν, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς Μακεδονίας, ἐτρόπη πρὸς βορρᾶν καὶ ἴδρυσεν ἀποικίας εἰς τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην, ἤτοι εἰς τὴν Αὐστρουγγαρίαν καὶ εἰς τὰς γειτονικὰς πρὸς αὐτὴν χώρας, τὴν Τρανσυλβανίαν καὶ τὴν Βλαχίαν. Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ Μακεδόνες δὲν ἔρρετον πρὸς μετανάστευσιν. Διότι ἔνεκα τῆς τότε ἐν Μακεδονίᾳ εὐκόλου διαβιώσεως, ὡς ἐκ τοῦ εὐφόρου τοῦ ἐδάφους, δὲν παρίστατο ἀνάγκη πρὸς συντήρησίν των ἢ καὶ πρὸς πλουτισμόν, νὰ ἀπομακρύνωνται αὐτῆς.

Ἐν τούτοις, τοπικοὶ ἰδιάζοντες οἰκονομικοὶ ὄροι καὶ συνθῆκαι ζωῆς διάφοροι, οἷον καταδιώξεις καὶ καταδυναστεύσεις ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ, ἠνάγκασαν πολλοὺς ἀπὸ τοὺς κατοίκους ὀρισμένων Μακεδονικῶν πόλεων, νὰ ἐκπατρίζωνται. Διὰ τοῦτο, ἀνευρίσκομεν πολυπληθεστέρως τὰς ἐκ τῶν ὀρισμένων ἐκείνων πόλεων ἀποικίας ἢ μᾶλλον ἀνευρίσκομεν, εἰς τὰς ἀναφερθείσας χώρας, ἀποικίας ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν πόλεων τούτων. Ὁ Μελενίκος, ἡ Κοζάνη, ἡ Δοϊράνη, ἡ Σιάτιστα καὶ τὸ Βυγατσικὸν εἶναι σχεδὸν τὰ ἀποκλειστικὰ μακεδονικὰ κέντρα, τὰ ὁποῖα τροφοδοτοῦν διαρκῶς τὰς πρὸς βορρᾶν ἀποικίας τῶν Μακεδόνων, σπανιώτερον δὲ αἱ Σέρραι, τὸ Μοναστήριον καὶ ἡ Θεσσαλονίκη.

Μολονότι ἀποικίαι Μακεδόνων ἀναφέρονται ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ καὶ κυρίως ἐν τῇ Τρανσυλβανίᾳ, τῇ ἀνατολικῇ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ τῆς Οὐγγαρίας, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1629—1648, ἀποτελούμεναι ἐκ Μακεδόνων ἐργαζομένων εἰς τὰ ἀπέραντα κτήματα τοῦ οἴκου Γεωργίου Ρακότση, ἀποίκους Μελενικίους εὐρίσκομεν μόνον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, ἀφ' ἧς ἐποχῆς δηλαδὴ τὰ ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατείας Θηρεσίας χορηγηθέντα προνόμια παρέσχον μεγαλυτέραν ἐξασφάλισιν ὄρων διαβιώσεως καὶ ἐργασίας εἰς τοὺς ἀποίκους (1).

(1) Βλέπε Α. Παλλατιδοῦ περὶ τῆς Ἀρχῆς καὶ Προόδου τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικοῦ Συνοικισμοῦ. Βιέννη 1845. σελ. 5—12.—Σωφρονίου Ἐυστρατιάδου Μητροπολίτου Λεοντοπόλεως: Ὁ ἐν Βιέννῃ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ

Εἰς ἀπογραφικὸν πίνακα τῶν ἐν Οὐγγαρία Τούρκων ὑπηκόων τοῦ ἔτους 1769, ὁ ὁποῖος συνετάγη κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Σουλτάνου, σημειοῦνται οἱ Ἐμμανουὴλ Χατζῆς ὡς τὸ πρῶτον εἰσελθὼν ἐν τῇ χώρᾳ τῷ 1750, ὁ Ἀλέξανδρος Ρόζης ὡς εἰσελθὼν τῷ 1754, ὁ Ἀντώνιος Στογιάννης καὶ ὁ Ἰωάννης Γεωργίου ὡς εἰσελθόντες κατὰ τὸ 1768, οὗτοι δὲ εἶναι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, καὶ οἱ ἀρχαιότεροι Μελενίκιοι ἀποικοὶ ἐν Οὐγγαρία (1).

Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ κυρίως ἐν Βιέννῃ ὅπου ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος συνιστῶνται δύο Ἑλληνικαὶ Κοινότητες, ἡ τῶν Τούρκων ὑπηκόων καὶ ἡ τῶν Αὐστριακῶν ὑπηκόων, εἰς τὴν ὁποίαν βραδύτερον προστίθενται καὶ οἱ ἐν Βιέννῃ ἐγκατεστημένοι ὑπήκοοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, οἱ Μελενίκιοι ἀποικοὶ εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν πρωταγωνιστούντων εἰς τε τὴν σύστασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῶν Τούρκων ὑπηκόων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκεν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Οὕτω εἰς τὴν κατὰ τὴν 25 Μαρτίου τοῦ 1776 γενομένην «*Συνέλευσιν κοινὴν τῶν ἐν Βιέννῃ πραγματευομένων τουρκομεριτῶν*», εἰς τὴν ὁποίαν «*κοινῇ γνώμῃ ἀπεφασίσθη ἡ χρῆσις τῶν κλήρων διὰ τῶν ὁποίων ἐκλέγονται ἐπιστάται καὶ Κυβερνήται τῆς διὰ περιβλεγίου βασιλικῆς δοθείσης ἐνοριακῆς καπέλλας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου*» κατὰ τὸ σχετικὸν πρακτικόν, ἐκ τῶν ἐκλεγέντων, μεταξὺ τεσσαράκοντα ἕξ ἐν συνόλῳ ψηφοφορησάντων Ἑλλήνων, 18 Ἐπιτρόπων, ἐξελέγησαν καὶ δύο ἐκ Μελενίκου καταγόμενοι, ἦτοι οἱ Κωνσταντῖνος Ποποβίκης καὶ Σλάτκος Θεοδώρου. Περὶ αὐτῶν ἀτυχῶς οὐδὲν γνωρίζομεν ἄλλοθεν. Ἀναμφισβητήτως ὅμως θὰ πρόκειται περὶ εὐκαταστάτων καὶ εὐυπολήπτων πραγματευτῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐκλογή, τὸ πρῶτον ἤδη γενομένη διὰ κλήρων, ἦτο ἄκρως τιμητικὴ καὶ διὰ τὸ Μελενίκον.

Ἐπίσης κατὰ τὸ 1784, γενομένης Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς Κοινότητος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὅπως ἀποφανθῆ περὶ τῆς ἐνώσεός της ἢ μή, μετὰ τῆς ἄλλης Ἑλληνικῆς Κοινότητος, τῶν Ρωμαίων ὑπηκόων τοῦ Καίσαρος τῶν Ρωμαίων, καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς μιᾶς κοινῆς ἐκκλησίας, τὸ σχετικὸν πρακτικὸν τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων ὑπογράφει καὶ ὁ Μελενίκιος Ραισβήτζης Θεόδωρος.

Ἡ παροιμία ὅμως τῶν Μελενικίων ἐν Βιέννῃ μικρὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, εἶναι πολυπληθεστάτη κατὰ τὰς ἀρ-

ἡ Κοινότης τῶν Ἑλλήνων Ὀθωμανῶν ὑπηκόων.—Ἀλεξάνδρεια, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου, 1913—Θ. Νάτσινα: Οἱ Μακεδόνες πραγματευτῆδες εἰς τὰς χώρας Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας. Θεσ/νίκη 1932.—Ἀνδρέα Χόρβατ: Δύο ἄρθρα εἰς ἐφημ. Καθημερινὴν τῆς 15ης Αὐγούστου καὶ 4η, Σεπτεμβρίου 1938.—Π. Πέννα, Ἀνατολικομακεδόνες Ἀποικοὶ ἐν Αὐστρουγγαρίᾳ. Καθημερινὴ τῆς 12 Σεβρίου 1938.

(1) Σπυρ. Λάμπρο: Νέος Ἑλληνομνήμων, τόμος 18ος σελ. 51,

Αναστάσιος Παλλατίδης

χὰς τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος, ἂν ὄχι ἡ πολυπληθεσιτέρα τῶν παροικιῶν τῶν ἄλλων Μακεδονικῶν πόλεων. Εἰς τὰ ἀρχεῖα καὶ πάλιν τῆς αὐτῆς ἐν Βιέννῃ Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ εἰς πρακτικὸν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν αὐτῆς τῆς 17 Μαρτίου 1816 φέρονται, ἄνευ ὀνομάτων ἀτυχῶς, ὡς ψηφίσαντες 37 Μελενίκοι, ἐκ τῶν ὁποίων τριάκοντα πέντε μὲν ὑπὲρ τῆς τεθείσης εἰς ψηφοφορίαν προτάσεως, δύο δὲ κατ' αὐτῆς. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος εἶναι ἀρκετὰ ἐνδεικτικὸς τῆς ἀκμῆς τῆς ἐκ Μελενικίων παροικίας. Δὲν ἦτο ὅμως μόνον ἡ Βιέννη, ἡ ὁποία συνεκέντρωνε τὴν μεγαλυτέρα, μερίδα τῶν Μελενικίων ἀποίκων. Τὸ Βουκουρέστιον ἦτο ἡ δευτέρα πόλις, ἡ ὁποία συνεκέντρωνε πολλὰ καὶ ἐκλεκτὰ τέκνα τοῦ Μελενίκου ὅπως θὰ ἀναφέρωμεν ἄλλαχοῦ τῶν σημειωμάτων τούτων, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Μελενίκου ἠκούετο καὶ ἐν Βουδαπέστη (1) ἐν Βρασοβῶ (Kronstant), Σιμπίνφ (Hermanstadt), Βελιγραδίῳ, Τάμεσβαρ, Γιουργέβφ καὶ βραδύτερον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ.

Τὸ πτωχὸν τοῦ ἐδάφους, τὸ περιορισμένον τῶν προϊόντων τῆς γῆς, ὁ στενὸς ὀρίζων τῆς ἐπαγγελματικῆς δράσεως, ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ἀγορῶν πρὸς ἔξαγωγήν τῶν ἐλαχίστων προϊόντων, πολλάκις ἡ πρόθεσις μαθήσεως καὶ σπουδῶν, ἀλλὰ καὶ ὀλίγη κληρονομικὴ προδιάθεσις, δεδομένου ὅτι οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἀποικοὶ ἦσαν ἐκ Φιλιππουπόλεως (2), εἶναι τὰ αἷτια τὰ ὠθοῦντα τοὺς Μελενίκους πρὸς ἐκπατρισμὸν κατὰ τε τὸν 18 αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ βραδύτερον ὅτε ἀθρόως ἐνίσχυνον δι' ἀποίκων τὰς γειτονικὰς Ἑλληνικὰς Κοινότητας τοῦ Σιδηροκάστρου καὶ Πετριτσίου.

Φαίνεται ὅτι αἱ ἀνωτέρω βιωτικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ συνθῆκαι τοῦ Μελενίκου δὲν ἦσαν πρόσφατοι τῶν χρόνων ἐκείνων, ἂν κρίνη κανεὶς καὶ ἀπὸ τὰ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰωάννου Κατακουζηνοῦ λεγόμενα : «Μελενίκος γὰρ οὐχ ὅτι γε ἡμᾶς ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ἐνοικοῦντας δύναται τρέφειν ἀνευδῶς» καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ πρὸς ἄλλας χώρας καὶ πόλεις ἀποδημία τῶν κατοίκων θὰ ἔχη τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ ὑπὸ Φιλιππουπολιτῶν οἰκισμοῦ τοῦ Μελενίκου.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν εἰς τὴν μεγαλυτέραν πύκνωσιν τῆς ἐν Βιέννῃ καὶ τῶν ἄλλων παροικιῶν, ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19 αἰῶνος ἐπικρατοῦσα ἀφόρητος κατάστασις, ἐκ τῆς σκληρᾶς διοικήσεως τοῦ Τοπάρχου τοῦ Μελενίκου Μουστᾶ μπέη, περὶ οὗ ἐν τοῖς κατωτέρω.

Βεβαίως διὰ τῆς διαρκοῦς διαρροῆς, ὁ Μελενίκος ἐστερεῖτο τῶν ζωτικωτέρων, ἴσως, στοιχείων του, ἀλλ' εἶναι πάλιν ἐκτὸς συζητήσεως τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἀπόδημοι, μὴ λησμονοῦντες τὴν γενέτειραν, παντοιοτρόπως τὴν ὠφέ-

(1) Τεσσαράκοντα τέσσαρες περίπου Ἑλληνικαὶ Κοινότητες ἦσαν κατεστραμμένοι ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀνατολικὰς αὐτῆς ἐπαρχίας (βλ. καὶ Πέτρου Σπανδωνίδου : Μελενίκος, ὁ νεκρὸς Μακεδονικὸς Ἀκρίτας» Θεσ/νίκη 1930.

(2) Ἀκροπολίτης I, 80—83.

λησαν, πρὸ παντὸς κατὰ τοὺς μαύρους χρόνους τῆς δουλείας, γενναίως δὲ ἐβοήθησαν εἰς τὴν γενικὴν προσπάθειαν τοῦ συνόλου τῶν συμπατριωτῶν τῶν διὰ τὴν ἐν γένει πρόοδον καὶ πνευματικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν ἀναγέννησιν, ἀφοῦ περὶ ἄλλης τινὸς προσπαθείας δὲν ἦτο τότε δυνατὸν νὰ γίνῃ σκέψις.

Εἰς τοιαύτην συμβολὴν ὀφείλεται καὶ ἡ συστηματικωτέρα ὀργάνωσις τοῦ Κοινοῦ Μελενίκου, διὰ τῆς συντάξεως κατὰ τὸ 1813 Διοικητικοῦ Συστήματος ἧτοι Καταστατικοῦ αὐτοῦ, περὶ ἧς διεξοδικώτερον διελάβομεν ἀλλαγῶν (1) ὡς καὶ ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἀκμὴ τῶν Σχολῶν τοῦ Μελενίκου, εἰς τὰς ὁποίας ἐδίδαξαν ἄνδρες διακριθέντες ἐν τοῖς γράμμασι καὶ γνωστοὶ ὡς διδάσκαλοι τοῦ Γένους, ὡς ὁ Ἰωάννης Φιλιτᾶς, ὁ Ἀδὰμ Τσαπέκος, ὁ Μηνᾶς Μινωῖδης καὶ ἄλλοι.

Εἰς τὸ κτηματολόγιον τοῦ «Κοινοῦ» Μελενίκου, τὸ ὁποῖον διεσώθη(2) ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων διαρπαγῆς καὶ πολτοποιήσεως τῶν Ἀρχείων τοῦ «Κοινοῦ» κατὰ τὴν εἰσβολὴν αὐτῶν εἰς Σιδηρόκαστρον καὶ τὴν λοιπὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν κατὰ τὸ 1941, ὑπάρχει μακρὸς κατάλογος συνδρομητῶν καὶ εὐεργετῶν, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ 1791 καὶ τερματίζων τὸ 1819.

Ἐκ τοῦ καταλόγου τούτου, ἐξάγεται κατ' ἀναμφισβήτητον τρόπον, ὅτι οἱ μεγαλύτεροι καὶ σπουδαιότεροι συνδρομηταὶ καὶ Εὐεργεταὶ τοῦ «Κοινοῦ» καὶ τῶν Σχολῶν τοῦ Μελενίκου ὑπῆρξαν οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Μελενίκῳ οἱ ὁποῖοι, μνήμονες τῆς πατρώας γῆς, ἀφιέρωσαν εἰς αὐτήν, ἕκαστος κατὰ δύναμιν, μέρος ἢ τὸ ὅλον τῆς περιουσίας των, ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας τῶν συμπατριωτῶν των.

Ἐπειδὴ δὲν στερεῖται ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐπιφυλασσόμεθα εἰς ἐπόμενον τεῦχος τῶν «Σερραϊκῶν Χρονικῶν», νὰ δημοσιεύσωμεν τοῦτον καὶ νὰ διαλάβωμεν ἐκτενέστερον περὶ τῶν ἐν αὐτῷ μνημονευομένων προσώπων.

Σήμερον θὰ ἀσχοληθῶμεν μόνον μὲ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐν Βιέννῃ ἐγκατεστημένου καὶ κατὰ τὸ 1848 ἀποβιώσαντος, Μεγάλου Εὐεργέτου τοῦ Κοινοῦ Μελενίκου, Ἀναστασίου Παλλατίδου, ἱατροῦ καὶ μέλους τῆς ἐν Βιέννῃ Αὐτοκρατορικῆς Ἱατρικῆς Συνδιδασκατορίας.

Ὁ Ἀναστασιος Παλλατίδης ὑπῆρξεν, ἀναμφισβητήτως, εἷς ἐκ τῶν πλέον ἐπιλέκτων μελῶν τῆς ἐν Βιέννῃ παροικίας τῶν Μελενικίων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης ἐν γένει Ἑλληνικῆς Παροικίας. Ἄνηρ ἀνωτέρας πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς συγκροτήσεως, μὲ πλούσια πατριωτικὰ αἰσθήματα καὶ μὲ ἔντονον τὸ αἷσθημα τῆς φιλαλληλίας, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυσε μοχθῶν καὶ ἐρ-

1) Π. Πέννα: Τὸ Κοινὸν Μελενίκου καὶ τὸ Σύστημα Διοικήσεώς του. Ἔκδοσις τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων. Ἀθῆναι 1946.

2) Τὸ κτηματολόγιον τοῦτο, παραδοθέν μοι πρὸ τοῦ 1940 πρὸς μελέτην, διέφυγε τὴν καταστροφὴν καὶ ἤδη εὐρίσκειται εἰς χεῖράς μας, ὡς μοναδικὸν ὑπόλειμμα τοῦ πλουσιωτάτου Ἀρχείου καὶ βιβλιοθήκης τοῦ Κοινοῦ Μελενίκου.

γαζόμενος και ενδιαφερόμενος δια την τύχην της ιδιαίτερας του πατρίδος, μολονότι εγκατέλειπεν αυτην εις νεαρωτάτην ηλικίαν.

Διακονων τον Λόγιον και όχι τον Κερδων Ερμηην, ως οι πλειστοι των εν Βιέννη συμπατριωτων του, απεβλεπε μαζι με τους άλλους Λογάδες του Γένους τους εγκατεστημένους εν Βιέννη (1) εις την ανωδον του πνευματικού επιπέδου της νέας γενεας. Δια τουτο και η προσφορα του ητο ανάλογος και πνευματική, διότι η περιουσία την οποίαν κατέλιπεν δια διαθήκης, σκοπόν αποκλειστικόν ειχεν τον φωτισμόν της νεολαίας. «Η θέλησίς μου είναι—εγραφεν εις την διαθήκην του—οτι άπασα η περιουσία μου η εύρισκομένη εις την έξουσίαν μου, συνισταμένη εις τα κάτωθι Τριβαίρικα, ειδίσματα και όμολογίας και όλα τα κινητά πράγματά μου, και τα όσα έχω να λάβω απ' έξω, αυτά όλα, ως αγαθοεργόν κληροδότημα, να πέσουν εις το εν Μελενίκω της Μακεδονίας Έλληνικόν Σχολείον, διότι με τουτο θέλω να αποδείξω εμπράκτως την ενδόμυχον ευγνωμοσύνην μου, δια την οποίαν απήλαυσα εκεί προκοπήν, ενταυτώ με την επιθυμίαν οτι συνεισφέρω κατα δύναμιν προς φωτισμόν της νεολαίας»(2).

Την εφεσίην του αυτην, δια την μόρφωσιν της σπουδαζούσης νεολαίας, ο Παλλατίδης δέν την ξεδήλωσε μόνον δια του προς την Σχολήν Μελενίκου κληροδοτήματος. Ζών ετι και παρα τον επαγγελματικόν του φόρτον, εν τη επιθυμία του όπως καταστήση αυτην κοινωνόν και της Κλασικής Ρωμαϊκής φιλολογίας, ησχολήθη εις την συγγραφην τριτόμου Λατινικής Γραμματικής, Λατινικού Έλληνικού Λεξικού και «Στοιχείων της Λατινικής Γλώσσης προς χρήσιν των Έλληνικων Σχολείων, εξαιρέτως δε των αυτοδιδάκτων μαθητων» δι' ων συγγραμμάτων του κατεπλημύρισε τα σχολεία και τας βιβλιοθήκας της τε ελευθέρας αλλά και της δούλης Ελλάδος. Η πνευματική και συγγραφική αυτη δραστηριότης δίδει, εν ταυτώ, εις τον Παλλατίδην την άφορμήν και την ευκαιρίαν να συνάπτη σχέσεις και διατηρηη άλληλογραφίαν μεθ' όλων σχεδόν των προσωποικότητων του Έλληνικού πνεύματος, του έξωτερικού, του Έλληνικού Πανεπιστημίου και του Υπουργείου Παιδείας του ελευθέρου Κράτους και των Μητροπολιτων, καθηγητων και διδασκάλων του υποδούλου Έλληνισμού.

Ανδρωθείς εις το περιβάλλον των αποτελούντων την εν Βιέννη Έλ-

1) Η Βιέννη υπήρξεν η πόλις εις την οποίαν κατόχουν τα πλείστα των μελών της Φιλικής Έταιρίας και έδρασαν, ο Νεόφυτος Δούκας, ο Ανθιμος Γαζής, ο Θεόκλητος Φαρμακίδης και άλλοι λόγιοι και πατριώται. Εν αυτη δέ ξεεδίδοντο πλείστα Έλληνικά βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά, ως ο «Τηλέγραφος» ο «Λόγιος Έρμηης» «η Καλλιόπη», η Έφημερίς κλπ. τα όποια εξαπολύοντο προς όλας τας κατευθύνσεις προς φωτισμόν του δουλωμένου Έθνους.

2) Βλέπε ολόκληρον την διαθήκην δημοσιευομένην εν συνεχεία της παρούσης μελέτης και μετά τας επιστολάς του Παλλατίδου.

ληνικὴν Κοινότητα, φιλογενῶν ὁμοεθνῶν του, οἱ ὅποιοι τὸν τιμίως ἀποκτώμενον πλοῦτον δὲν ἐχρησιμοποιοῦν μόνον διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀτομικῶν των ἀναγκῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐν τῇ ὑποδούλῳ πατρίδι Σχολῶν καὶ μόρφωσιν τῶν νέων, δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ παραδειγματισθῇ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ παραδείγμα ἐκείνων καὶ νὰ ἀποβῇ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μέγας εὐεργέτης καὶ προστάτης τῆς γενετικῆς του.

Ὁ ἀναγινώσκων τὸ περισπούδαστον ἔργον του «περὶ τῆς Ἀρχῆς καὶ τῆς προόδου τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικοῦ Συνοικισμοῦ» (1) θὰ ἴδῃ, ὡς εἰς καθέπτην ἀντανακλωμένην, πλήρη τὴν εἰκόνα τῆς ὥραίας του ψυχῆς, εἰς κάθε σελίδα, εἰς κάθε γραμμὴν καὶ φράσιν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αὐτὸς, ἐν τῷ θαυμασμῷ του πρὸς τὰς εὐπραγίας τῶν εὐεργετῶν τοῦ Γένους καὶ τῆς Πατρίδος, λέγει ἐν τῷ συγγράμματί του (2), ὅτι, δηλαδή, «τὰ ὀνόματα αὐτῶν διὰ στόματος τῶν συμπατριωτῶν του θὰ φέρονται διηγετικῶς μετ' εὐγνωμοσύνης, μνημονευόμενα καὶ ἐπ' ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, μέχρι συντελείας τοῦ κόσμου, ὥστε καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν θὰ εἶναι ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἀνεξάλειπτον καὶ ὁ στέφανος τῶν φιλανθρωπικῶν πράξεων των ἀμάραντος», εἶναι μία προφητικὴ διαίσησις καὶ πρόρρησις ὅσον ἀφορᾷ καὶ τὴν ἰδικὴν του ὑστέραν μνήμην, μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του Μελενίκων.

Καὶ πράγματι. Μολονότι ἡ γῆ τοῦ Μελενίκου, ὡς πτώμα προσφιλοῦς νεκροῦ, εὐρίσκειται εἰς χεῖρας ἐχθρικής, ἡ μνήμη αὐτοῦ διαιωνίζεται κάτω ἀπὸ τὸν αἴθριον καὶ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν οὐρανὸν τῆς μὴ δουλευούσης Μακεδονίας. Ὁ Σύνδεσμος «Εὐελπίδων Μελενίκου», ἐνσωματῶν τὸ παλαιὸν «Κοινὸν» μὲ μέλη τοὺς ἐπιλεκτοτέρους τῶν ἀπογόνων, ἀποτελεῖ τὴν σύγχρονον Κιβωτόν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐναποθηκεύθη ὡς ἱερὰ παρακαταθήκη τὸ προγονικὸν πνεῦμα, ὄχι ὡς στεῖρον ἱστορικὸν ὑπόλειμμα, ἀλλὰ ὡς πηγὴ ἀνεξάντλητος εὐγενοῦς ἀμίλλης καὶ ἐκδήλου παραδειγματισμοῦ. Καὶ δι' αὐτό, παρὰ τὴν πάροδον αἰῶνος καὶ πλέον ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Παλλατίδου καὶ παρὰ τὸν τραγικὸν ἐκπατρισμὸν κατὰ τὸ 1913 ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους, οἱ ἐν Σιδηροκάστρῳ Μελενίκοι, ὅπου ἐγκατεστάθη ὁ κύριος ὄγκος αὐτῶν, πρωτοστατοῦντος τοῦ Συνδέσμου των, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυσαν τιμῶντες καὶ θαυμάζοντες καὶ γεραίροντες τὴν μνήμην αὐτοῦ, ὡς Μεγάλου Εὐεργέτου των.

Τὴν 31 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους, συγκεντρούμενοι εἰς πάνδημον

(1) Ὁ πλήρης τίτλος τοῦ συγγράμματός του εἶναι : Ὑπόμνημα ἱστορικὸν περὶ τῆς Ἀρχῆς καὶ Προόδου καὶ τῆς σημερινῆς ἀκμῆς τοῦ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικοῦ Συνοικισμοῦ, αὐτοσχεδιασθὲν ἀφορμῇ τῆς νεωστὶ γενομένης μεταρρυθμίσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς εἰς τὸ τετράφωνον. Ὑπὸ Ἀ ν α σ τ α σ ί ο υ Π α λ λ α τ ῖ δ ο υ, ἱατροῦ, Μέλους τῆς ἐν Βιέννῃ αὐτοκρατορικῆς ἱατρικῆς Συνδιδακτορίας κ.λ.π. ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας. Ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀντωνίου Μπένκου 1845.

(2) ἐν Σελίδι 11 παρ. 12 αὐτοῦ.

Θρησκευτικὸν καὶ Ἐθνικὸν μνημόσυνον, εὐλόγως ἐξαίρουν τὴν μνήμην αὐτοῦ, μὲ ὀμιλίαν καὶ ὕμνους, καὶ προβάλλουν τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον του ὡς τὸ ὠραιότερον παράδειγμα πρὸς τὰς νεωτέρας γενεάς.

Περὶ τῶν παιδικῶν χρόνων τοῦ Ἀναστασίου Παλλατίδου ἐλάχιστα γνωρίζομεν. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Μελενικὸν τὸ 1800, ἀπὸ γονεῖς ὡς φαίνεται εὐκαταστάτους, χωρὶς περὶ αὐτῶν νὰ ἔχωμεν πληροφορίας. Τὸ μόνον γνωστὸν εἶναι ὅτι ἡ μήτηρ του ἔζη ἐν Μελενίκῳ καὶ ὅτι εἶχεν ἀδελφὴν ὑπανδρευμένην ὀνόματι Παλούνα, διότι περὶ ἀμφοτέρων ποιεῖται μνείαν καὶ λαμβάνει πρόνοιαν εἰς τὴν κατὰ τὸ 1848 δημοσιευθεῖσαν εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατόν του διαθήκην (1). Ἐπίσης, ἐκ τῆς ἐν συνεχείᾳ δημοσιευομένης ἀλληλογραφίας του, πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ πρὸς μητρὸς πάππος του Κωνσταντῖνος Βουκάρης καὶ ὁ θεῖός του Ζαχαρίας Βουκάρης ἦσαν ἐγκατεστημένοι εἰς Βουκουρέστιον, διεξάγοντες ἐμπόριον ὡς οἱ περισσότεροι τῶν ἀποδήμων Μελενικίων.

Προφανῶς τὸ γεγονός τῆς ἐν Βουκουρεσίῳ ἐγκαταστάσεως καὶ παραμονῆς τοῦ πάππου του, ἔδωκεν εἰς τὸν Παλλατίδην τὴν δυνατότητα νὰ συνεχίσῃ τὰς σπουδὰς, διότι, ἀφοῦ ἐγεύθη τὰ πρῶτα γράμματα εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Μελενικίου, ἀπεστάλη εἰς Βουκουρέστιον, ὅπου καὶ ἐπεράτωσε τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς.

Ἡ ἐξαιρετικὴ ἐπίδοσίς του εἰς τὰ γράμματα καὶ ἡ πρὸς μελέτην καὶ μάθησιν ἔφεσίς του ἔδωκεν, ἐξ ἄλλου, ἀφορμὴν εἰς τὸν διάσημον διδάσκαλον, τοῦ Γένους, τὸν ἐξ Ἰωαννίνων Λάμπρον Φωτιάδην, διδάσκοντα τότε εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Βουκουρεστίου, νὰ συστήσῃ εἰς τὸν πάππον του καὶ ἀποστείλῃ τοῦτον εἰς Βιέννην, ἵνα παρακολουθήσῃ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην εἰς τὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιον.

Περατώσας τὰς σπουδὰς του, ἔτυχε τὴν 26 Ἰουνίου 1870 καὶ διδακτορικῷ διπλώματι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης (2), ἐπὶ τῇ ὑποβληθείσῃ διατριβῇ του, γεγραμμένη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν Λατινικὴν «*De vita Somatica*» (3)

Ἐκτοτε καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπισυμβάντος τὴν 26 Ἰουλίου 1848, ἔζη διὰ τῆς ἐπιστήμης του καὶ τοῦ ἐπαγγέλματός του, ὡς καὶ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων του, τὰ ὁποῖα εἰσέπραττε ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν συγγραμμάτων του.

(1) Βλέπε ταύτην δημοσιευομένην ὀλόκληρον ἐν συνεχείᾳ μετὰ τὰς ἐπιστολάς.

(2) Εὐρίσκεται κατατεθειμένον, μεταξὺ τῶν ἄλλων χειρογράφων του, εἰς τὸ τμήμα χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης. Ἐπὶ τοῦ διπλώματος ἀπηρώρηται σφραγίς ἐκ βουλοκερίου ἐντὸς θήκης ξυλίνης. Πρὸ ἀψίδος μορφῆ γυναικὸς (πιθανῶς ἀγίας, ἧς ἡ κεφαλὴ ἐφθαρμένη), κυκλοτερῶς δὲ ἡ ἐπιγραφή. S* Sapientiae ** Studii ** Viennensis.

(3) Disertatio de Vita Somatica. Anastasius Pallatides. Craecus. Macedo. Vintobonae. 1830. Typis I. B. Zweekii Viduae.

Εὐθύς ἅμα τῷ πέρατι τῶν σπουδῶν του καὶ τῇ λήξει τῆς μαθητείας του παρὰ τοῖς νοσοκομείοις τῆς Βιέννης προσελήφθη ὡς βοηθὸς παρὰ τοῦ Καθηγητοῦ Βαρώνου Grager, ἱατροῦ τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας τῶν Ἀψβούργων, τὸν ὁποῖον καὶ διεδέχθη μετὰ τὸν θάνατόν του, ὅτε καὶ ἀνηγορεύθη καὶ μέλος τῆς αὐτοκρατορικῆς ἰατρικῆς Συνδιδακτορίας. Ταῦτοχρόνως διωρίσθη Δημόσιος ἱατρὸς τοῦ τετάρτου, τῆς μεγάλης πόλεως τῆς Βιέννης, ἣν θέσιν κατεῖχεν ἐπὶ 18 ἔτη περίπου, ἥτοι μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἄλλη αὐτοῦ πελατεία δὲν ἦτο εὐκαταφρόνητος, διότι ξένοι καὶ ἡμέτεροι ἐξεδήλωσαν εὐθύς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην των καὶ ἐπωφελήθησαν τῶν ἐπιστημονικῶν του γνώσεων καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν του ἱκανοτήτων (1).

Μεταξὺ τῶν πελατῶν τοῦ Παλλατίδου συγκαταλέγεται καὶ ἡ Ἡγεμονικὴ Οἰκογένεια Σάμου, ἥτοι τοῦ Στεφάνου Βογορίδου, ὅστις διὰ πολλοὺς μῆνας ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτὸν τὴν θεραπείαν τοῦ ἐκ τῶν υἱῶν του Ἰωάννου Βογορίδου, πάσχοντος ἐκ μακροχρονίου νόσου (2).

Εὐλικρινὴς ἀγάπη καὶ στενὴ φιλία τῆς ὑγιεστέρας μερίδος τῶν ἐν Βιέννῃ ὁμογενῶν περιέβαλλε τὸ πρόσωπον τοῦ Ἄν. Παλλατίδου. Καὶ ὅπως ὁ ἴδιος ἀναφέρει εἰς τὸ σύγγραμμά του «Περὶ τῆς Ἀρχῆς καὶ τῆς Προόδου τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῆς Παροικίας» (3), τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλίαν τούτων, τῶν ὁμογενῶν δηλαδὴ τῆς Βιέννης, ὑπελόγιζε πολὺ περισσότερον καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν φανεράν καὶ δημοσίαν ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς αὐτὸν καλῆς ὑπολήψεως πολλῶν ξένων καὶ ἀλλοφύλων ἀνθρώπων.

Ἡ σημερινὴ γενεὰ τῶν Μελενικίων εὐλόγως καὶ δικαίως θαυμάζει, ἐξυμνεῖ καὶ τιμᾷ τὸν Ἄν. Παλλατίδην ὡς τὸν Μέγαν Εὐεργέτην τῆς ἰδιαιτέρας τῆς πατρίδος. Διότι διὰ τοῦ πρὸς τὰς Σχολὰς τοῦ Μελενίκου κληροδοτήματός του ἐβοήθησε τότε, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ διότι τοῦτο παρὰ τὴν διαδρομὴν αἰῶνος καὶ πλέον, παρὰ τὰς περιπετείας τῶν πολέμων καὶ παρὰ τὴν ἐν μέρει ἐξανέμισίν του, ἀποτελεῖ καὶ σήμερον σοβαρὸν ἐτήσιον πόρον διὰ τὸ ἐν Σιδηροκάστρῳ Γυμνάσιον, ὅπου φοιτῶσιν σὺν τοῖς ἄλλοις τὰ τέκνα τῶν Μελενικίων.

Ἄγνοεῖ, ὅμως, τελείως, ἡ σημερινὴ γενεὰ μίαν ἄλλην πτυχὴν τῆς ἰδίας τῆς ἱστορίας καὶ τὸν ὅλον, τὸν ὁποῖον διεδραμάτισεν ὁ Παλλατίδης, βοηθῶν, παραινῶν καὶ συμβουλεύων τοὺς συμπατριώτας του, ὅπως ἀπαλλαγῶσι

(1) Ἀπὸ ἐπιστολῆν του τῆς 15)27 Σεβρίου 1842 πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀλέξ. Θεολόγου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἦτο διωρισμένος ἱατρὸς καὶ τῆς ἐν Βιέννῃ Τουρκικῆς Πρεσβείας, ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ.

(2) Βλέπε ἐνδιαφέρουσαν ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος ἀλληλογραφίαν, εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1270 χειρόγραφον τῆς Ἑθνικῆς μας Βιβλιοθήκης, περὶ οὗ κατωτέρω.

(3) Ἐν σελίδι 54 καὶ 55.

τοῦ ἐπὶ τριάκοντα δύο ἔτη τυραννικῶς διοικήσαντος τὸ Μελένικον καὶ τὴν ἑπαρχίαν, Τοπάρχου (Ἀγιάνη) Μουσιᾶ μπέη.

Καὶ μόνη ἡ ἐν γένει συμβολὴ τοῦ Παλλατίδου, εἰς τὸ νὰ ἀπαλλαγῇ ἡ ἀγαπημένη του πατρίς, τὴν ὁποίαν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔλησμόνησε, τοῦ συγγνοῦ καὶ ἀδιστάκτου τυράννου, Μουσιᾶ μπέη, ἀναδεικνύει τὸν Παλλατίδην μίαν φυσιογνωμίαν ἡγετικὴν καὶ ἓνα τῶν ὄντως ἐθνικῶν ἀνδρῶν τοῦ Γένους.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς διότι εἰς ἡμᾶς ἔλαχεν ἡ τύχη νὰ φέρωμεν εἰς φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ νὰ ἐρευνήσωμεν, τὸ πρῶτον ἤδη, τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς ἀλληλογραφίας του, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν περίπτωσιν Μουσιᾶ μπέη, καὶ νὰ παρουσιάσωμεν μίαν ἄλλην ὄψιν, ἓνα τελείως ἄγνωστον μέχρι τοῦδε Παλλατίδην, τόσον εἰς τὴν προλαβοῦσαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν σύγχρονον γενεὰν τῶν Μελενικίων.

Εἰς τὸ τμήμα χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ἐναπόκεινται διάφορα ἀνέκδοτα χειρόγραφα τοῦ Παλλατίδου. Ἐκ τούτων μεγίστης σπουδαιότητος εἶναι τὰ ἀντίγραφα ἢ, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Παλλατίδης τὰ χαρακτηρίζει, ἀ π ὄ γ ρ α ἐπιστολῶν του, τὰς ὁποίας κατὰ καιροὺς ἀπέστειλε πρὸς διάφορα πρόσωπα καὶ τὰ ὁποῖα, συρραφέντα κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἀποτελοῦσι τόμον χαρτόδετον ἐξ 10 πυκνογραμμένων φύλλων κοινοῦ χάρτου ἠριθμημένων δι' ἐρυθρᾶς μελάνης, φέροντα δὲ ἀριθ. 1270.

Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἄλλαι μὲν ἀφορῶσιν ὑποθέσεις ἰδιωτικῆς φύσεως (1) καὶ ἄλλαι εἶναι γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος (2). Ὅλαι ὅμως σπου-

(1) Ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι καὶ τοῦ τρίτου φύλλου, καταχωροῦνται ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἐν Ναυπλίῳ διαμένοντας Πανοσιώτατον Ἰωάννην τῆς 27 Ἰουλίου 1833 καὶ 3 Αὐγούστου 1833. Εἰς τὰς ἐπιστολάς αὐτάς ἀναφέρει καὶ χαιρετισμοὺς πρὸς τὸν Πρόεδρον Πολυζωίδην καὶ τὸν Ταγματάρχην Τιμολέοντα, Μελενικίον, παρὰ τοῦ ὁποίου σημειοῖ ὅτι ἀναμένει νεώτερα διὰ τὴν ἐνημέρωσίν του περὶ τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι. Εἰς τὸ 4ον φύλλον καταχωρεῖται ἀπαντητικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ταγματάρχην Τιμολέοντα, τὸν ὁποῖον προσαγορεύει φίλιτον συμπολίτην, καὶ ἡ ὁποία εἶναι πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, διότι ἐν αὐτῇ ὁ Παλλατίδης ἐκφράζει τὰς ἐπὶ τῶν τότε ἐν τῇ ἐλευθέρῳ Ἑλλάδι συνταγματικῶν ἐρίδων ἀντιλήψεις του. Ἐπίσης ἐπιστολὴ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας εἰς Ναύπλιον, διὰ τῆς ὁποίας γνωστοποιεῖται ἡ ἀποστολὴ 150 τευχῶν τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς του ὡςπροσφορὰ διὰ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν, τῆς 12)24 Ἰουνίου 1834.

(2) Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 ἕως καὶ 7 φύλλον, καταχωρεῖται τὸ πρὸς τὸν Σουλτάνον Μαχμούτ τὸν Βον Ὑπόμνημα τῶν ἐν Βιέννῃ Μελενικίων, τὸ ὁποῖον προτάσσεται τῶν ἐπιστολῶν, διότι ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἐπίσημον ἐκδήλωσιν καὶ ἀνάμειξιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν Μουσιᾶ μπέη. Ἀπὸ τοῦ 7ου καὶ ἐφεξῆς φύλλου μέχρι καὶ τοῦ 27 καταχωροῦνται αἱ 24 ἐπιστολαὶ τοῦ Παλλατίδου. αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὴν ὑπόθεσιν Μουσιᾶ μπέη, πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσωπεῖαν τῶν Μελενικίων, τὸν Μητροπολίτην Μελενικίου Διονύσιον, πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον, πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Σάμου Στέφανον Βογορίδην, πρὸς τοὺς ἐν Μελενίκῳ Θεοφάνην Καρυῦδαν καὶ Ἀρχιερατικὸν ἐπίτροπον Ἰωακείμ καὶ ἄλλα ἐπίσημα πρόσωπα.

Τέλος ἀπὸ τοῦ 27 φύλλου, καταχωροῦνται ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα Σάμου

δαίας σημασίας καὶ σοβαρότητος διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς προσωπικότητος τοῦ Παλλατίδου καὶ διὰ τὴν ἱστορικὴν σύνθεσιν καὶ γνῶσιν μιᾶς τελείως ἀγνώστου περιόδου τῆς ζωῆς τοῦ Μελενίκου καὶ τῆς Μακεδονίας γενικώτερον.

Ἐὰν οἱ μετεπαναστατικοὶ χρόνοι διὰ τοὺς Ἕλληνας τοὺς παραμένοντας ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν ἦσαν δύσκολοι, ὅσον ποτὲ ἴσως ἄλλοτε, λόγῳ τοῦ ἑξαφθέντος θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ τῶν Τούρκων, φαντάζεται πᾶς τις ποία ἦτο ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἀπομεμακρυσμένοι ἀπὸ τὸ κέντρον εὐρίσκοντο ὑπὸ διοίκησιν αὐθαίρετον, ἀσυνειδήτων Ἀγιάννηδων.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους βρίθει τοιούτων τοπαρχῶν, οἱ ὁποῖοι, ἐκφεύγοντες ποικιλοτρόπως τὸν ἔλεγχον τοῦ Σουλτάνου, ἄλλοι μὲν εἰργάζοντο νὰ ἀνεξαρτοποιηθῶσι τελείως καὶ ἀνακηρυχθῶσι ἡγεμονίσκοι τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν μερῶν (1), ἄλλοι δὲ χωρὶς θόρυβον, χωρὶς στρατοὺς καὶ ἀνταρσίας καὶ ἐπαναστάσεις, ἀπεμύζων ἀνενόητοι καὶ δι' ἴδιον λογαριασμὸν τοὺς ὑπηκόους των, ἐξαπατῶντες ἐντέχνως τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχήν (2).

Τοιοῦτος τυραννίσκος ἀνεδείχθη καὶ ὁ ἐπὶ τριάκοντα δύο ἔτη σατραπικῶς διοικήσας τὸν Καζὰν Μελενίκου, Μουσιᾶ μπέης, ἀντάξιος καθ' ὅλα τοῦ ἐν Σέρραις συναδέλφου του Ἰσμαήλ Μπέη καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Γιουσούφ μπέη, καὶ τὴν ζοφεράν, τοῦ ὁποῖου εἰκόνα μᾶς δίδει ἐν ὄλαις ταῖς λεπτομερείαις τὸ πρὸς τὸν Σουλτάνον Μαχμούτ τὸν Β. Ἀρτζοχάλι (3) (ὑπόμνημα) τῶν ἐν Βιέννῃ ἀποδήμων Μελενικιωτῶν.

Ὡσὰν νὰ μὴ ἦτο ἀρκετὴ ἡ καταθλιπτικὴ φορολογία, τὴν ὁποίαν βάσει μὲν τῶν ἐκ τοῦ Κέντρου νόμων καὶ διαταγῶν ἐφήρμοζεν ἐπὶ ζώντων καὶ τεθνεώτων, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἀφίνοντα εἰς αὐτὸν περιθώρια ἀτομικοῦ πλουτισμοῦ, ἐφεῦρε σειρὰν ὄλην καὶ ἄλλων φορολογιῶν καὶ προστίμων (τζερεμέδων)

Στέφανον Βογορίδην, δι' ὧν ἐνημερώνει αὐτὸν συνεχῶς περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς υγείας τοῦ ἐμπιστευθέντος αὐτῷ πρὸς θεραπείαν υἱοῦ του Ἰωάννου. Ὡς ἐπίσης καὶ πρὸς διάφορους ἄλλους εἰς διάφορα μέρη, ἀφορῶσαι τὴν διάθεσιν τῶν βιβλίων του.

Ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἐξ αὐτῶν καὶ ἡ ἀπὸ 3)20 Ἀπριλίου 1841 ἀποσταλεῖσα ἐπιστολή του πρὸς τὸν Μελενίκιον διδάσκαλον καὶ λόγιον, Δημήτριον Καλαμβακίδην, διορισθέντα πρὸς ὀργάνωσιν τῶν σχολείων τῆς Ἀλιστρατής καὶ τὸν ὁποῖον πληροφορεῖ, ὅτι ἔλαβε τὴν ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου ἐπιστολήν του, δι' ἧς τοῦ ζητεῖ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀγορὰν διαφόρων ὀργάνων καὶ βιβλίων διὰ τὴν Σχολήν.

(1) Τοιοῦτοι ἀναφέρονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὁ Ἀλῆ Πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων, ὁ Μωχάμετ Ἄλυ τῆς Αἰγύπτου, ὁ Πασβάνογλου τοῦ Βιδινίου, ὁ Σουλεϊμάν Τζαζάρ τῆς Συρίας κ. ἄ.

(2) Ὁ Ἰσμαήλ Μπέης, τῶν Σεργῶν, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γιουσούφ Πασᾶς, ὁ Μαχμούτ πασᾶς ἡ Δράμαλης τῆς Δράμας, ὁ Ἐβρενδὸς τῆς Θεσβνίκης, οἱ Καραοσμάνογλου εἰς τὴν Μαγνησίαν, Τσαπάνογλου εἰς Ἰοσαγάνην, Τεκέογλου εἰς Ἀιτάλειαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

(3) Ὅρα ὑπ' ἀριθ. 1 δημοσίευμα ἐν συνεχεῖ τῆς παρούσης μελέτης.

διὰ τὰ ὁποῖα οὐδένα πρὸς οὐδένα ἔδιδε λογαριασμὸν καὶ τὰ ὁποῖα εἰσέπραττε διὰ τῶν πλέον ἀπανθρώπων μεθόδων.

Ἄνδρας καὶ γυναῖκας σιδηροδεσμίους ἔρριπτεν εἰς φυλακὴν ἕως οὔτου ἐξοφλήσουν τὸ ἀδίκον πρόστιμόν των καὶ ἔφθανεν ἀκόμη νὰ ἀφαιρῇ καὶ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν, ὥστε διὰ τῆς πωλήσεως τῶν κεράμων, τῆς ξυλείας καὶ τῶν καρφίων νὰ πληρωθῇ τὴν ἀπαίτησίν του.

Δικαιοσύνης οὐδὲ σκιά ὑπῆρχεν εἰς τὴν δύστηνον ἐπαρχίαν Μελενίκου. Κατὰ τὸ κέφι τοῦ τυράννου Μουσιᾶ μπέη ἐρρυθμίζοντο τὰ πάντα. Ὁ ἴδιος «ἔψηνεν», ἐσκότωνε καὶ ἀπηγχόνιζεν ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἀπήρεσκον καὶ ἦσαν ἐμπόδιόν του. Ἄλλὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἀχμέτ μπέης καὶ Σαδίκ μπέης, ἄρπαγες καὶ μέθυσοι, συνηγωνίζοντο αὐτὸν εἰς ὠμότητα. Ἔδερον καὶ ἀπεγύμωνον ὡς οἱ τελευταῖοι τῶν ληστῶν τοὺς δυστυχεῖς ῥαγιάδες τοῦ Μελενίκου, χωρὶς νὰ δίδωσι λόγον τῶν πράξεών των εἰς κανένα.

Ἐν τούτοις ὅμως τακτικώτατα ἔστελλεν ἀναφορὰς πρὸς τὴν ὑψηλὴν Πύλην, με ψευδεῖς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας διὰ τῶν ὁποίων ἐξιμνεῖτο ἡ χρησιτὴ διοίκησίν του. Ἄν δέ ποτε ἔφθανε μέχρι τοῦ Μελενίκου ἀπεσταλμένος τις τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, καταλλήλως δωροδοκούμενος, συνέτασε τὰς ἐκθέσεις του, βάσει τῶν ὑποδείξεων τοῦ Μουσιᾶ μπέη. Ὁ πλοῦτος, τὸν ὁποῖον συνέλεξεν, ἦτο μυθώδης, ὁ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει τραπεζίτης του, Ἀρμένιος Πατρόζης, δὲν ἐφύλαττε μόνον τοὺς θησαυροὺς του, ἀλλὰ εἶχε τὴν ἐντολὴν νὰ διοχέτευῃ χρήματα ὅπου ἦτο ἀνάγκη πρὸς καθυσύχασιν καὶ διαφθορὰν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνειδήσεων, διὰ νὰ τὸν ἀφίνουν ἀνενόχλητον.

Ἐξ αἰτίας ὅμως τῆς τοιαύτης σκληρᾶς καὶ ἀπανθρώπου διοικήσεως τοῦ Μουσιᾶ μπέη, ὁ τόπος ἐρημώθη, ἐκ δὲ τῆς πώλεως τοῦ Μελενίκου, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, περὶ τοὺς 180 ἐμπορευόμενοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκπατρισθῶσι καὶ νὰ μὴ τολμῶσι νὰ ἐπιστρέψωσιν. Ἡ τρομοκρατία ἦτο ἀπόλυτος.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας δὲν εἶναι ἀπορίας ἄξιον διὰ τὴν ἐπὶ τόσα ἔτη ἀδράνεια καὶ ἀντοχὴν τῶν κατοίκων τοῦ Μελενίκου. Ἀλλὰ ἡ κατάστασις κάποτε ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω, ὥστε οὔτοι ἐν ἀπελπισίᾳ εὕρισκόμενοι, ἠναγκάσθησαν νὰ κινηθῶσιν.

Ὅθεν, τὴν 3ην Ἰανουαρίου τοῦ 1939 πλέον τῶν δύο χιλιάδων ἀνθρώπων, ἀπὸ ἀπελπισίαν καταληφθέντες, με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιερέα των, τὸν Μητροπολίτην Διονύσιον, ἐγκατέλειψαν τὸ Μελένικον, τὰς οἰκίας των καὶ τὰ τέκνα των καὶ ἐν μέσῳ χειμῶνι γυμνοὶ καὶ πεινῶντες, ἤρχισαν μίαν ἀνευ προηγουμένου εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας, πορείαν διαμαρτυρίας καὶ ἀπογνώσεως πρὸς Κωνσταντινούπολιν.

Θορυβηθεὶς ἐκ τοῦ ἀνελπίστου δι' αὐτὸν γεγονότος ὁ Μουσιᾶ μπέης, ἔσπευσε νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν προσφιλῆ μέθοδον τῆς δωροδοκίας. Τοιούτοτρόπως ἐπέτυχε ὅπως τὰ καθ' ὁδὸν καὶ μέχρι Καβάλας καδιλίκια μὴ δώσουν

διαβατήριον καὶ ἰλάμια εἰς τοὺς καταδιωκόμενους. Παρὰ ταῦτα καὶ πρὶν προφθάσῃ παραμορφωμένοι αἱ εἰδήσεις καὶ ὁ χρυσὸς τοῦ Μουστᾶ μπέη εἰς Κωνσταντινούπολιν, δύο ἕξ αὐτῶν κατώρθωσαν νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτῆς. Ἄλλοι δὲ εἴκοσι ἕκ τῶν προσφύγων, ἐκλεγέντες ὡς πληρεξούσιοι καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως καὶ πάσης τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου, ἀπεστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ ἐκθέσωσιν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλῃν τὰς κακουργίας τοῦ τυράννου των.

Τὴν τραγωδίαν τῶν ἐν τῇ πατρίδι μαθόντες τότε, οἱ ἐν Βιέννῃ καὶ τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ἀπόδημοι Μελενίκιοι ἔσπευσαν νὰ ταχθῶσιν ἀλληλέγγυοι μετ' αὐτοὺς καὶ μετ' ὅλας τὰς δυνάμεις αὐτῶν νὰ βοηθήσωσιν εἰς τὸν κατὰ τοῦ Μουστᾶ μπέη ἀγῶνα των διὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν του καὶ τὴν τιμωρίαν του.

Ἐξουσιοδοτημένος τότε παρ' ὄλων τῶν συμπολιτῶν του, ὁ Παλλατίδης ἐπωμίσθη τὸ μέγα ἔθνικόν τοῦτο βᾶρος. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης μέχρι τῆς εὐχαρίστου εἰδήσεως, ἣ ὅποια τοῦ ἀνηγγέλθη διὰ τῆς ἀπὸ 13 Σεπτεμβρίου 1839 ἐπιστολῆς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πληρεξουσίων, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔμεινεν ἀδρανῶν. Ἐκίνητοποίησε τὸν Εὐρωπαϊκὸν τύπον, ὥστε ἡ τραγωδία τῶν Μελενικίων νὰ γίνῃ γνωστὴ καὶ ἰὰ συγκινήσῃ τὴν Εὐρωπαϊκὴν κοινὴν γνώμην καὶ ὅλας ἐκεῖνας τὰς προσωπικότητας, ἐπισήμους καὶ ἀνεπισήμους, μετ' ὧν συνεδέετο, ὁμογενῶν καὶ Τούρκων, διαμενόντων ἐν Τουρκίᾳ ἢ ἐν Εὐρώπῃ, ὥστε, μετὰ δεκάμηνον περίου ἀγῶνα, νὰ ἀχθῇ ἡ ὅλη ὑπόθεσις εἰς αἴσιον πέρας καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ τὸ Μελενικὸν καὶ ὀλόκληρος ἡ ἐπαρχία, τοῦ ἀνθρωπομόρφου τέρατος καὶ τῆς ἀκολουθίας του.

Μετ' ὑπομονήν, μετ' ἐπιμέθοδον, μετ' ἀσφρασίαν, κινήτοιοι πάντα δυνάμενον νὰ βοηθήσῃ διὰ τῶν πρὸς τὸ Διβάνιον σχέσιν καὶ ἐπιρροήν του. Ἐν ταῦτῳ δὲ συνεβούλευε καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπους, μετ' ὧν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκεῖ παραμονῆς των καὶ τῶν ἀγῶνων των, εὐρίσκετο εἰς στενὴν ἐπαφὴν καὶ συνεχῆ δι' ἀλληλογραφίας ἐπικοινωνίαν. Τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον εὐεργετικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ ὑπῆρξεν εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν τῆς ἀποπομπῆς τοῦ Μουστᾶ μπέη ἡ συμβολὴ τοῦ Παλλατίδου, καθόσον ὁ ἀγὼν πολλὰς παρουσίασεν περιπετείας καὶ πολλὰς ἀπογοητεύσεις προσεπόρισεν εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπροσώπους, ὥστε καὶ τὴν ἀπρακτικὴν ἐπιστροφὴν ἐσκέφθησαν πρὸς στιγμὴν, ἂν μὴ ἡ ἐκ Βιέννης φωνὴ τοῦ Παλλατίδου δὲν συνεχράτει αὐτούς.

Ἡ τελευταία ἐπιστολὴ τοῦ Παλλατίδου, πρὸς τοὺς ἐπανακάμψαντας ἤδη εἰς Μελενικὸν ἀντιπροσώπους, φέρει χρονολογίαν 13 Ὀκτωβρίου 1839.

Δι' αὐτῆς, ἐπιλαίρων διὰ τὸν τερματισμὸν τῶν δεινῶν τῶν συμπατριωτῶν του, συμβουλεύει αὐτοὺς ὅπως διατηρήσωσι καὶ ἐφεξῆς ἀρραγῆ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ἐνότητά των κατοίκων, διότι οὕτω μόνον καὶ ἐν τῳ μέλλοντι θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιμετωπίσωσι τυχὸν αὐθαίρετον διάθεσιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ νέου των διοικητοῦ. Τοῦτο θὰ ἐπιτευχθῇ ἂν δὲν θελήσωσι νὰ ἐπιδιώ-

ξωσιν ἕκαστος κεχωρισμένως καὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν τὴν εὐνοίαν τοῦ νέου διοικητοῦ, διότι οὕτω θὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἔρεϊσματα τῶν αὐθαιρέτων πράξεών του.

Ἐπίσης τοὺς συμβουλεύει νὰ διατηρήσωσι τὰς μετὰ τῆς πρωτευούσης σχέσεις καὶ ἐπαφάς, πρὸς ὄφελος τοῦ ΚΟΙΝΟΥ, διὰ νὰ μὴ εὐρεθῶσιν εἰς οἶαν, κατὰ τὴν ἐπάρατον περίοδον τῆς ὑπὸ τοῦ τυράννου Μουσιτᾶ μπὲν διοικήσεως τοῦ Καζὰ Μελενίκου, δεινὴν θέσιν.

Ἵσραῖται ὑποθῆκαι ἐνὸς ἰδεολόγου ὄραματιστοῦ.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παλλατίδου εἶναι γεγραμμέναι μὲ σαφήνειαν, καὶ εἶναι τόσοσιν ἐπαγωγοὶ καὶ ἐνδιαφέρουσαι, ὥστε εὐκόλως ἀνασυνθέτει τις τὰ γεγονότα καὶ σχηματίζει ἀκόπως τὴν εἰκόνα τῶν διαδραματισθέντων ἐν Μελενίκῳ. Παραδίδομεν, λοιπόν, ταύτας εἰς τὴν δημοσιότητα κατωτέρω, ἄνευ περαιτέρω ἀναλύσεως μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ ἀναγνώστης δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἀνάγνωσίν των χωρὶς νὰ διεξέλθῃ καὶ τὴν τελευταίαν γραμμὴν καὶ τῆς τελευταίας ἐπιστολῆς ἕξ αὐτῶν.

1

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΩΝ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΜΕΛΕΝΙΚΙΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΟΥΛΤΑΝΟΝ ΜΑΧΜΟΥΤ ΤΟΝ Β'ον⁽¹⁾

Κραταιότητα Βασιλεῦ, ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ὑπήκοοί σου, οἱ κάτοικοι Μελενίκου προσκυνοῦμεν τὸ ὕψος σου.

Ὁ ἕνας ἀληθῆς θεὸς σοὶ ἔδωκεν δύναμιν, ἐνίκησες τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἔβαλες τὸ βασίλειόν σου εἰς τάξιν. Σὺ εἶσαι τὴν σήμερον ὁ κάλλιστος ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλεῖς τοῦ κόσμου, καὶ λάμπεις, ὡς ἀδάμας μετὰ τῶν ἄλλων πολυτίμων λίθων, ἐπειδὴ τοὺς ἀχρεῖους καὶ ἀτάκτους ἀγιάννηδες τοῦ

(1) Ὁ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται τὸ ὑπόμνημα τῶν Μελενικίων Σουλτᾶνος Μαχμούτ ὁ Β'ος, ὁ ἐπικληθεὶς καὶ Γαζῆς (1785—1839) ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀβδούλ Χαμίτ τοῦ Α', διεδέχθη δὲ τὸν ἀδελφόν του Μουσταφᾶν τὸν Δ', εἰς περίοδον ἀναρχίας τοῦ τότε Τουρκικοῦ Κράτους. Προικισμένος μὲ ἀναμφισβήτητα προσόντα, ἀπέβλεψεν εἰς εὐρυτάτας διοικητικὰς καὶ στρατιωτικὰς μεταρρυθμίσεις. Αἱ ἐπαναστατικαὶ ὅμως διαθέσεις τῶν διαφόρων τοπαρχῶν του, ὡς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τῆς Ἡπείρου, Πασβάνογλου τοῦ Βιδινίου, τοῦ Σουλεϊμᾶν Τζατζάρ τῆς Συρίας καὶ τοῦ Μαχάμετ Ἄλυ τῆς Αἰγύπτου, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ αἱ διαφοροὶ διπλωματικαὶ καὶ ἄλλαι περιπλοκαὶ μὲ τὰς Δυνάμεις, δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ δείξῃ ὅλην τὴν ἰκανότητά του.

Ἀπαλλαγίς ἐξωτερικῶν περισπασμῶν κατώρθωσε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν. Ἀλλὰ ἐνώπιον τῆς ἐξεγέρσεως τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ἑπταετῶν ἔξαντλητικῶν πρὸς αὐτοὺς ἀγῶνων, καὶ μετὰ τὴν Ναυμαχίαν τοῦ Ναυαρίνου, ἠναγκάσθη νὰ ὑπογραψῇ τὴν ταπεινωτικὴν συνθήκην τῆς Κιουταχείας διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Αἰγύ-

βασιλείου σου παιδεύεις καθ' ἡμέραν καὶ ἀγαπᾶς νὰ εἶναι ὅλοι οἱ ὑπῆκοοί σου εὐχαριστημένοι καὶ εὐτυχεῖς εἰς τὸ βασιλείόν σου. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς οἱ πιστοὶ τοῦ βασιλείου σου δοῦλοι λαμβάνομεν τὸ θάρρος διὰ τοῦ παρόντος μας νὰ προσπέσωμεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὑψηλοῦ Θρόνου σου καὶ νὰ περιγράψωμεν τὰς τυραννίας (ζορμπαλίκια) καὶ τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους τοῦ βασιλείου σου κάμνει ὁ ἀγιάννης τοῦ τόπου μας Μουσιτᾶ μπέης διὰ νὰ μᾶς εὐσπλαχνισθῆς καὶ νὰ σηκώσης αὐτὸν τὸν τύραννον ἀπὸ τὴν Πατρίδα μας καὶ νὰ μᾶς στείλῃς ἀπὸ τὴν Πόλιν ἄλλον τίμιον καὶ καλὸν Διοικητὴν.

Ὁ Μουσιτᾶ μπέης, ὁ κακὸς δοῦλος τοῦ βασιλείου σου, παίρνει ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς ὑπηκόους σου δοσιμάτα εἴκοσι φοραῖς μεγαλύτερα ἀπὸ ὅσα στέλνει εἰς τὴν Πόλιν.

Ἴδου ὁ κατάλογος τῶν δοσιμάτων, τὰ ὁποῖα μᾶς ῥίπτει κάθε χρόνον.

1. ἀπὸ δόσιμον ἤτοι ζευγὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου	9.500
2. ἀπὸ δόσιμον ἤτοι ζευγὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου	9.000
3. ἀπὸ ῥουτιφ παρασί, ἤτοι διὰ τὸ τακτικὸν	7.500
4. ἀπὸ ὄρφιν ἱστιρὰ καὶ ἄλλα ἔξοδα	100.000
5. ἀπὸ χαράτσια	280.000
εἰς δὲ τὸ ντοβλέτι φανερῶνει ἀπὸ τοὺς 5 μόνον ἕνα ἄνθρωπον καὶ πληρῶνει εἰς τὸν Βασιλικὸν Χαζνὲν μόνον 3.600 χαράτζια, τὰ δὲ ῥέστα τρώγει αὐτός.	
6. ἀπὸ τεντίσι, δηλ. ἀπὸ χαράτσια τῶν παιδίων, τὰ ὁποῖα καθὸ ἀνήλικα δὲν πληρῶνουν ὀλόκληρον χαράτσια	200.000
7. ἀπὸ τὰ τὰκ παρασί, δηλ. κεφαλιάτικον, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο συνηθισμένον ἔκπαλαι, παίρνει ἀπὸ ὄσους πληρῶνουν χαράτσια σωστὸν πρὸς 18 ἕως 20 γρόσια κάποτε καὶ διπλοῦν	120.000

πτου, ὑποκύψας εἰς τὴν πίεσιν τῶν εἰς Μ. Ἀσίαν προελαυνόντων Αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων.

Ἐπιχειρήσας τὸ 1839 νὰ ἐκδικηθῆ τὸν Μωχάμετ Ἄλυ, ἠττήθη εἰς τὴν μάχην τοῦ Νετζίπ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1839, τὴν δὲ 1ην Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἤτοι μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀπέθανεν. ἀφήσας τὴν Αὐτοκρατορίαν εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου.

Ἐν τούτοις παρὰ τοὺς τόσους πολεμικοὺς καὶ ἄλλους περισπασμούς, ἔβαλε ὄντως τάξιν τινὰ εἰς τὰ πράγματα τῆς Αὐτοκρατορίας, διωργάνωσε δὲ καὶ τακτικὸν στρατὸν κατὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ πρότυπα. Τὰ πλεονεκτήματα ἄλλως τε ἑνὸς τακτικοῦ στρατοῦ, τὰ ἀνελήφθη, λαβὼν πικρὰν πεῖραν ἐκ τῆς ἐπαφῆς του εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὁμοῦς τοῦτο, ἐχρειάσθη νὰ καταπνίξῃ εἰς τὸ αἷμα τὴν ἐκδηλωθεῖσαν τὴν 14 Ἰουνίου 1826 ἔνοπλον ἀντίδρασιν τοῦ ἐπαναστατήσαντος Σώματος τῶν γενιτσάρων, διὰ τῆς ἐξολοθρευσεως ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ 8.000 ἐξ αὐτῶν. Ὁ Μαχμουτὶ εἰς τὴν προσπάθειάν του αὐτὴν ἐστάθη εὐτυχέστερος τοῦ προκατόχου του Σελίμ τοῦ Γ, ὅστις πρῶτος ἠθέλησε νὰ διαλύσῃ τὸ Σῶμα τῶν γενιτσάρων, τοῦ ὁποῖου ὁμοῦς ἡ ἀπόπειρα εἶχεν ὡς ἀποτελεσματὴν ἐκθρόνισιν καὶ τὸν φόνον αὐτοῦ.

Ἄλλα ζορμπαλίτικα δοσίματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἤμποροῦν νὰ λογαριασθοῦν ἀκριβῶς, εἶναι τὰ ἐξῆς :

1. Τὸ δέκατον τῶν σιταρίων του, τὰ ὁποῖα συνάξει ἀπὸ τὰ χωριά τοῦ Καζᾶ Μελενίκου 2.000 ἕως 3.000 χιλιάδες κιλᾶ, τὰ ῥίπτει εἰς τὴν πολιτείαν εἰς τοὺς πραγματευτὰς καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς ῥαγιαδες πέρνωντας διπλὴν τιμὴν εἰς κάθε κιλόν, ἀπὸ ὅσον τρέχει εἰς τὸ παζάρι.

2. Ὅσα σταφύλια εὐγάζει ἀπὸ τὰ ἀμπέλια του, ὁμοίως τὰ ῥίπτει εἰς τὴν πολιτείαν μὲ μίαν καὶ μισὴν τιμὴν ἀπὸ τὴν τρέχουσαν τιμὴν τῶν πωλουμένων σταφυλίων.

3. Τὰ βαμβάκια του ῥίπτει εἰς τοὺς μετρεπάζηδες τῶν βαμβακίων ὁμοίως μὲ διπλὴν τιμὴν.

4. Τὸ βούτυρόν του, τὰ κρομμύδια, τὰ φασούλια του κλπ. τὰ ῥίπτει εἰς τοὺς μπακάληδες μὲ διπλὴν τιμὴν, ἀπὸ ὅ,τι τρέχουν, ὕστερον δὲ ὅταν χρειάζεται παρόμοιον ζαχιρέν, τὸν ἀγοράζει ἀπὸ αὐτοὺς μὲ μισὴν τιμὴν.

5. Ὅσα τζεφλίκια ἔχει, πρέπει ὁ Καζᾶς νὰ τὰ γεωργήσῃ, νὰ τὰ σπείρῃ, νὰ τὰ θερίσῃ καὶ νὰ τὰ ἀλωνίσῃ χωρὶς ἕναν παράν, δηλ. ὅλα ἀγγαρεία. Ἡ ἀγγαρεία δὲν λείπει σχεδὸν οὔτε μίαν ἐβδομάδα. Τρεῖς χρόνους ἔκτιζε τὰ σεράγια του, καὶ ἔπρεπε νὰ δουλεύουν καθημερινῶς ἀπὸ 200 ἄνθρωποι χωρὶς πληρωμὴν ἕως νὰ τελειώσουν.

6. Ὅταν ἀποθάνῃ κανεὶς ῥαγιαῆς ὅστις ἔχει ὀλίγην κατάστασιν παίρνει τζερεμὲν ὅσα ἤμπορέσει καὶ ἂν εἶναι ἄνδρας, εἴτε γυναῖκα. Εἰς τὸν τόπον μας ὡς καὶ οἱ ἀποθαμένοι πρέπει νὰ πληρώνουν τζερεμὲν.

7. Ἐὰν λείπῃ τινὰς ἀπὸ τὸ Μελένικον εἰς κανένα ἄλλον τόπον τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου καὶ πληρῶνῃ εἰς τὸν τόπον ὁποῦ εὐρίσκεται χαράτζι, πρέπει πάλιν καὶ εἰς τὸ Μελένικον νὰ πληρώνουν δι' αὐτὸν οἱ συγγενεῖς θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες.

8. Ἐξω ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω δοσίματα ῥίπτει καὶ ἄλλα, ὅσα θέλει, καὶ τὰ ὀνομάζει ὅπως θέλει, π.χ. καλὲμ παρασί, κιὰτ παρασί καὶ τὰ παρόμοια, σχεδὸν 13 δοσίματα εἰς 12 μῆνες, ὥστε οἱ ἄνθρωποι δὲν προφθάνουν νὰ πληρώσουν τὸ ἕνα δόσιμον καὶ ἔρχεται ἄλλο καινούριον.

Τὰ Σέ ρ ρ α ς ὁποῦ εἶναι δέκα φοραῖς μεγαλύτερον καὶ κατὰ τὴν πολυανθρωπίαν καὶ καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ πληρώνει εἰς ὅλα τὰ δοσίματα ὀλιγώτερον, ὡς καὶ εἰς τὸ ῥαουτίφ παρασί πληρώνει μόνον 50.000 γρόσια, ὁ δὲ Μελένικος 75.000.

Εἰς κανὲν μέρος τῆς ἐπικρατείας τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας δὲν πληρώνει χαράτσι σῶον ἕν παιδί, ὁποῦ μόλις εἶναι 10 ἢ 12 ἐτῶν, εἰς Μελένικον ὅμως πρέπει νὰ πληρῶνῃ χαράτζι ὀλόκληρον. Σήμερον ἂν γεννηθῇ ἕν παιδί ἄρσε νικὸν πρέπει νὰ πληρῶνῃ χαράτζι ἕως τὸ ἐπόμενον ἔτος διπλοῦν καὶ οὔτως ἀκολούθως.

Ὅποιος ἀποθάνει εἰς τὸν καιρὸν ἐνῶ γράφονται τὰ χαράτζια, καὶ ἀποθαμένους πρέπει νὰ πληρώσῃ χαράτζι.

Τὰ ζολουμούκια τὰ ζορπαλούκια ὁποῦ κάμνει εἰς τὴν πολιτείαν καὶ εἰς τὸν Καζᾶν Μελενίκου εἶναι ἀναρίθμητα. Καὶ δὲν φθάνει ὁποῦ ὁ ἴδιος Μουσιᾶ μπέης ψήνει, σκοτώνει, κρεμνᾶ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι ἴσως κατὰ τὸ κέφι του, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ του Ἀχμέτ μπέης καὶ Σαδίκ μπέης κάμνουν ἀπειρα κακὰ εἰς τοὺς πτωχοὺς ῥαγιάδες. Ὁ Ἀχμέτ μπέης παίρνει ἀπὸ τοὺς πραγματευτὰς πρᾶγμα καὶ δὲν τὸ πληρώνει ἢ ἂν τὸ πληρώσῃ τὴν μιστὴν τιμὴν μόνον δίδει· καὶ ὁ πραγματευτὴς δὲν τολμᾷ νὰ εἰπῇ οὐδὲ γρῦ.

Ὁ Σαδίκ μπέης συνηθίζει νὰ μεθᾶ καὶ ὅταν μεθύσῃ κρούει, ἀρπάζει καὶ ξεγυμνώνει τοὺς ῥαγιάδες. Τὸ αὐτὸ ἔκαμε καὶ εἰς δύο καλογήρους ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος, τοὺς ὁποίους μεθυσμένος ὦν ἔπιασεν, ἔδειρεν, ἐξεγύμνωσε καὶ ἐπῆρε 13.000 γρόσια, τὰ ὁποῖα ἤρθε εἰς αὐτούς. Δὲν ἀρκοῦν τόσα κακὰ, ὁποῦ κάμνουν οἱ ἀδελφοὶ του, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ ἀνθρωποὶ του κάμνουν ἀφόβως ἀπειρα ζολουμούκια, σκοτώνουν ἀνθρώπους, ὁποῦ τοὺς ἐχθρεύονται, μέσα εἰς τὸ τζαρσί χωρὶς νὰ παιδευθοῦν δι' αὐτό. Οἱ ἀνθρωποὶ του, ὁποῦ περιφέρονται ἔξω εἰς τὸν Καζᾶν συνάζοντες τὰ δοσίματα, ὑβρίζουν, κρούουν τοὺς δυστυχεῖς ῥαγιάδες, πηγαίνουν δυναστικῶς εἰς ὅποιο κορίτζι τοὺς ἀρέσει καὶ τῷ παίρνουν τὴν τιμὴν. Εἰς Μελένικον καὶ εἰς τὸν Καζᾶν Μελενίκου δὲν ἔλειψαν ἀκόμη τὰ γενιτζαρκίικα καμώματα. Ἡ λέξις πεζβεγκ, κερατᾶ, γκιαούρ, ντομοὺς εἶναι καθημερινῶς εἰς τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων τοῦ Μουσιᾶ μπέη.

Ἴσως οὔτε οἱ γενιτζάρου δὲν ἔκαμαν τόσα κακὰ ὅσα κάμνει εἰς τοὺς πτωχοὺς ῥαγιάδες ὁ Μουσιᾶ μπέης. Ἄνδρας καὶ γυναῖκας χωρὶς ἐξαίρεσιν φυλακώνει εἰς φυλακὴν μὲ σίδερα εἰς τὰ πόδια καὶ χέρια καὶ τοὺς ἀφίνει εἰς μίαν τοιαύτην τρομερὰν κατάστασιν πολλάκις ν' ἀποθάνουν, ἂν δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ πληρώσουν τὰ δοσίματα καὶ τοὺς τζερεμέδες, τὰ ὁποῖα ἀδίκως καὶ παραλόγως ζητεῖ ἀπὸ αὐτούς. Διὰ τὰ πλέον μικρὰ πταίσματα ξεγυμνώνει τοὺς πτωχοὺς ῥαγιάδες μὲ τζερεμέδες μεγάλους. Ὅσους ἀνθρώπους δὲν ἠμποροῦν νὰ πληρώσουν τοὺς τζερεμέδες καὶ τὰ δοσίματα ἀπὸ πτωχείαν τοὺς ξυλίζει ἀνηλεῶς, τοὺς φυλακώνει καὶ τέλος πάντων χαλνᾶ καὶ τὸ ὀσπῆτιόν των καὶ πωλεῖ τὰ κεραμίδια, τὸν κερσετὲν καὶ τὰ καρφιά, διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ ἄδικος τζερεμές καὶ τὸ ὑπέρογκον δόσιμον. Ἀπὸ τὴν κακίαν του ἄφησε τοῖς κλέπτας Ἀλβανοὺς εἰς τὸ 1829 καὶ ἐλεηλάτησαν τὴν πολιτείαν Μελενίκου, καὶ δὲν ἔφθανε τοῦτο, ἀλλὰ ἀφοῦ ἔφυγαν οἱ κλέπται ἐξεγύμνωσε καὶ αὐτὸς ἐκ νέου τοὺς ῥαγιάδες μὲ τζερεμέδες ἐπὶ προφάσει, ὅτι ἔδωσεν εἰς τοὺς κλέπτας χρήματα διὰ νὰ φύγουν. Καὶ αὐτὴν τὴν δυστυχίαν τῶν ῥαγιάδων τὴν μετεχειρίσθη πρὸς ὄφελός του καὶ ἐπῆρε διπλᾶ καὶ τριπλᾶ ἀπὸ ὅσα τῷ ὄντι ἔδωσεν εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς κλέπτας. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀπερίγραπτα κακὰ κάμνει εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυ-

χεις θραγιάδες ὁ σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος Μουσιᾶ μπέης. Ἐξ αἰτίας του ἐρημώθη ὁ τόπος μας καὶ φεύγουν ὅλοι οἱ θραγιάδες, ὅσοι ἠμποροῦν, ἄλλοι εἰς τὴν Βλαχίαν, Ῥωσσίαν καὶ ἄλλοι εἰς Αὐστρίαν καὶ εἰς διάφορα ἄλλα μέρη. Ἀπὸ μόνην τὴν πολιτείαν Μελενίκου 180 πραγματευταὶ ἐσκορπίσθησαν εἰς τὴν ξενιτείαν ἔξω τοῦ Ὀθωμανικοῦ βασιλείου καὶ δὲν τολμοῦσαν πλέον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των φοβούμενοι τὴν λύσσαν καὶ τὰ ζολούμια τοῦ Μουσιᾶ μπέη, ἀπὸ δὲ τὸν Καζᾶν Μελενίκου ἔφυγαν τὰ δύο τρίτα σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὰς ἀγχαρείας, τοὺς τζερεμέδες, τὰ ζολούμια καὶ τὰς λοιπὰς ἀδικίας τοῦ Μουσιᾶ μπέη. Ὅλους τοὺς Κοιζαμπάσηδες τοῦ Καζᾶ τοὺς ἔχει κερδημένους εἰς τὸ μέρος του καὶ με αὐτοὺς καθημερινῶς κατατρώγει τοὺς πτωχοὺς.

Ὅσοι τίμιοι πραγματευταὶ ἢ Κοιζαμπάσηδες ἠθέλησαν νὰ ὑπερασπισθῶσι τοὺς πτωχοὺς, τούτους τοὺς ἔχασεν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ὥστε ἄλλους κρυφά, ἄλλους φανερά ὡς πταίστας ἐφόνευσε.

Μέσα εἰς τὴν πολιτείαν Μελενίκου ἔχει τοὺς γεροντοτέρους πραγματευτὰς φίλους του καὶ διὰ μέσου αὐτῶν ξεγυμνώνει καὶ κατατυραννεῖ τοὺς λοιποὺς θραγιάδες.

Τοιοῦτοι εἶναι ὁ Κοιζάμπασης Κωνσταντῖνος Καρύδα, ὁ Μῆτζος Ζανλῆς, ὁ γέρον Μανόλτζος καὶ ὁ υἱὸς του Κωνσταντῖνος Μανόλτζος, ὁ ἱατρός του Δημοκίδης καὶ ἄλλοι ὀλίγοι τινὲς ὅσοι κολακεύονται ἀπὸ τὸν Μουσιᾶ μπέη, τὸν βοηθοῦν εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ τὰ κακὰ του θελήματα. Ὅταν ἐρχεται βασιλικὸς ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ γράψῃ πόσος λαὸς εὐρίσκεται εἰς τὸν Καζᾶν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν Μελενίκου, ὁ Μουσιᾶ μπέης διὰ νὰ μὴ μάθῃ ἢ Ὑψηλὴ Πόρτα πόσες χιλιάδες ἄνθρωποι εἶναι καὶ διὰ νὰ κλέπτῃ αὐτὸς τὰ περισσότερα χαράτζια καὶ τὰ λοιπά, δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὀλίγας χιλιάδας εἰς τὸ χέρι κρυφίως καὶ τὸν στέλλει ὀπίσω με τοιαύτας πληροφορίας περὶ τοῦ τόπου καὶ τῶν ἐγκατοίκων αὐτοῦ, ὅ,τι λογῆς συμφέρει εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Τὰς δὲ βασιλικὰς προσταγὰς, ὅσας ἀποβλέπουν εἰς τὴν περίθαλψιν καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν θραγιάδων τῆς ὕψηλῆς Πόρτας, δὲν τὰς κοινολογεῖ ποτέ, ἂν εἶναι κανὲν νέον δόσιμον τὸ φανερῶναι ἀμέσως. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τυραννεῖ τοὺς πτωχοὺς θραγιάδες, ἀπατᾶ καὶ τὴν ὕψηλὴν Πόρταν, ὅτι ὁ Καζᾶς Μελενίκου εἶναι εὐχαριστημένος με αὐτόν καὶ πρὸ ὀλίγον ἔτι ἔκαμε ἔτι χειρότερον:

Ἔστειλε δηλαδὴ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετζάρια πλαστὰ με βούλλας πλαστὰς καὶ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἔγραψε χωρὶς νὰ ἔχη τις εἶδησιν, γράφωντας ὅτι οἱ θραγιάδες τοῦ Καζᾶ του εἶναι εὐχαριστημένοι με αὐτόν. Εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔχει σαράφην τὸν Κοιζᾶ Πετρούζη, ὅστις ἐνεργεῖ ὅλα του τὰ κακὰ θελήματα καὶ δίδει χρήματα δι' αὐτόν, ὅπου εἶναι χρεῖα, διὰ νὰ μὴ τὸν σηκώσουν ἀπὸ τὸ Μελένικον.

Αὐτὰ καὶ ἄπειρα ἄλλα κακὰ τρέχουν εἰς Μελένικον καὶ εἰς ὅλον τὸν

Καζᾶ Μελενίκου, πλὴν κανεῖς ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ δὲν τολμᾷ ν' ἀνοίξῃ στόμα ἐναντίον τοῦ τυράννου Μουστᾶ μπέη, διότι κινδυνεύει εὐθύς τὸ κεφάλι του καὶ ὅλη ἡ φαμίλια του. Οἱ δὲ εὐρισκόμενοι ἔξω ὁμοίως δὲν ἐτολμοῦσαν ἕως τώρα νὰ δώσουν ἀγγάν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν φοβούμενοι μήπως ὁ Μουστᾶ μπέης διὰ τῆς δωροδοκίας του εἰς τὰ μέρη τοῦ Διβανίου νικήσῃ καὶ μείνῃ ἀγιάννης εἰς Μελένικον πάλιν, καὶ τότε θέλει ἐκδικηθῆ ἀνηλεῶς ἐναντίων ἐκείνων οἵτινες ἐτόλμησαν νὰ τὸν προσηλώσουν καὶ νὰ εἰποῦν τὰ πάθη τῶν ἔμπροσθεν τοῦ δικαίου καὶ μεγαλοψύχου Σουλτάνου, τοῦ ἀληθινοῦ προστάτου ὅλων τῶν πτωχῶν ῥαγιαδῶν. Περὶ πάντων τούτων δύναται νὰ πληροφορηθῆ ἡ ὑψηλὴ Πόρτα, ἂν στείλῃ ἀνθρώπους πιστούς, οἱ ὅποιοι δὲν φθείρονται ἀπὸ τὰ δῶρα τοῦ Μουστᾶ μπέη, ὡς κατασκόπους νὰ ἔξετάσουν κρυφίως, χωρὶς νὰ ἔχῃ εἶδῃσιν ὁ Μουστᾶ μπέης καὶ οἱ Κοτζαμπάσηδες του, τοὺς πτωχοὺς ῥαγιαδες τοῦ Καζᾶ καὶ τῆς πολιτείας. Περὶ δὲ τῶν δοσιμάτων ἢμπορεῖ νὰ πληροφορηθῆ κάθε ἀνθρώπος ἀπὸ τὰ κατάστιχα τῆς πολιτείας καθὼς καὶ περὶ τῶν χαρατρίων ἀπὸ τὰ κατάστιχα τῶν ἱερέων τῆς πολιτείας διὰ τὴν πολιτείαν, διὰ δὲ ὅλον τὸν Καζᾶν ἀπὸ τὰ κατάστιχα τοῦ Μουλᾶ Ἀλῆ καὶ τοῦ Μουράτ χατζῆ Σινάνι.

Τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ δείξῃ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, πόσον μέγας κλέπτῃς καὶ ἀπατεῶν τοῦ ντοβλετίου εἶναι ὁ Μουστᾶ μπέης. Αὐτὸς διὰ νὰ μὴ πηγαίῃ εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν ἡ Ὑψηλὴ Πόρτα προστάξῃ, προσποιεῖται ὅτι πάσχει ἀπὸ ποδάγραν καὶ περιπατᾷ πάντοτε μὲ τὰ δεκανίκια. Ὅταν εὐδοκήσῃ ἡ Ὑψηλὴ Πόρτα νὰ τὸν φέρῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, τότε θέλει πληροφορηθῆ κάλλιστα περὶ πάντων τούτων. Ὅλοι οἱ πιστοὶ ῥαγιαδες τοῦ ντοβλετίου καὶ ὀλόκληρος ὁ Καζᾶς Μελενίκου θὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Τώρα ὅλοι τρέμουν καὶ σιωποῦν ἐνόσφ εὐρίσκεται εἰς Μελένικον καὶ ἢμπορεῖ κρυφὰ καὶ φανερὰ νὰ σφάξῃ καὶ νὰ κρεμάσῃ ὅλους, ὅσοι δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὰ τυραννικά του θελήματα. Καὶ ἡμεῖς οἱ ἐνταῦθα ὑπογεγραμμένοι πιστοὶ δοῦλοι τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας τρέμομεν καὶ φοβούμεθα μήπως καὶ πάθουν οἱ συγγενεῖς μας καὶ αἱ φαμίλιαι μας εἰς Μελένικον ἂν μάθῃ ὁ Μουστᾶ μπέης, ὅτι ἐκινήθημεν ἐναντίον του, πρὶν τὸν σηκώσῃ ἡ Ὑψηλὴ Πόρτα ἀπὸ Μελένικον καὶ στείλῃ ἄλλον διοικητὴν εἰς τὸν τόπον του, δίκαιον καὶ φιλάνθρωπον.

Ὅθεν παρακαλοῦμεν θερμῶς καὶ προσπέφτομεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὑψηλοῦ θρόνου τοῦ μεγάλου ἡμῶν βασιλέως Σουλτὰν Μαχμούτ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ὁ ἀληθὴς Θεὸς εἰς τὰς ἡμέρας μας τόσον ἐλάμπρυνε καὶ ἐδόξασεν, νὰ εὐσπλαγχνισθῆ καὶ ἡμᾶς τοὺς πτωχοὺς καὶ κατατυραννημένους ῥαγιαδες καὶ πιστοὺς δούλους τοῦ ντοβλετίου του καὶ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ὅσον τάχιστα ἀπὸ τὸν σκληρὸν τύραννόν μας, τὸν Μουστᾶ μπέην, διὰ νὰ ἢμπορέσωμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰ ὀσπήτια μας καὶ νὰ ζήσωμεν εἰς τὸ εὐλογημένον βασίλειον τῆς Τουρκίας μὲ τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς μας, ὥστε κατ'

αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ γίνωμεν καὶ εἰς τὸ ντοβλέτι ὠφέλιμοι καὶ νὰ μὴ φεύγωμεν πλέον ἀπὸ τὴν πατρίδα μας εἰς ξένην γῆν. Ἡμεῖς δὲ δὲν θέλομεν παύσει νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Παντοδύναμον Θεὸν νὰ στερεώνη καὶ νὰ λαμπρύνῃ τὸν Ὑψηλὸν θρόνον τοῦ Σουλτὰν Μαχμουτ καὶ ν' ἀφανίσῃ ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ντοβλετίου του ἁμῆν.

Οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας

Ἄν. Παλλατιδῆς Ιατροῦς

Ἄναστ. Χρηστομάνου

Παναγ. Ραϊκοβιτζ

Ἄντων. Κ. Τιμολέων

Κωνστ. Ἄναστ. Χρηστομάνου

καὶ οἱ λοιποί.

2

Σεβασμιώτατε, Πανιερώτατε ἅγιε Διονύσιε :

Δὲν εὐρίσκομεν ἐπίθετα προσφυῆ εἰς τὸ γενναῖον καὶ θεῖον τῷ ὄντι πρόσωπον τῆς πανιερότητός σας, οὐδ' ἔχομεν λόγους ἱκανοὺς νὰ ἐκφράσωμεν τὰ πρὸς τὴν Πανιερότητά σας εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα πάντων ἡμῶν, τῶν ἀπὸ τῆς Πατρίδος, διὰ τὴν ἀπάνθρωπον τυραννίαν τοῦ Μουστᾶ μπέη, μακρὰν ἀποδημούντων Μελενικίων. Τεσσαράκοντα περίπου ἔτη καταθλίβει τοὺς αὐχένας μας ἀνηλεῶς ὁ βαρὺς ζυγὸς τοῦ τυραννίσκου Μουστᾶ μπέη καὶ μόλον τοῦτο τοιαύτην γενναίαν ἀπόφασιν τοῦ ν' ἀποσειῶσιν τὸν ἀφόρητον ζυγὸν καὶ νὰ ἀποβάλωσι ἐκ τοῦ μέσου των τὸν δειλὸν τυραννίσκον οὐδεὶς τῶν προκατόχων Ἀρχιερέων συνέλαβεν, ἂν ἐξαιρέσης μικρὰς τινὰς ἀποπείρας, τὰς ὁποίας οἱ πολῖται καὶ ὁ λαός, βαρυνθεὶς ἀπὸ τοὺς ὑπερόγκους φόρους τοῦ ἀπανθρώπου Μουστᾶ μπέη, ἔκαμαν πρό τινων ἤδη ἐτῶν, ἀπέτυχον δὲ μὴ ὄντες ὁμόφρονες καὶ συνεννοημένοι ἀπαξάπαντες ἐναντίον τοῦ σκληροῦ καὶ πονηροῦ δούλου τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας Μουστᾶ μπέη. Φαίνεται ὅτι ἡ θεία Πρόνοια ἐπεφύλαξε τὸ ἔνδοξον τοῦτο τῆς ἀπελευθερώσεως ἔργον εἰς μόνον τὸ γενναῖον ὑποκείμενόν σας, διὰ νὰ σώζηται καὶ δοξάζεται τὸ σεβαστὸν τῆς Πανιερότητός σας ὄνομα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα καὶ εἰς τὰ στόματα τῶν μεταγενεστέρων. Ἄπασα ἡ Μακεδονία ἐχειροκρότησε καὶ ἐλήνεσε τὴν φρόνησιν καὶ γενναιότητα τοῦ Ἀρχιερέως ἡμῶν Διονυσίου, πανταχόθεν ἐπιστέλλονται πρὸς ἡμᾶς γράμματα ἔμπλεα ἐπαίνων καὶ θαυμασμῶν τῆς γενναιοφροσύνης τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μελενίου κηρύττοντος στεντορεῖα φωνῆ καθ' ὅλον τὸ εὐρύχωρον βασίλειον τῆς Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος τὰ μεγάλα προτερήματα τοῦ Μελενίου Διονυσίου. Μέγας τῷ ὄντι ἀπεδείχθη, θεῖε ἄνερ ὡς ἄλλος Μωϋσῆς, ὅστις ἐξήγαγε τοὺς Ἑβραίους ἐξ Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας, ἐξήγαγες καὶ Σὺ τοὺς Μελενικίους ἐν μέσῳ χειμῶνος, ἀντιμαχόμενος πρὸς ἐχθρούς, πενίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην κακοπάθησιν, ἐκ Μελενίου, ἀποσύρας τὸ λογικὸν ποιμνιόν σου ἀπὸ τὸν ἀφόρητον ζυγὸν ἐνὸς χα-

μερποῦς Τυραννίσκου, ὅστις ἱκανὰς δεκάδας ἐτῶν, βοηθούμενος πάντοτε ἀπὸ δύο-τρία κνώδαλα τοῦ Μελενίκου, ἀπατᾷ τὴν ἐν Κωνσταντιπόλει διοίκησιν καὶ βυζαίνων τὰ αἵματα τῶν πτωχῶν χριστιανῶν κατατυραννεῖ τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας. Ἄλλ' ἐξεχείλισε τὸ μέτρον τῶν κακῶν καὶ ἔπεμψεν ὁ Θεὸς τὸν ἐν ἀρετῇ ἀπτότητον Διονύσιον, διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας χριστιανοὺς τὸ νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τὸν φιλόνομον, τὸν νῦν δικαίως διοικοῦντα καὶ βασιλεύοντα Μέγαν Σουλτάνον τὰ δίκαιά των καὶ νὰ γίνῃ ἀπροσωπώληπτος κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις εἰς τὸν παράνομον Μουστᾶ μπέην. Τὸ πνεῦμα τῆς νῦν διοικήσεως τοῦ Μεγάλου Σουλτάνου εἶναι τοῦ νὰ ζῶσιν οἱ εἰς τὰς ἐπαρχίας ὑπήκοοί του εὐχαριστημένοι καὶ νὰ μὴ δυναστεύωνται καὶ καταθλίβωνται ἀπὸ τοὺς Σατράπας του, ὡς ποτὲ ἐπὶ Γενιτσάρων συνέβαινεν. Ἄν ὁ Μέγας Σουλτάνος ἐγνώριζε μέχρι τοῦδε τὰς κατὰ τῶν ὑπηκόων του παρανομίας καὶ κακοπραγίας τοῦ καταράτου Μουστᾶ μπέη, πρὸ πολλοῦ ἤθελεν ἐκλείπει ἀπὸ Μελένικον, ἴσως καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ὁ ληστής τῶν ὑπηκόων του, ὁ ἄπιστος δοῦλος τοῦ βασιλείου του. Διὰ τοῦτο θαρρεῖτε καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε παντελῶς, ὅτι τὰ δίκαια αἰτήματά σας θέλουσι εἰσακουσθῆ, ὅταν φθάσητε νὰ καταθέσητε τὰ παράπονά σας εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὑψηλοῦ Θρόνου τοῦ Μεγάλου Βασιλέως Σουλτάν Μαχμούτ. *Ἡ Ὑψηλὴ Πόρτα εἶναι ἐντεῦθεν, δι' ἰκετηρίου γράμματος τῶν ἐκ τῆς πατρίδος διὰ τὴν τυραννίαν τοῦ Μουστᾶ μπέη φυγόντων Μελενικίων, προἰδεασμένη περὶ πάντων τῶν ἐν Μελενίκῳ διατρεχόντων.* Ὁ Σερὶμ ἐφέντης, ὁ πρῶτον πρέσβυς Τουρκικὸς τῆς Ἀγγλίας, νῦν δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Ὀθωμανικοῦ βασιλείου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔχει ἀνὰ χεῖρας καταγραφὴν τῶν ἀδίκων φόρων, τοὺς ὁποίους ὁ Μουστᾶ μπέης κατ' ἔτος συνάξει δυναστικῶς εἰς Μελένικον καὶ περιγραφὴν τινῶν ἄλλων ἀνοσιουργημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τολμῶσι νὰ πράττωσιν ἐναντίον τῶν πιστῶν ὑπηκόων τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας Μελενικίων. Ὅθεν μικρὸν κίνημα ἐκ μέρους τῶν κατοίκων Μελενίκου καὶ τῆς Πανιερότητός σας, ὡς πνευματικοῦ αὐτῶν ἀρχηγοῦ καὶ ὡς δικαίωμα ἔχοντος τοῦ προτείνειν τὰ παράπονα τῶν ὑπηκόων τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ τοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τοῦ Ἐθνάρχου, Ἡγεμόνος τῆς Σάμου Βογορίδου, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ τὰ πράγματα τοῦ Μελενίκου εἰς τὸ ἐπιθυμητὸν τέλος. Δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε τὸ παραμικρὸν, δὲν θέλει πειραχθῆ οὔτε τρίχα τῆς κεφαλῆς σας, διότι δὲν ζητεῖτε ἄλλο τι, ἀπὸ τὴν πατρικὴν διοίκησιν τοῦ Σουλτάνου, παρὰ δικαιοσύνην, διὰ τὴν ὁποίαν μόνον αὐτὸς ὁ Μέγας Σουλτάνος κατέστρεψε τὸ τρομερὸν τάγμα τῶν Γενιτσάρων καὶ τόσους ἄλλους ἀδίκους καὶ πονηροὺς δούλους του, πολὺ ἰσχυροτέρους ἀπὸ τὸν ψωρομουστᾶ μπέην. Ἐπιμείνετε μόνον φρονίμως καὶ καθημερινῶς μέχρι τέλους, εἰς ὅπερ παρὰ Θεοῦ ἐκλήθητε φιλόανθρωπον καὶ θεάρεστον ἔργον, καὶ μὴν ἐπανέλθητε εἰς Μελένικον ἐν ὅσῳ δὲν ἐξωσθῆ ἐκεῖθεν ὁ βρωμερὸς

Μουσιᾶ μπέης καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ. Πρὶν ὅμως ἐξορισθῆ καὶ λάβῃ τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας του ἀπὸ τὴν Ὑψηλὴν διοίκησιν τοῦ Σουλτάνου νὰ τὸν ἐνάξῃτε εἰς κριτήριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ νὰ ζητήσητε παρ' αὐτοῦ ὄσας γαίας (τσιφλίκια) καὶ ὅσα ἄλλα ὑποστατικά, αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοί του ἤρπασαν ἀπὸ τοὺς δυστυχεῖς Μελενικίους, ἐξ ὧν πολλοὶ ἀκόμη καὶ τὰ ἐπίσημα τῆς ἰδιοκτησίας ἔγγραφα (χοιζέτια) ἀνὰ χεῖρας ἔχουσιν. Ἐπειτα νὰ ζητήσητε ἀκριβῆ λογαριασμὸν ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς διοικήσεώς του, ἕως τὸ ἔσχατον δι' ὅσα δοσίματα περιττὰ καὶ τζερεμέδες ἀδίκους τοὺς ὁποίους ἔκαμεν εἰς τοὺς χριστιανούς καὶ μόνον τοῦτο δὲν ἐχόρταινεν τὴν ἀκόρεστον φιλαργυρίαν του.

Τὰ χρήματα ταῦτα εὐρίσκονται χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐπισωρευμένα καὶ καλῶς φυλαγμένα εἰς τὰ θησαυροφυλάκιά του· ὅθεν νὰ ζητήσητε ἀπὸ τὴν πατρικὴν διοίκησιν τοῦ Σουλτάνου, ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Μουσιᾶ μπέη, νὰ δοθοῦν εἰς τὴν πόλιν Μελενίκου, ὡς ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως κατὰ καιροὺς ἀφαιρεθεῖσα ἰδιοκτησία.

Ταῦτα σᾶς γράφω, Πανιερώτατε Πάτερ, ἐκ μέρους ὄλων τῶν ἐν Βιέννῃ νῦν εὐρισκομένων Μελενικίων, οἵτινες εὐγνωμονοῦσι μεγάλως διὰ τὴν εἰλικρινῆ ἀφοσίωσιν, τὴν ὁποίαν ἡ Πανιερότης σας δεικνύετε ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς εὐτυχίας Μελενίκου καὶ παρακαλοῦμεν θερμῶς σύμπαντες νὰ ἐπιμείνητε καρτερικῶς μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ θεαρέστου καὶ φιλανθρώπου ἐπιχειρήματός σας. Ὁ δὲ Οὐράνιος Πατὴρ ὁ τὴν ἀρετὴν κάλλιστον διαγιγνώσκει, δώῃ Ὑμῖν πᾶν ἀγαθόν.

Ἡμεῖς δὲ ὡς εὐγνωμονοῦντες συνυπογραφοῦμεθα.

Ἐν Βιέννῃ τῆ 3 Φεβρουαρίου 1839

A. Π. Ἰατρός. Εὐγνωμονῶν
καὶ τῶν λοιπῶν αἱ ὑπογραφαὶ

3

Φίλιππε κύριε Γεώργιε Ζιγέρη,

Ἐκ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν
τῆ 7 Φεβρουαρίου 1839

Ἐξυπνήσατε τέλος πάντων ἀπὸ τὸν πολυχρόνιον καὶ βαθὺν λήθαργον ὅστις ἐσκότιζε τὰς αἰσθήσεις σας, διὰ νὰ ὑποφέρητε τὰς ἀδικίας καὶ τὰ ἀφόρητα κακὰ τοῦ παρανόμου Μουσιᾶ μπέη. Δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὸν πνευματικὸν Ποιμένα σας Διονύσιον, ὅστις ἐφώτισε τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ προσηγηθεῖς σᾶς ἔδειξε τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, δι' ἧς πρὸ πολλοῦ ἠδύνασθε νὰ θέσητε τέλος εἰς τὰς παρανομίας τοῦ τυραννίσκου σας, ἂν ἀγάπη ἀδελφικὴ καὶ ὁμόνοια χριστιανικὴ ἐβασίλευεν εἰς τὰς καρδίας πάντων ὑμῶν. Νῦν δὲ ἀφοῦ ἐξεχείλισε τὸ μέτρον τῶν κακῶν σας καὶ ἡ σιδηρὰ ἀνάγκη σᾶς ἐξώθη-

σεν ἀπὸ Μελενίκον εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ ζητήσητε ἐνταῦθα δικαιοσύνην καὶ ἔλεος ἀπὸ τὴν πατρικὴν διοίκησιν τοῦ τὴν εἰρήνην καὶ εὐτυχίαν τῶν πιστῶν ὑπηκόων του ἀγαπῶντος βασιλέως, μεγάλου Σουλτάνου Μαχμούτ, δειχθῆτε σύμφωνοι, φρόνιμοι καὶ σταθεροὶ εἰς τὰ δίκαια αἰτήματά σας, προσκαρτεροῦντες μὲ γενναιότητα εἰς τὰς καταδρομὰς τῶν ἀντιπάλων σας καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια περιστάσεις ἐναντία, ἢ κακόνοια δύναται νὰ στήσῃ εἰς τὸν δρόμον Ὑμῶν. Φυλαχθῆτε, μὴν ἀποκάμητε πρὶν τῆς τελείας ἀπολυτρώσεως τῆς πατρώας ἡμῶν πόλεως ἀπὸ τὴν αὐθαίρετον καὶ ἄδικον διοίκησιν τοῦ σκληροῦ Μουσιᾶ μπέη καὶ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, διότι ὁ σατράπης οὗτος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν εἶναι ἄνθρωποι ἐν κακοῖς γηράσαντες καὶ δὲν διορθῶνται πλέον, ἀλλὰ θέλουν ζητήσει εἰς τὸ μέλλον πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ ἐκδικηθοῦν καὶ νὰ σᾶς ἀφανίσουν, εἰ δυνατόν σύμπαντας. Ἐπιμείνατε σταθεροὶ μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ ἐπιχειρήματός σας καὶ ὑπομείνατε πρὸς τὸ παρὸν ὀλίγην κακουχίαν, ἀντιμαχόμενοι πρὸς τὴν πενίαν καὶ ἀποπλανηθέντες ἀπὸ τὸς ἐστίας τῆς πατρίδος καὶ τὴν περίθαλψιν τῶν προσηκόντων σας.

Ἄν λάβητε χρημάτων χρεῖαν διὰ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀναγκαῖα σας, ἕως ὅτου νὰ τελειώσητε τὴν μετὰ τοῦ Μουσιᾶ μπέη κρισιολογίαν σας, δύνασθε ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεώς σας νὰ δανεισθῆτε ἐπ' ὀνόματι τῆς πόλεως Μελενίκου ἀπὸ τινος τραπεζίτην τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετὰ ταῦτα τὰ πληρῶνετε εὐκόλα ἀφοῦ ληφθοῦν ἀπὸ τὴν πόλιν σας τὰ ὑπέρογκα καὶ ἄδικα τοῦ Μουσιᾶ μπέη δοσίματα. Μὴ διστάζετε ποσῶς, ὅτι θέλετε δικαιωθῆ· μάλιστα ἡ ὑψηλὴ διοίκησις τοῦ Σουλτάνου θέλει σᾶς γνωρίσει χάριν διὰ τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας λαμβάνει νῦν παρ' Ὑμῶν, περὶ τοῦ πονηροῦ δούλου, τοῦ Μουσιᾶ μπέη. Ἡ σταθερὰ καὶ εἰλικρινὴς θέλησις τοῦ νῦν βασιλεύοντος Σουλτάνου καὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ εἶναι νὰ ἐκλείψουν ἀπὸ τὸ Ὄθωμανικὸν κράτος τοιοῦτοι ἄδικοι καὶ σκληροὶ σατράπαι, ὥστε νὰ εὐτυχῆ καὶ νὰ διαμένῃ εὐχάριστον τὸ ὑπῆκοον τοῦ βασιλείου, ἀλλ' ὅχι ν' ἄδικῆται καὶ νὰ τυραννῆται ὡς τὸ πάλαι ἐπὶ Γενιτσάρων. Ὅθεν θαρρεῖτε προχωροῦντες φρονίμως καὶ ἐπιμόνως εἰς τὸ ἔργον σας, ἀφοῦ ζητήσητε προσέτι καὶ τὴν συνδρομὴν ὄλων τῶν δυναμένων νὰ συνεργήσουν τι διὰ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν τοῦ πατριωτικοῦ ἐπιχειρήματός σας. Τούτου χάριν σᾶς πέμπω σήμερον, σὺν τῇ παρουσίᾳ μου, ἐπιστολὴν τινά, πρὸς τὸν Σερίμ ἐφέντην, νῦν σύμβουλον ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους, παρακαλεστικὴν, νὰ σᾶς δεχθῆ εὐμενῶς καὶ νὰ ἀκούσῃ τὰ παρὰ πονά σας. *Ὁ Σερίμ ἐφέντης ἔχει ἀνὰ χεῖρας σημείωσιν τῶν ἀδίκων δοσιμάτων καὶ τῶν λοιπῶν κακουργιῶν τοῦ Μουσιᾶ μπέη, ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ διαβαίνοντι ἐντεῦθεν ἐκ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἶναι, ὡς φαίνεται, ἀνὴρ φρόνιμος καὶ φιλόανθρωπος. Διὰ τοῦτο παραστήσατε εἰς αὐτὸν ἐνθέρμως τὰ πάθη σας ὥστε νὰ σᾶς εὐσπλαγχνισθῆ καὶ νὰ συνερ-*

γήση πρὸς ἀπολύτρωσιν ὑμετέρων καὶ τιμωρίαν τοῦ Μουσιᾶ μπέη. Ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ νὰ παρουσιασθῆτε καὶ εἰς τὸν Ἐθνάρχη Βογορίδη, Ἡγεμόνα τῆς Σάμου, νὰ ἐξετήσητε παρ' αὐτοῦ συνεργίαν καὶ συνδρομὴν εἰς τὰ δίκαια ζητήματά σας καὶ νὰ ἐνθυμίσητε τὴν ἐκλαμπρότητά του ὅσα κατὰ τὸ 1831 καὶ 1832 καὶ ὁ συμπατριώτης μας τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει δι' ἄλλας ὑποθέσεις διατρίβων Δημ. Μαγειρίδης (ἄλλως Δημ. Χ' Γεωργίου ζῶν νῦν εἰς Βουκουρέστιον) περὶ τῆς δυστυχοῦς πόλεως Μελενίκου ὠμίλησε παρακαλῶν τὴν Πανευγένιάν του νὰ συνεργήσῃ ὅπως δύναται πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐλεινῆς πατρίδος μας. Ὁ δὲ λαμπρὸς Ἡγεμὼν Βογορίδης ἔδειξε συμπάθειαν καὶ προθυμίαν εἰς τὸ νὰ συνεργήσῃ, ἐπειδὴ ὅμως τότε ἔλειπον αἱ ἀπὸ μέρους τῶν ἐγκατοίκων Μελενίκου ἀναγκαῖαι ἔγγραφοι ἀποδείξεις τῆς δυσαρεσκείας των ἐναντίον τοῦ Μουσιᾶ μπέη, δὲν ἠδυνήθη νὰ βοηθήσῃ τὴν πατρίδα μας κατὰ τὴν προθυμίαν του. Ἐννοεῖται ὅτι πρέπει νὰ ζητήσητε τὴν σύμπραξιν τοῦ Πατριαρχείου, τοῦ Ἀρχοντος Λογοθέτου Ἀριστάρχου καὶ τῶν λοιπῶν, κατὰ τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας ἐλάβετε ἀπὸ τὸν σεβαστὸν Ἀρχιερέα ἡμῶν Διονύσιον καὶ κατὰ τὴν συμβουλήν ἀνδρῶν καλοβούλων καὶ ἐμπείρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πραγμάτων. Ἀφοῦ σὺν Θεῷ κατορθώσητε νὰ ἐξορισθῆ ἔκ τῆς πόλεως Μελενίκου ὁ Μουσιᾶ μπέης νὰ μὴ μείνητε μὲ τοῦτο μόνον εὐχαριστημένοι, ἀλλὰ νὰ τὸν ἐγκαλέσητε εἰς δικαστήριον τῆς Κων)πόλεως καὶ νὰ ζητήσητε παρ' αὐτοῦ διὰ κριτηρίου ὅλα τὰ ὑποστατικά, τσιφλίκια ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ προκατόχοί του μπέηδες ἤρπασαν μέρος μὲν ἀπὸ τοὺς καταδιωχθέντας πολίτας, μέρος δὲ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πόλιν κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ ὑπὸ παντοίας προφάσεις. Παρόμοια ἄρπαχθέντα κτήματα, ὡς τὰ τσιφλίκια τοῦ Χ' Ἰωάννη, αἱ εἰς τὸ χωρίον Ζιγβιλὶ γαῖαι τοῦ πάππου μου Βουκάρρα κτλ. εἶναι γνωστὰ τοῖς πᾶσι καὶ πολλὰ ἔξ αὐτῶν μαρτυροῦνται τριπῶς διὰ τῶν ἀνὰ χεῖρας τῶν παλαιῶν κλητόρων εὐρισκομένων εἰσέτι ἐπισήμων τῆς ἰδιοκτησίας ἐγγράφων (χοτζεϊών). Ἐνὶ λόγῳ χρεωστειῖ ὁ Μουσιᾶ μπέης δικαιωματικῶς ν' ἀποδείξῃ ἐνώπιον κριτηρίου τῆς Κων)πόλεως πόθεν ἔλαβε τὰς γαίας καὶ τὰ κτήματα, ὅσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου ἔχει καὶ ἂν τινα ἔξ αὐτῶν ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοὺς προγόνους του, πόθεν οὗτοι καὶ ἀπὸ ποῖον ἠγόρασαν τὰ κτήματα ταῦτα, ἢ μήπως ἀδίκως καὶ παραλόγως τὰ ἤρπασεν ἀπὸ τοὺς δυστυχεῖς ὑπηκόους των; Προσέτι νὰ ζητήσητε λογαριασμὸν ἀπὸ τὸν ληστὴν Μουσιᾶ μπέην δι' ὅλα τὰ περιττὰ δοσίματα καὶ τζερμέδες, τὰ ὁποῖα ἀδίκως καὶ παρανόμως ἤρπασεν ἀπὸ τοὺς δυστυχεῖς ὑπηκόους τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας καθ' ὅλον τὸ τριακονταετὲς περίπου διάστημα τῆς κυβερνήσεώς του. Τὰ χρήματα ταῦτα εὐρίσκονται βεβαίως ἐπισωρευμένα εἰς τὰ διάφορα θησαυροφυλάκιά του καὶ πρέπει νὰ δοθοῦν ὀπίσω εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου, ὡς κτῆμα ἀναμφισβήτητον τῆς ἐπαρχίας, ἀφοῦ δηλονότι δικασθῆτε προσηκόντως μετὰ τοῦ Μουσιᾶ μπέη καὶ γίνῃ ἀπόφασις κριτηρίου δικαίου. Τοῦτο ἐλπίζομεν νὰ

κατορθωθῆ σὺν Θεῷ ἀγίῳ καὶ διὰ τῆς φρονίμου δραστηριότητος καὶ ὑπομονῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου.

Ταῦτα, φίλιτατε Γεώργιε, γράφω πρὸς σὲ καὶ πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Μελενίκους ἀπὸ μέρους πάντων τῶν ἐν Βιέννῃ ἡμετέρων, τῶν ὁποίων ἡ καρδιά ἐσκίρτησεν ἀπὸ χαρᾶν, ὅταν τὴν εὐαγγελίων πλήρη ἐπιστολὴν σου ἀνέγνωσαν καὶ ἐδόξασαν τὸν παντοδύναμον Θεόν, ὅστις εὐσπλαγνισθεὶς τοὺς πτωχοὺς ἐξαπέστειλε τὸν γενναῖον Ἀρχιερέα Διονύσιον εἰς Μελένικον νὰ μᾶς ἐξεγείρῃ ἀπὸ τὸν ναρκωτικὸν ὕπνον, διὰ νὰ κινηθῶμεν καὶ ἡμεῖς τέλος πάντων ἐναντίον τῆς ἀδικίας καὶ νὰ δείξωμεν εἰς τὸν κόσμον ὅτι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι ζῶντες καὶ ὄχι σκώληκες νὰ μᾶς πατᾶ καὶ νὰ μᾶς ἐξολοθρεύῃ ὅπως καὶ ὁπότεν θέλει ἕνας μηδαμινὸς Μουστᾶ μπέης.

Ἐπιμένετε πάντες καὶ εὐδαιμονεῖτε ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Πατρίδος.

(Ἀκολουθεῖ τὸ ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1839 συστατικὸν γράμμα τοῦ Παλλατίδου πρὸς τὸν κ. Σερίμ ἐφέντη, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Τουρκίας).

4

Φίλιταιοι συμπατριῶται

Ἐκ Βιέννης εἰς Κων[πολιν 7 Μαρτίου 1839

Τὴν ἀπὸ 15ην τοῦ παρελθόντος ἤδη Φεβρουαρίου ἐπιστολὴν σας ἔλαβον ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ μὲ λύπην μου κατακάριον ἀνέγνωσα τὰ πάθη σας. Εἰς τὰς 7 τοῦ παραλήξαντος μηνὸς σᾶς ἔγραφον διεξοδικῶς τὰ δέοντα, πέμπων ὑμῖν συγχρόνως καὶ ἐπιστολὴν συστατικὴν παρὰ τῷ Σερίμ ἐφέντη, συμβούλῳ ἐπὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐσωτερικῶν. Ἐλπίζω, ὅτι μέχρι τοῦδε ὠφελήθητε ὅσον οἶόν τε ἀπὸ τὰς ὁποίας σᾶς ἐπεμψι ὀδηγίας, καὶ ὅτι ἐμβήκατε πλέον εἰς τοὺς σκοποὺς σας τὸν δρόμον, ἀποσοβήσαντες τὰ ἀσθενῆ προσκόμματα, τῶν παρανόμων ἀντιπάλων, τῶν ἐκεῖ ἀνταγωνιζομένων πρὸς τὰ ἀπαραβίαστα δίκαιά σας καὶ τῶν ἀναιδῶς σκιαμαχοῦντων ἀπέναντι τῆς ἱερᾶς καὶ θείας Δικαιοσύνης.

Ἐγὼ δὲν κατανοῶ καὶ πᾶς τις θαυμάζει, πῶς ἠδυνήθη ὁ Ἀρμένιος Πατρόζης καὶ δεσμεύσῃ τὴν συνείδησιν πάντων, ὥστε νὰ μὴ δοθῇ τὸ κατὰ χρέος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας εἰς ὑμᾶς ὀφειλόμενον Τακίρι. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἐνταῦθα Ὀθωμανικὸς πρέσβυς Ῥιφὰτ Μπέης ἐξεπλάγη καὶ μὲ ἀγανάκτησιν ἐξεφώνησεν Ἀρτζοχάλι! Ἀρτζοχάλι νὰ δοθῇ ἀμέσως εἰς χεῖρας τοῦ φιλονόμου Σουλτὰν Μαχμουτ ἄταξ, δῖς, τρῖς καὶ πλέον, ἂν αἱ περιστάσεις καὶ χρεῖαι τὸ ἀπειτήσωσιν. Αὐτὸς δὲ εἰς οἶκτον κινηθεὶς, ἀκούσας τὰ ἀθέμιτα καὶ ἄρρητα ἀνοσιουργήματα τοῦ Μουστᾶ μπέη, ἔγραψε διὰ τῆς αὐτῆς ταχυδρομίας εἰς τὰς ἀρμοδίας ἐν Κων]τόλει ἀρχάς, ὥστε νὰ ἐπιμεληθῶσι τὴν ἐξομάλυνσιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης ὅσον τάχιστα. Ὁ Σερίμ ἐφέντης ἔλαβε παρ' ἡμῶν τῶν ἐν Βιέννῃ Μελενικίων διὰ χειρὸς μου καὶ διὰ χειρὸς

τοῦ Ῥιφάτ μπέη ἀναφορὰν πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν
 Σουλτάνον, ἐν ἧ ἔξεικονίζετο ἡ τυραννικὴ καὶ παράνομος κυβέρνησις τοῦ
 Μουστᾶ μπέη, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἡμεῖς καὶ πολλοὶ ἄλλοι Μελενίκιοι ἀπεπλα-
 νήθημεν μακρὰν ἀπὸ τὸ ποθητὸν ἔδαφος τῆς φίλης πατρίδος. Παρακαλέ-
 σατε λοιπὸν τὸν Σερίμ Ἐφέντιν νὰ φροντίσῃ τὴν εἰς τὸ Τουρκικὸν πιστὴν
 μετὰφρασιν τῆς εἰρημένης ἀναφορᾶς καὶ νὰ ἐγχειρήσῃ αὐτὴν εἰς τὸν κρα-
 ταιὸν Σουλτάνον. Καὶ ὑμεῖς ὅμως ἐξ ἄλλου μέρους νὰ κάμνητε μνεῖαν τῆς
 ἡμετέρας ἀναφορᾶς εἰς τὰ ἀρτζοχάλια σας, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ
 προληφθῇ πᾶς οἰοσδήποτε δόλος ἢ παρόραμα ἐκ μέρους τῶν Κυβερνητικῶν
 τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας. Τὴν παρελθούσαν Πέμπτην, ἧτοι δευτέραν Μαρτίου
 ἐμίσειυσεν ἐντεῦθεν διὰ Κωνσταντινούπολιν, διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου, Μουχ-
 τὰρ μπέης, ὁ συνεργάτης καὶ φίλος ἐπιστήθιος τοῦ ἐν Βιέννῃ ὁ Ὄθω-
 μανικοῦ πρέσβεως Ῥιφάτ μπέη, καὶ ἐλπίζω νὰ φθάσῃ συγχρόνως με-
 τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν μου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Οὗτος ἄκουσε συχνά-
 κισ ἀπὸ στόματός μου τὰ ἐκ τῆς τυραννικῆς κυβερνήσεως τοῦ Μουστᾶ μπέη
 γεννηθέντα δεινὰ τῆς πατρίδος μου Μελενίκου καὶ συνελυπήθη μετ' ἐμοῦ
 πάντοτε τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας πτωχοὺς Μελενίκιους. Ὄθεν ἀναχωροῦντα
 διὰ Κων]τολιν παρεκάλεσα αὐτὸν ἐντόνως νὰ δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς
 πτωχοὺς ἀντιπροσώπους τῆς πατρίδος μου καὶ νὰ τοὺς συνδράμῃ ὥστε ν'
 ἀποσεῖσωσι τὸν ἄδικον ζυγὸν τοῦ ἀπανθρώπου Μουστᾶ μπέη, ὅπερ ὑπεσχέ-
 θη εὐχαρίστως νὰ συνεργήσῃ ὅσον αὐτῷ δυνατόν. Διὰ τοῦτο ἅμα λάβητε
 τὴν παροῦσαν μου νὰ ἐξετάσητε ἐὰν ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ
 νὰ ὑπάγητε πρὸς αὐτὸν θαρροῦντες καὶ προσφέροντες αὐτῷ τὰς ἐκ μέρους
 μου προσκυνήσεις, νὰ τὸν παρακαλέσητε θερμῶς καὶ ἐντόνως ν' ἀναδειχθῇ
 εὐεργέτης ὑμῶν καθ' ὃν καιρὸν οἱ ὁμογενεῖς καὶ ὁμόθησοι κωφοὶ καὶ
 ἀναίσθητοι ἔμειναν εἰς τὰ ἀλγεινὰ πάθη σας. Πολὺ πλέον ἐλπίζω ἀπὸ τὴν
 εὐαίσθητον καρδίαν τοῦ Ὄθωμανοῦ τούτου ἢ ἀπὸ τὰς διεφθαρμένας ψυχὰς
 ἡμετέρων τινῶν ἀρχόντων. Ὁ Μουχτὰρ μπέης μοι εἶναι προσέτι πολλὰ ὑπό-
 χρεως διὸ εὐέλπις εἶμι ὅτι θέλει συνεργήσῃ ὅτι δύναται διὰ τὸ αἷσιον τοῦ
 ἔργου σας τέλος, ἂν παραστήσητε ἐνώπιόν του φρονίμως καὶ παθητικῶς
 τὴν σκληρὰν τοῦ Μουστᾶ μπέη τυραννίαν, καὶ τὰ δι' αὐτῆς ἐμποιηθέντα
 ἡμῖν ἀφόρητα ἄλλα. Ἡδυνάμην νὰ σαῖ πέμψω ἐντεῦθεν συστατικὰ γράμ-
 ματα πρὸς τὸν ἔκλαμπρον Ἡγεμόνα τῆς Σάμου Βογορίδην, τὸν Παναγιώ-
 τατον Οἰκουμενικὸν καὶ τοὺς λοιπούς, ἀλλ' ἐπειδὴ νομίζω ὅτι ἤδη πλέον
 μακρὰν προχωρημένοι εἴσθε εἰς τὰς ἐργασίας σας καὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ Ὄθωμα-
 νοὶ πολὺ κάλλιον καὶ δραστηριώτερον τῶν ἡμετέρων θέλουσι προαιρεθῆναι ν'
 ἀναδείξουν ἑαυτοὺς ἀντιλήπτορας καὶ προστάτας τῆς ἀδίκως καταδιωκομένης
 καὶ ἀναξιοπαθούσης ἀνθρωπότητος, διὰ τοῦτο ἐπρόκρινα πρὸς τὸ παρὸν νὰ
 περιμένω εἰσέτι ἀπόκρισίν σας εἰς τὴν προσηγηθεῖσαν ἐπιστολήν μου καὶ νεω-
 τέρας πληροφορίας περὶ τοῦ ἀποβησομένου μετὰ τὴν ἄμεσον πρὸς τὸν κρα-

ταῖον Σουλτάνον ἀναφορὰν Ὑμῶν, ὥστε οὕτω πως νὰ μὴ ματαιοπονῶμεν ἀμφότερα τὰ μέρη καὶ νὰ βαδίσωμεν συστηματικῶς καὶ βασίμως εἰς τὸν προτιθέμενον σκοπόν.

Ἡ ἀπηνὴς τυραννία τοῦ Μουστᾶ μπέη καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς πηγάσαντα ἡμέτερα πάθη ἔγιναν ἤδη πρὸ πολλοῦ γνωστὰ διὰ τῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον καὶ μετ' ὀλίγον θέλει λάβει τὸ Διβάνι καὶ αὐτὸς ὁ φιλόνομος Σουλτάνος δημόσια Εὐρωπαϊκὰ φύλλα εἰς χεῖρας εὐχοῦντα καὶ θεατρίζοντα τὸν κακὸν δαίμονα τῆς δυστήνου πόλεως Μελενίκου, ὥστε ἡ ἔλειπνὴ ὑπόθεσις τῆς πατρίδος ἡμῶν ἀπέβη πλέον ἀντικείμενον ἐλέους καὶ συμπαθείας τοῦ πεφωτισμένου κόσμου. Ἡ Δικαιοσύνη ὅταν ἀπαντᾷ προσκόμενα εἰς τὸν δρόμον της, τότε ἀντηχεῖ λαμπρότερον ἢ φωνὴ αὐτῆς εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θριαμβεύει ἐπὶ τέλους πολὺ ἐνδοξότερον ἐναντίον τῆς βδελυρᾶς ἀδικίας καὶ τῶν δούλων ταύτης. Διὰ τοῦτο, ὅλα τὰ μηχανορραφήματα καὶ αἱ ἀπάται τῶν παρανόμων ἀνταγωνιστῶν σας, διαλυθῆσονται ὡς ἱστοὶ ἀράχνης, ὅταν ἡ γλυκεῖα τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας φωνὴ κατακλήη τὰς ἀκοὰς πάντων. Οὐδεὶς λοιπὸν φόβος, οὐδεμίαν ὑπόνοιαν ὅτι τὰ δικαιοτάτα παρὰποιά μας, κατατεθειμένα προσηκόντως εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὑψηλοῦ Θρόνου, τοῦ νῦν ἐνδόξως βασιλεύοντος Σουλτάν Μαχμούτ, θέλουν εἰσακουσθῆ.

Οὐδ' ἔχομεν λόγους ἀποχωρῶντας νὰ ὑπονοήσωμεν, καθ' ἃς ἀρχὰς ὁ δίκαιος Σουλτάνος καθ' ἡμέραν ἔθιμίξει τὸ μέγα βασίλειόν του, ὅτι ἡ ἐπαγωγὸς κλαγγὴ τοῦ χρυσοῦ ἐνὸς ληστοῦ δύναται νὰ πνίξη, διόλου, τοὺς γοεροὺς φθόγγους ἀνθρώπων ἐξ ἀπανθρώπου τυραννίας ἀναξιοπαθούντων. Οἱ μὲν ἐκ τῆς πατρίδος, οἱ δὲ ἔξωθεν καὶ μακρόθεν τῆς πατρώας γῆς θεῖα βουλήσει συνελάβομεν συγχρόνως τὴν αὐτὴν ἰδέαν τῆς ἀπολυτρώσεως ἡμῶν ἀπὸ τὸν ζυγὸν δειλοῦ καὶ ἀσθενοῦς τυράννου. Ὅθεν, ἐλπίζοντες εἰς τὸν ἐμπνεύσαντα ἡμῖν τὴν ὑψηλὴν βούλησίν του Παντοδύναμον, δὲν πρέπει διὰ μικροψυχίας ν' ἀποκάμωμεν πρὶν διατρέξωμεν τὸ μέχρι σκοποῦ στάδιον. Προσκόματα ἱκανὰ καὶ ἀποκλεισμοὺς δολίους θέλουσι στήσει εἰς τὸν δρόμον ὑμῶν ὁ δόλος καὶ ἡ ἀπάτη, ἀλλ' ἡμεῖς ἐν συνειδήσει τῶν δικαίων ἀπαιτήσεων σας δύνασθε, ἂν μέχρι τέλους ἐπιμείνητε σταθεροὶ καὶ σύμφωνοι, νὰ κατανικήσητε ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ νὰ καταισχύνητε τοὺς ἀναιδεῖς ἀντιπάλους, οἵτινες διὰ τὰ χαμερπῆ καὶ ταπεινὰ αὐτῶν τέλη ἐβουλήθησαν νὰ παραβιάσωσι τὰ ἀπαραβίαστα θεῖα καὶ ἀνθρώπινα δικαιώματα ἐνὸς δυστυχοῦς λαοῦ. Ἀλλὰ παρῆλθον οἱ Γενιτσαρικοὶ καιροὶ τῆς ἀνομίας, ὁ δὲ φιλοδίκαιος Σουλτάν Μαχμούτ θυσιάζει ἀφειδῶς τὴν σήμερον δέκα ἀδίκους δι' ἓνα δίκαιον καὶ χρηστὸν ὑπήκοόν του, δὲν ἀνέχεται πλέον, ὡς τὸ πάλαι κακῆ τύχῃ συνέβαινε ἐπὶ Γενιτσάρων, νὰ κατατυραννῶνται οἱ πιστοὶ ὑπήκοοί του. Ὅθεν, γνωρίζοντες καὶ ἡμεῖς τὴν ἀμετάθετον θέλησιν καὶ καλὴν προαίρεσιν τοῦ κραταιοτάτου Κυρίου ἡμῶν, ἀπεφασίσαμεν γνώμη κοινῇ νὰ μὴν ἡσυ-

χάσωμεν πρὶν ἀπαλλαχθῶμεν διόλου ἀπὸ τὸν παλαιὸν ἀδιόρθωτον καὶ ἐν κοιῶν γηράσαντα τύραννόν μας Μουστᾶ μπέην. Εἰς τοῦτο εἴμεθα σύμφωνοι ὅλοι οἱ ἐξ αἰτίας τῆς ἀφορήτου τυραννίας τοῦ τοπικοῦ Κυβερνήτου μας Μουστᾶ μπέη εἰς τὰ διάφορα βασίλεια τῆς Εὐρώπης διεσπαρμένοι Μελενίκιοι καὶ δίδομεν καὶ ἡμεῖς πλήρη ἐξουσίαν εἰς τοὺς ἐκ Μελενίκου διὰ Κων]πολιν ἀπεσταλμένους συμπατριώτας μας κ. Κωνστ. Μανώλιζου, κ. Γεώργιον Ζιγέρη, κ. Κωνστ. Ζανλῆν, κ. Μιχαλάκην Κυπούδη, κ. Νικόλαον Μ. Πετκούση καὶ ἅπαντας τοὺς λοιπούς, νὰ ἐνάξουν εἰς τακτικὸν δικαστήριον τῆς Κων]πόλεως τὸν γυμνώσαντα καὶ ἀδικήσαντα τὴν πατρίδα μας Μουστᾶ μπέην, νὰ φροντίσωσι διὰ τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας νομίμως τὴν ἐξωσιν αὐτοῦ ἀπὸ Μελενίκου καὶ νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτοῦ λογαριασμὸν τῆς τριακονταετοῦς καὶ ἐπέκεινα ἀδίκου Κυβερνήσεώς του. Πρὸς πλείονα δὲ πίστιν, ἂν ἡ χρεῖα τὸ καλέση, νὰ δείξητέ που τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, συνυπογράφοντες ἅπαντες οἱ ἐν Βιέννῃ Μελενίκιοι, σᾶς ἐέμπομεν προσέτι καὶ τὰ ὀνόματα ὄλων ἐκείνων τῶν συμπατριωτῶν, οἵτινες ἐκ τῆς Βλαχοβογδανίας, Τρανσυλβανίας, Οὐγγαρίας καὶ Σερβίας μᾶς παρεκάλεσαν νὰ κινηθῶμεν ἐντεῦθεν διὰ τῆς Ὀθωμανικῆς πρεσβείας ἐναντίον τοῦ ὀλετήρος τῆς Πατρίδος μας Μουστᾶ μπέη. Οὗτοι εἰσὶν :

Μιχαλάκης Ζάχου, Ἀντώνιος Πανταζῆ, Μανώλης Κωνσταντίνου, Ἰωάννης Ζάχου Τάτζαλη, Κωνσταντῖνος Ἀγγελῆ Τοιμπουκιζῆ, Δημὸς Μελέγκου, Μανώλης Πιουτοβάνου, Κωνστ. παπᾶ Θωμᾶ, Φιλιππάκης Ἀντωνίου, Μιχ. Κωνστ. Ζάχου, Ἀντώνιος Σταμπούλη, Δημ. Π. Ζάχου, Μιχαλάκης Π. Ζάχου, Ἀθανάσιος Ἡλία, Δημήτριος Ἡλία, Στέριος Ζεγκιάρη, Κωνστ. Βουκάρρα, Ζαχαρίας Βουκάρρα, Ζαχαρίας Μιχ. Ζάχου, Κωνστ. Μάντζογλου, Εὐθύμιος Γεωργίου, Ἰωάννης Δημ. Καλούσα, Δημ. Ζιάκαρης, Ἡλίας Στογιάννη Γκιουρτζῆ, Ἀναστάσιος Σταθάρη, Δημήτριος Κ. Μαγειρίδης, Θεοχάρης Ζανλῆ, Θεόδωρος Ζανλῆ, Μιχαλάκης παπᾶ Θωμᾶ, Παναγιώτης Ζ. Παπᾶ Νάκου, Ἐμμανουὴλ Χρήστου Μάνου, Ἀργυρὸς Δημητρίου, Ἐλισάβετ Ἐμμ. Χρήστου Μάνου, Αἰκατερίνη Κωνστ. Χατζημιχαήλ, Θωμᾶς Μιχ. Παπᾶ Θωμᾶ, Ἀντώνιος Μιχ. Παπᾶ Θωμᾶ, Ἐμμ. Π. Ζάχου, Ἀλέξανδρος Ἐμμ. Ζάχου, Ἰωσήφ Χαντιά, Κωνστ. Χαντιά, Ἐμμανουὴλ Κωνστ. Χατζημιχαήλ, Θωμᾶς Ζλάτκου, Ἐμμανουὴλ Ζλάτκου, Χατζηθωμᾶς Χατζηπαναγιώτου, Παναγιώτης Χαντιά.

Ἡμεῖς δὲ οἱ ἐνταῦθα συνυπογεγραμμένοι Μελενίκιοι σᾶς παρακαλοῦμεν θερμῶς, ἐν ὀνόματι πάντων τῶν μακρὰν τῆς πατρίδος περιπλανημένων συμπολιτῶν μας, νὰ μὴν ἀπαντήσητε πρὶν τῆς τελείας ἀποπερατώσεως τοῦ κοινωφελοῦς καὶ νομίμου ἐπιχειρηματός σας, διότι ἡμεῖς ἐξωθεν ἔχομεν τρόπους πολλοὺς καὶ τὰ πλέον δραστήρια μέσα πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νομίμου κινήματος τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου κατὰ τῆς παρανομίας τοῦ Μουστᾶ μπέη καὶ δὲν διστάζομεν καθόλου, ὅτι δυνάμεθα μέχρι τέλους ὅλας τὰς ἔα-

διουργίας τῶν παρανόμων φίλων τοῦ Τυραννίσκου νὰ ἐξορκίσωμεν, ὥστε νὰ τιμωρηθῇ τέλος πάντων αὐστηρῶς καὶ αὐτὴ ἡ λυκοφιλία τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Μουστᾶ μπέη «Ἀφοβία μεγίστη φοβεῖσθαι τοὺς νόμους». Ἔρωσθε καὶ κραταιοῦσθε ἐν ἀγάπῃ καὶ δημοσίᾳ.

(Σημ. Ἐκδ. : Δυστυχῶς δὲν ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν ὑπογραψάντων Μελενικίων τῆς Βιέννης).

5

Ἀγαπητὲ θεῖε κύριε Θεοφάνη.

ἐκ Βιέννης εἰς Μελένικον τῇ 10 Μαρτίου 1839

Συγγενικὴ ἀγάπη καὶ χρέος χριστιανικὸν μὲ παρεκίνησαν σήμερον νὰ λάβω τὸν κάλαμον εἰς χεῖρας καὶ νὰ σᾶς γράψω τὰ ἀκόλουθα, διὰ νὰ λάβητε φρόνιμα μέτρα μὲ τὸν καιρὸν σας, ὥστε νὰ μὴ κακοπάθητε σεῖς καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς μας, ὅσοι εἰς Μελένικον ἔμειναν. Καὶ ἂν μερικοὶ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μας, καθὼς ὁ θεῖος Κωνσταντῖνος, ἐπλανήθησαν διὰ ματαιοδοξίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν, νὰ ἐπιστρέψωσι, μὲ τὸν καιρὸν τους, εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον, διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης καὶ τότε, καθὼς ἤξεύρετε, οὐκ ἔστι μετάνοια ἐν τῷ Ἄδῃ καὶ ἀλλοίμονον ἀπὸ τὰ πεπλανημένα ἔξω τοῦ ποιμνίου πρόβια, τὰ ὅποια μέλλει νὰ ξεσχίση καὶ νὰ καταλίη λύκος τρομερός.

Ἡ ἀδελφικὴ καὶ χριστιανικὴ ἔνωσις τῶν πιστῶν ὑπηκόων τοῦ μεγάλου βασιλέως Σουλτὰν Μαχμουτ, τῶν γνησίων τέκνων τῆς πόλεως καὶ πάσης τῆς Ἐπαρχίας Μελενίκου ἔγινε γνωστὴ πλεον εἰς ὅλον τὸν τετραπέρατον κόσμον διὰ τῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης καὶ ὅλοι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι χριστιανοὶ καὶ Τοῦρκοι Μελενικιοὶ καὶ ξένοι ἐπιθυμοῦν νὰ διωχθῇ καὶ νὰ παιδευθῇ δικαίως ὁ παράνομος τύραννος τῆς δυστυχεστάτης Πόλεως Μελενίκου, ἀπὸ τὸν ἀπροσωπόληπτον καὶ δικαιοτάτον κριτὴν, τὸν σεβαστὸν κύριον ἡμῶν Σουλτὰν Μαχμουτ. *Μόνον ὁ θεῖος Κωνσταντῖνος Καρύδας, ὁ ἀδελφός του, ὁ πάλαι ποτὲ καλὸς χριστιανὸς κύριος Θεοφάνης, ὁ ἀνεψιὸς του Γεώργιος Ἀγγ. Τσιμπουκιζῆ, ὁ σύγαμβρός του Ζάφκος* καὶ ἓνας ἢ δύο ἀκόμη συγγενεῖς τοῦ κ. Κωνσταντῖνου Καρύδα κηρύττονται ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας, ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, χριστιανοὺς καὶ Τοῦρκους, ὡς ἄνθρωποι ἀντίθεοι καὶ ἀντίχριστοι, μιαιοὶ αἰσχροκερδεῖς, οἱ ὅποιοι ζητοῦν κέρδος καὶ ὠφέλειαν πρόσκαιρον ἀπὸ τὴν δυστυχίαν τῶν συναδελφῶν των καὶ ὅλης τῆς Πατριδος. Ἐναντιώνεσθε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν προσταγὴν τοῦ κραταιοτάτου καὶ δικαιοτάτου βασιλέως ἡμῶν Σουλτὰν Μαχμουτ, τοῦ ὁποίου ἡ πατρικὴ θέλησις εἶναι, οἱ χριστιανοὶ ὑπήκοοι νὰ μὴ πληρώνωσι περισσότερα δοσίμα-εἰς τοὺς Ἀγιάννηδες τοῦ τόπου των, παρὰ ὅσα εἶναι διωρισμένα ἀπὸ τὴν Ἐψηλὴν Πόρταν. Δὲν ἤξεύρετε ὅτι αὐτὸς ὁ κραταιότατος Σουλτάνος ἔχουσε

ποταμούς αϊμάτων, ἐθυσίασε μυριάδας τῶν ὁμογενῶν καὶ ὁμοπίστων του Γενιτσάρων, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ δυναστεύονται πλέον οἱ ὑπήκοοί του, νὰ μὴν ἀδικῆται κανεὶς, οὔτε χριστιανὸς οὔτε Τοῦρκος ; Διατὶ λοιπὸν θέλετε σεῖς, ἂν εἴσθε πιστοὶ ὑπήκοοι τοῦ Σουλτάνου, νὰ ὑπερασπισθῆτε ἓνα δοῦλον πονηρὸν τοῦ Σουλτάνου, τὸν θεομπαίκτην Μουσιᾶ μπέην, τὸν παραβάτην τοῦ ἱεροῦ νόμου τῶν Ὀθωμανῶν, τοὺς ὁποίους προστάζει τὸ προφητικὸν Κοράνιον νὰ μὴν ἀδικοῦν ποτὲ τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους τοῦ βασιλείου των, ἀλλὰ νὰ τοὺς ὑπερασπίζονται καὶ νὰ τοὺς φυλάττουν ὡς ὑποθήκην ἀπὸ Θεοῦ δεδομένην εἰς αὐτούς; Αἱ ἀδικίαι, αἱ ἀρπαγαὶ καὶ οἱ δόλοι τοῦ Μουσιᾶ μπέη ἔγιναν πρὸ πολλοῦ γνωστὰ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν, τῶρα δὲ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Σουλτάνον. Ὅθεν, ἂν ἔχη ὁ Τύραννος καὶ τοῦ Κροίσου τοὺς θησαυροὺς καὶ ἂν ἀποφασίσῃ νὰ τοὺς στείλῃ ὅλους εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ τὸν ἀφίσουν πάλιν εἰς τὸν τόπον του, δὲν εἶναι πλέον δυνατόν. Ἐκατὸν ὀγδοῆντα Μελενίκιοι σκορπισμένοι ἔξω καὶ φυγάδες ἔξ ἀιτίας τῆς τυραννίας τοῦ Μουσιᾶ μπέη παρεκάλεσαν μὲ ἀρτζοχάλι των τὸν Μέγα Σουλτάνον, νὰ σηκώσῃ ἀπὸ Μελένικον τὸν Μουσιᾶ μπέη καὶ νὰ τὸν πάρῃ λογαριασμὸν δι' ὅσας ἀδικίας καὶ ἀρπαγὰς ἔκαμεν εἰς τὸν τόπον εἰς διάστημα τριάντα δύο ἔτων. Τοῦτο θέλει ἐκτελεσθῆ ἔντοσ ὀλίγου καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους τοὺς χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται πλανημένοι καὶ ὑπερασπίζονται λόγῳ ἢ ἔργῳ τὸν Μουσιᾶ μπέην. Διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ, δι' οἰκτιρμοὺς Θεοῦ, μὴ λάβητε μέρος τοῦ παρανόμου καὶ τοῦ προδότου τοῦ ντοβλετίου Μουσιᾶ μπέη, διότι ὅταν ἔλθῃ ἡ ὀργὴ τοῦ δικαιοτάτου Σουλτάν Μαχμουτ εἰς αὐτὸν μέλλει νὰ πέσῃ κεραυνὸς καὶ εἰς τὰς κεφαλὰς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἰς μὲν τὸν παράνομον τύραννον ἔδειξαν φιλίαν, εἰς δὲ τοὺς δυστυχεῖς συμπατριώτας των, τοὺς ἀληθεῖς καὶ πιστοὺς ὑπηκόους τοῦ Σουλτάνου, ἐφέρθησαν μὲ μῖσος καὶ ἔχθραν. Ἄν κανεὶς λοιπὸν ἀπὸ ἐσᾶς ὡς πρόβατον ἀπολωλὸς ἐξεπλανήθῃ ἀπὸ τὸ ποίμνιον, καιρὸς εἶναι ἀκόμη νὰ μετανοήσῃ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον πρὶν φθάσῃ ἢ θεία δίκη καὶ πέσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν του ἡ ὀργὴ τοῦ δικαίου καὶ τρομεροῦ Σουλτάνου, τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Ταῦτα σᾶς συμβουλεύω, ἀγαπητοί μου θεῖοι, ὡς φίλος, συμπατριώτης, συγγενῆς καὶ χριστιανὸς καὶ καθὸ εἰδήμων τῶν πραγμάτων καὶ ἐλπίζω νὰ μὲ ὑπακούσητε καὶ νὰ μὴ θελήσητε νὰ περιπλεχθῆτε κακοὶ κακῶς εἰς τὸν ὀλεθρὸν σας, ἀλλὰ νὰ συνεννοηθῆτε καὶ νὰ συμφωνήσητε μὲ τοὺς ἀδελφούς σας, οἱ ὁποῖοι τῶρα εὐρίσκονται εἰς Σέρρας, Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀλλαχοῦ μακρὰν τῆς πατρίδος, μὴν ἠμποροῦντες νὰ ὑποφέρωσι πλέον τὴν τυραννίαν τοῦ Μουσιᾶ μπέη.

Μένω εἰς τὴν ἀγάπην σας ὁ συγγενῆς καὶ φίλος

Α. Π.

6

Εὐγενέστατε Ἄρχον Μαυρογένη (1).

ἐκ Βιέννης εἰς Παρίσια τῇ 11)23 Μαρτίου 1839

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι διὰ τῶν ἑφημερίδων ἔγιναν γνωστὰ καὶ ἐνταῦθα τὰ οἰκτρὰ συμβάντα τῆς πατρίδος μου, τῆς ἐν Μακεδονίᾳ πόλεως Μελενίκου, τὰ ὅποια ἡ τῆς Βιέννης καὶ ἡ γενικὴ ἑφημερὶς τῆς Αὐγούστης ἐξιτόρησεν εἰς τὴν Γερμανίαν.

Μόλον τοῦτο, σὰς τὰ διηγοῦμαι καὶ ἐγὼ ἤδη ἐν περιλήψει, διὰ νὰ ἐνεργήσητε καὶ ἡ Εὐγενεία σας ἐντεῦθεν τὰ δέοντα, ἔχοντες ἰδέαν τοῦ πράγματος σαφεστέραν.

Εἰς τὰς 3 Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους ἔφυγαν ἐκ τῆς πόλεως Μελενίκου ἀπὸ ἀπελπισίαν, χωρὶς διαβατήριον καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῆς τοπικῆς Ἀρχῆς, δύο χιλιάδες καὶ ἐπέκεινα πτωχοὶ ἄνθρωποι πεινῶντες, ἐν μέσῳ χειμῶνος, γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ὑποφέρωσι τὴν τυραννίαν καὶ τὰς ἀρπαγὰς τοῦ τοπικοῦ κυβερνήτου τοῦ Μουσιᾶ μπέη. Οὗτος κυβερνῶν ἤδη λησιτρικῶς 32 ἔτη, φορολογεῖ παρανόμως, ὅσον καὶ ὅταν θέλῃ, τοὺς πτωχοὺς μὲν ἀλλὰ πιστοὺς ὑπηκόους τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, Μελενικίους. Ἀρπάζει τὰ κτήματα τῶν ὑπηκόων τοῦ Μεγάλου Σουλτάνου, φονεῖ καὶ ἐξολοθρεῖ με πῦρ καὶ μάχαιραν ὄσους ἐχθρεύεται, χωρὶς νὰ δώσῃ ποτὲ λόγον τῶν πράξεών του εἰς τὴν Ὑψηλὴν τοῦ Σουλτάνου Διοίκησιν. Ὡν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ἀρπαγῶν ὑπέρπλοῦτος, ἤξευρε πάντοτε νὰ εὐρίσκη τοὺς ὑπερασπιστὰς καὶ προστάτας του, εἰς τὴν Πρωτεύουσαν, καὶ νὰ ἐκδικῆται ἀνηλεῶς μετὰ ταῦτα ἐναντίον ἐκείνων τῶν δυστυχῶν Μελενικίων, οἵτινες ἐτόλμησαν νὰ παραπονεθοῦν κατὰ τῶν παρανομιῶν του, ἐ ν ὡ π ι ο ν τῆς Ὑψηλῆς διοικήσεως τοῦ Κραταιοῦ Σουλτάνου. Τοῦτ' αὐτὸ ἔδοκίμασε νὰ πράξῃ καὶ ἐσχάτως, ἐνῶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῶν ἀπεφάσισαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς οἰκίας καὶ τέκνα καὶ γονεῖς των εἰς χεῖρας τοῦ τυράννου των καὶ νὰ ὑπάγωσιν ὁμοθυμαδὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ ἐξαιτήσωσι τὸ ἔλεος τοῦ φιλονόμου Σουλτάν Μαχμούτ.

Ὅθεν ὁ πονηρὸς τύραννος ἐδωροδόκησε τὰ εἰς τὸν δρόμον διὰ Κωνσταντινούπολιν καδιλίκια, μέχρι Καβάλας, αἵτινα δὲν ἠθέλησαν νὰ δώσουν διαβατήρια καὶ ἰλάμια εἰς τοὺς καταδιωκομένους Μελενικίους. Μόλον τοῦτο δύο ἄνθρωποι ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθησαν νὰ προχωρήσωσι δρομαίως ὡς προάγγελοι τῆς δυστυχίας των εἰς τὴν πρωτεύουσαν, πρὶν φθάσωσι αἱ παραμορφωμένα ἀγγελίαι καὶ ὁ χρυσὸς τοῦ Μουσιᾶ μπέη εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Σουλτάνου. Ἄλλοι δὲ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, ἐκλεχθέντες εἰς Σέρρας ὡς ἀντιπρόσωποι καὶ

(1) Διερμηνεὺς καὶ σύμβουλος τῆς ἐν Παρισίοις Πρεσβείας τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους.

πληρεξούσιοι τῆς πόλεως καὶ πάσης τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου, ἐπέμφθησαν ἀκολούθως διὰ Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ καταθέσωσιν τὰ δίκαια παράπονά των εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου τοῦ δικαιοτάτου Σουλτάνου. Ἄλλ' οὗτοι μετὰ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἀναρίθμητα ἐμπόδια φθάσαντες μόλις εἰς τὸ Μπιούκ Τσεκμετζέν, δὲν ἠδύναντο νὰ προβῶσι περαιτέρω, ἐπειδὴ δὲν ἔδόθη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἄδεια, τὴν ὁποίαν ἐζήτησαν μὴ ἔχοντες διαβατήρια· διότι εἶχαν φθάσει πλέον εἰς τὴν πρωτεύουσαν εἴκοσι πέντε χιλιάδες φλωριά ὀλλανδικὰ τοῦ Μουστᾶ μπέη, διὰ νὰ μοιρασθῶσι διὰ χειρὸς τοῦ ἐκεῖ Ἀρμενίου Τραπεζίτου Χοτζᾶ Πατρόζη εἰς διάφορα μέρη πρὸς καταδίωξιν τῶν δυστυχῶν Μελενικίων ἀντιπροσώπων, ὅπερ καὶ ἐξετελέσθη πιστῶς. Ἄλλὰ τέλος πάντων ὁ Ἀγιάννης τοῦ Μπιούκ Τσεκμετζὲ εὐσπλαγχνισθεὶς τοὺς δυστυχεῖς τούτους ἀνθρώπους, ἀκούσας τὰ ἄρρητα πάθη των, τοὺς εἰσήγαγεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 3)15 Φεβρουαρίου, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ Χοτζᾶ Πατρόζη, τοῦ σαράφη καὶ φίλου τοῦ Μουστᾶ μπέη.

Τώρα, ἀφοῦ καθ' ὅλους τοὺς τρόπους μὲ ὑποσχέσεις τοῦ Μουστᾶ μπέη καὶ δῶρα μεγάλα ἐδομίμασε νὰ μεταπείσῃ τοὺς δυστυχεῖς ἀπεσταλμένους Μελενικίους, ὁ πονηρὸς Ἀρμένιος, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν ἄπρακτοι εἰς τὰ ἴδια καὶ χωρὶς νὰ κινηθοῦν ἐναντίον τοῦ Μουστᾶ μπέη, καὶ δὲν κατώρθωσε τίποτε, ἤρχισε νὰ πλανᾷ καὶ νὰ φθείρῃ μὲ δωροδοκίας ὅλους τοὺς δυναμένους νὰ βοηθήσωσι λόγῳ ἢ ἔργῳ τοὺς πτωχοὺς καὶ καταδιωγμένους Μελενικίους.

Ἐπλάνησε—πραῖγμα παράδοξον, ἀληθὲς δὲ—καὶ αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον σὺν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ· διότι ὁ ἴδιος Πατριάρχης ἐσυμβούλευε τοὺς δυστυχεῖς τούτους ἀνθρώπους νὰ ἐπιστρέψωσιν ἄπρακτοι εἰς τὰς οἰκίας των καὶ δὲν ἠθέλησεν νὰ δώσῃ οὐδὲ τὸ ἐκ μέρους τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ὀφειλόμενον εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καὶ κατὰ χρέος διδόμενον Τακίρι εἰς τοὺς χριστιανοὺς ὑπηκόους τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, τοὺς εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν διοίκησιν ἀναφερομένους διὰ ὑποθέσεις πολιτικὰς τοῦ τόπου των. Ὅθεν ἀπελπισθέντες οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἀνθρώποι, νὰ παραιτηθῶσι δὲ ἐκ τοῦ δικαίου καὶ νομίμου ἐπιχειρήματός των μὴ δυνάμενοι, ὡς δῆθεν φοβούμενοι τὴν σκληρὰν ἐκδίκησιν καὶ τὸν παντελῆ ἀφανισμόν των ἐκ μέρους τοῦ Τυράννου Μουστᾶ μπέη, ἀπεφάσισαν νὰ ζητήσωσι τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἄμεσον προστασίαν τοῦ δικαίου καὶ ἀπροσωπολήπτου Κυρίου αὐτῶν Σουλτάν Μαχμούτ, διὸ ἐμελλον τῇ 1ῃ Μαρτίου νέου νὰ παρῶρησιασθῶσι καὶ νὰ καθικετεύσωσι γονυπετῶς τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ Ὑψος, ἔξαιτοῦντες ἔλεος καὶ λύτρωσιν ἀπὸ τὴν ἀπάνθρωπον καὶ πολυχρόνιον τυραννίαν ἑνὸς δούλου πονηροῦ καὶ παρανόμου τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας.

Ἡμεῖς δὲ οἱ διὰ τὴν τυραννίαν τοῦ Μουστᾶ μπέη ἐκ Μελενίκου φυγόντες καὶ εἰς Βιέννην ζῶντες πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, ἀκούσαντες τὰ ἐκ τῆς δωροδοκίας γεγονότα ἐν Κωνσταντινουπόλει προσκόμματα

εἰς τὸ νομιμώτατον κίνημα τῶν συμπολιτῶν καὶ συγγενῶν μας, σκοποῦμεν νὰ πέμψωμεν ἐντεῦθεν διὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πρεσβείας ἰδιαίτερον ἀρτζοχάλι εἰς τὸν δίκαιον καὶ κραταῖον Σουλτάνον, ἔξαιτούμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς πατρίδος μας, ἀπὸ τὴν ἄδικον Κυβέρνησιν τοῦ Μουσταῖ μπέη, διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐπιστρέψωμεν ὡς ἐπιθυμοῦμεν πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ εὐλογημένον βασίλειον τῆς Τουρκίας. Ἄλλὰ διὰ νὰ παύσωσι τὰς ῥαδιουργίας των οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τὸν πράκτορα τοῦ Μουσταῖ μπέη Χοιζὰ Πατρόζη δωροδοκημένοι ἐχθροὶ τῆς δικαιοσύνης, παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Ὑμετέραν Εὐγένειαν νὰ συνεργήσῃ διὰ τῶν ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνῳ ἔξοχωτάτων Πρέσβεων τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας Ἀχμέτ καὶ Ρεσίτ πασιάδων, παριστάνων εἰς αὐτοὺς τὴν γενομένην μεγάλην ἀδικίαν εἰς ἓνα πιστὸν λαὸν τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας καὶ τὴν προερχομένην ἐντεῦθεν μεγάλην κατασχύνην διὰ τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἂν δὲν εὐθετηθῇ ἢ ὑπόθεσις αὕτη ὅσον τάχιστα μὲ θρίαμβον τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας, ἐνῶ μάλιστα αἱ ἐφημερίδες τῆς Εὐρώπης ἠρέθισαν τὴν περιέργειαν τοῦ πολιτισμένου κόσμου καὶ ἡ Εὐρώπη ἐλπίζει καὶ περιμένει νὰ ἀκούσῃ τὴν δικαίωσιν τοῦ ἀδικηθέντος λαοῦ καὶ τὴν δικαίαν τιμωρίαν τοῦ παρανόμου κυβερνήτου τῆς Ἐπαρχίας Μελενίκου, Μουσταῖ μπέη. Ὡστε ἀμφοτέρω οἱ ἐνδοξοὶ Πασιάδες νὰ φιλοτιμηθῶσι καὶ νὰ γράψωσι εἰς τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρμοδίας Ἀρχὰς τὰ ἀδόμηνα διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ τὰ ὅποια ἀνωτέρω σὰς ἐξιστόρησα ἐν περιλήψει, διὰ νὰ θεωρηθῇ ἢ ὑπόθεσις αὕτη μὲ πίστιν καὶ μὲ δικαιοσύνην καὶ νὰ μὴ ταλανίζωνται ἀδίκως οἱ δυστυχεῖς καὶ πτωχοὶ Μελενίκιοι, περιπλανώμενοι ἄλλοι μὲν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἄλλοι δὲ εἰς Σέρρας καὶ τὴν λοιπὴν Μακεδονίαν, περιμένοντες τὴν Ὑψηλὴν τῆς δικαιοσύνης ἀπόφασιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Πολὺ ἐλπίζομεν μάλιστα ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς φωνῆς τοῦ ἐνδόξου καὶ πολυθρυλήτου Ρεσίτ Πασιά, τοῦ ὁποίου ἡ ψῆφος ἰσχύει τὰ μέγιστα μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Ὑψηλοῦ Διβανίου. Ὅθεν πάλιν καὶ πάλιν παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν Ὑμετέραν Εὐγένειαν νὰ δεχθῇ εὐμενῶς τὴν παράκλησίν μας ταύτην καὶ νὰ συνεργήσῃ ὅπως δύναται καὶ ὅπως ἡ Ὑψηλὴ αὐτῆς φρόνησις ὑπαγορεύει πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ δικαιοτάτου καὶ νομίμου ἐπιχειρήματος τῶν δυστυχῶν Μελενικίων.

Ταῦτα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Εὐγένειαν γράφει ἐν ὀνόματι καὶ κατὰ παράκλησιν τῶν συμπολιτῶν του, μετὰ προσήκοντος σεβασμοῦ ὁ ταπεινότητος τῶν δούλων σας.

Α. Παλλατίδης

7

Φίλιπτε συμπατριῶτα κύριε Κωνσταντῖνε Μανόλτζου,
εἰς Κωνσταντινούπολιν

ἐκ Βιέννης τῇ 14 Μαρτίου 1839

Πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν σὰς ἔγραφον διεξοδικώτερον ἀποκρινόμενος εἰς τὴν

πρώτην καὶ τελευταίαν ἀπὸ 15 Φεβρουαρίου ἐπιστολήν σας· νῦν δὲ σπεύδω-
πάλιν νὰ σᾶς σημειώσω, ὅσα τότε δὲν ἠδυνάμην ἔτι, ἢ ἐξεπίτηδες παρέτρεξα
νὰ γράψω, διὰ νὰ ἐκφρασθῶ ἀκολούθως εἰς ταύτην τὴν ἰδιαιτέραν πρὸς
Ἑμᾶς, καὶ ἰδίως πρὸς σὲ κύριε Κ., ἐπιστολήν μου ἐλευθεριώτερον.

Ἐν πρώτοις σᾶς γνωστοποιῶ ὅτι σήμερον πέμπομεν καὶ ἡμεῖς ἐντεῦ-
θεν διὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Πρεσβείας ἀρτσοχάλι τουρκιστὶ γεγραμμένον πρὸς
τὸν Κραταῖον Σουλτάνον, μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς ὑπογραφάς, τὰς ὁποίας προ-
λαβόντως εἰς τὸ πληρεξούσιον, πεμφθὲν ὑμῖν, γράμμα ἔχομεν, ὅπερ ἐλπίζο-
μεν, συστηνόμενον μάλιστα καὶ ἀπὸ τὸν ἐνταῦθα Πρέσβυν Ριφὰτ μπέην, νὰ
κάμῃ ἐντύπωσιν εἰς τὰ μέλη τοῦ Διβανίου καὶ νὰ συντείνῃ πολὺ πρὸς ἐπί-
τευξιν τοῦ σκοποῦ Ἑμῶν. Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἔγραψα διὰ τοῦ *Πρεσβευτικοῦ*
συμβούλου τῶν Ὀθωμανῶν κυρίου Μαυρογένῃ εἰς τοὺς Πρέσβεις Παρισίων
καὶ Λονδίνου Ἀχμέτ καὶ Ῥεσίτ πασιάδες τὰς καταδρομὰς καὶ τὰ πάθη τῶν
Μελενικίων καὶ παρεκάλεσα αὐτοὺς νὰ γράψωσιν εἰς τὰς ἐν Κων[πόλει
ἀρμοδίας Ἀρχάς, διὰ νὰ ἐξετάσωσιν ὅσον τάχιστα καὶ νὰ κρίνωσι πιστῶς τὰ
παράπονά σας κατὰ τοῦ Μουσιᾶ μπέη, ὥστε νὰ εὐθετηθῇ ἡ ὑπόθεσις σας
αὕτη κατὰ τὸ μέτρον τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας. Τὴν προλαβοῦσαν
ἐβδομάδα ἔγραψα καὶ εἰς Μελένικον τῷ Θεοφάνῃ Καρύδα, παρακαλῶν
αὐτῷ φιλικῷ καὶ συγγενικῷ τῷ τρόπῳ ν' ἀφέξῃ ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν Μουσιᾶ
μπέην ἀφοσίωσίν του καὶ δυνατὸν νὰ καταπέσῃ τὸν ἀδελφόν του καὶ τοὺς
λοιποὺς συγγενεῖς του εἰς τοῦτο, ὥστε νὰ μὴ μετανοῶσι ματαίως μετὰ ταῦτα,
ὅταν φθάσῃ ἡ φρικτὴ ὥρα τῆς διὰ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀπιστίας των τι-
μωρίας, διότι ἡ πτώσις καὶ ἡ κατάρρασις τῶν εἰδώλων των ἀπέβη ἤδη ἀνα-
πόφεκτος καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους τοὺς κακοδόξους χριστιανούς, ὅσοι
γονυπετῶντες ἐνώπιον αὐτοῦ διαμένουσι μέχρι τέλους.

Ἐπεθύμουν νὰ ἐπισημειώσετε ὀνομαστὶ εἰς τὰς πρὸς ἐμὲ ἐπιστολάς
σας, ποῖοι εἰσὶν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καταδιώξαντες Ἑμᾶς, ἢ μὴ συγ-
κατανεύσαντες νὰ παρέξωσιν βοηθητικὴν χεῖρα εἰς τοὺς δυστυχεῖς Μελενι-
κίους, διὰ νὰ εὐφημισθῶσιν ὡς πρέπει διὰ τῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης.
Ἄλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐκδότην τῆς ἐν Ἀθήναις ἐφημερίδος Ἀθηναῖς δύνασθε
νὰ γράψῃτε ἀνωνύμως διὰ τινος φίλου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὰ πάθη σας,
ὥστε νὰ στηλιτευθῇ ἡ κακόνοια καὶ ἡ παρανομία τῶν φιλαργύρων Ἰου-
δαίων καὶ τῶν μιαρῶν τῆς θείας δικαιοσύνης καὶ αὐτῆς τῆς ἀναξιοπαθούσης
ἀνθρωπότητος ἐχθρῶν.

Φίλτατε κύριε Κωνσταντῖνε, ὁ ὑμέτερος ἀγὼν δύστροπος μὲν, ἀλλ'
οὐχὶ καὶ ἀνυπέρβλητος. Διὰ τοῦτο ὑπομονή, φρόνησις καὶ γενναιότης ἀντι-
παρατακτέα, εἰς τὰς ἐναντιότητας τῶν περιστάσεων. Ὁ δὲ πατὴρ ὁ οὐράνιος,
ὁ ὕψιστος τῆς δικαιοσύνης προστάτης θέλει εὐλογῆσαι τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρί-
δος κόπους καὶ μόχθους ὑμῶν. Ἐρρωσθε.

Ὁ Ἑμέτερος συμπατριώτης

Α. Π.

8

Ἐν Βιέννῃ τῇ 21 Μαρτίου 1839

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Ἡγεμόνα τῆς Σάμου

κύριον Στέφανον Βογορίδην

εἰς Κωνσταντινούπολιν

Ἐκλαμπρότατε,

Αἱ μεγάλοι ἀρεταὶ καὶ ἑξαιρέτως ὁ διακαῆς πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔρως τῆς ἐκλαμπρότητος ἐγιναν ἤδη πρὸ πολλοῦ γνωστὰ καὶ εἰς ἡμᾶς.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ εὐκαιρία ὁ ἐν Βιέννῃ Ὀθωμανὸς Πρέσβυς ἐξοχώτατος Ῥιφὰτ μπέης, ἐξυμνῶν τὴν ἀφιλοκέρδειαν, τὰ λοιπὰ πλεονεκτημάτων καὶ τὰς εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος ἐκδουλεύσεις τῆς ὑμετέρας ἐκλαμπρότητος, μᾶς ἔδωκεν ἀφορμὴν ἐλπίδος πολλὰ γλυκείας ὥστε ἐλάβομεν τὸ θάρρος νὰ ἐμφανισθῶμεν διὰ τῆς παρουσίας μας ἐνώπιον αὐτῆς μετὰ τὴν ταπεινὴν παρακλήσιν μας.

Οἱ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ πάντων τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ Ἐπαρχίας Μελενίκου ἐκλελεγμένοι καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπεσταλμένοι ἀντιπρόσωποι Μελενίκιοι, διὰ νὰ καθικετεύσωσι τὸ ἔλεος καὶ τὴν εὐσπλαγγίαν τοῦ φιλονόμου καὶ κραταιοῦ Σουλτάνου ἐναντίον τοῦ τυραννικοῦ καὶ ληστρικοῦ τοπάρχου των Μουσιᾶ μπέη, *καταδιώκονται ἀπὸ τινος τῶν ἡμετέρων*, οἵτινες ὄφειλον κατὰ χρέος ἀπαραίτητον τοῦ ὑπουργήματος καὶ τῆς ὑψηλῆς θέσεώς των νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ ἀπαραβίαστα δίκαια τῶν πιστῶν ὑπηκόων τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας Μελενικίων. Διότι ὁ ἐξ ἀρπαγῶν καὶ ληστείας ἀπειρος θησαυρὸς τοῦ τυραννίσκου τῆς πατρίδος μας Μουσιᾶ μπέη σπαρεῖς ἀφθόως διὰ τοῦ Ἀρμενίου ντελῆ Πατρόζης ἐγοήτευσε πολλὰς χριστιανικὰς καρδίας τῶν ἐν τοῖς πράγμασι ταπεινῶν ἀνθρώπων, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἴσως καὶ ἡ ἐκλαμπρότης Ὑμῶν κατέμαθε περιστατικώτερον. Διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν αὐτὴν θερμῶς προσφεύγοντες ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν της νὰ μᾶς ἀξιῶσθαι τῆς εὐνοίας της εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν δίδουσα χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει δυστυχεῖς συμπολίτας καὶ συγγενεῖς ἡμῶν καὶ ἐνεργοῦσα τὰ δέοντα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ νομίμου καὶ δικαίου ἐπιχειρήματός των. Καθ' ὃν τρόπον ἡ ὑμετέρα Ἐκλαμπρότης ἐνεργοῦσα τὰ δίκαια εἰς μὲν τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος καὶ τὸν φιλοδίκαιον Βασιλέα Σουλτὰν Μαχμουτὸν θέλει ἀναδείξει νέα δείγματα πιστῶν ἐκδουλεύσεων, εἰς δὲ τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀπελπισμένους ἀπὸ ζυγὸν ἀφόρητον ἐνὸς ποιηροῦ καὶ παρανόμου δούλου τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας συμπολίτας καὶ συγγενεῖς ἡμῶν θέλει ἀναφανῆσαι καὶ εὐεργέτης μέγας. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἐξ αἰτίας σκληρᾶς τυραννίας τοῦ Μουσιᾶ μπέη καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένοι Μελενίκιοι δὲν θέλομεν ὀκνήσει, ὑμνοῦντες τὰ λαμπρὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος πλεονε-

κτήματα, νὰ κηρύξωμεν γραφῆ καὶ λόγῳ καθ' ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον τὸν ζῆλον αὐτῆς καὶ τὸν ἀληθῆ ἔρωτα πρὸς τὴν δικαιοσύνην ὅθεν καὶ τὰς σημαντικὰς ἐκδουλεύσεις πρὸς τὴν πάσχουσαν καὶ καταθλιβομένην ἀνθρωπότητα.

Ἐπογραφόμεθα μεθ' ὅλης τῆς προσηκούσης ὑποκλίσεως εἰς τὰ νεύματα τῆς Ἑμετέρας Ἐκλαμπρότητος

ἄφωσιωμένοι Α.Π.

9

Φίλιπτε συμπατριῶτα κύριε Κωνσταντῖνε Μανόλτζου καὶ λοιποί.

Ἀπὸ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 21 Μαρτίου 1839

Ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἀπὸ 1ης τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἐπιστολὴν σας, δὲν ἐπαναλαμβάνω ὅσα τὴν παρελθοῦσαν καὶ προπαραελθοῦσαν ἐβδομάδα διεξοδικώτερον σᾶς ἔγραψον. Ἐλπίζω, ὅτι μέχρι τοῦδε ἐξωμαλύνετε τὰς πλείστας τῶν δυσκολιῶν καὶ ἐμποδίων, ἅπερ ἡ κακία καὶ ἡ χαμέρπεια τῶν ἀπανθρώπων σᾶς ἔστεισαν εἰς τὸν δρόμον. Μόλα ταῦτα σᾶς πέμπω τὸ κατὰ τὴν αἰτησίαν σας πρὸς τὸν ἐκλαμπρον Ἡγεμόνα Βογορίδην συστατικόν.

Πρὸς δὲ τὸν Σαρίφ Ἐφένδην γράφει ἐντεῦθεν ὁ Ῥιφὰτ μπέης. Σᾶς πέμπω καὶ ἄλλην μίαν συστατικὴν ἐκ μέρους τοῦ συμπολίτου μας κυρίου Ἀντωνίου Κ. Τιμολέοντος, ὅστις ἐγνώρισε καλῶς τοῦτον καὶ τὸν ἀδελφόν του. Μεγάλως ἐθαύμασα ὅτι δὲν ἐφροντίσατε νὰ συστηθῆτε ἐγκαίρως παρὰ τῷ ἐνδόξῳ Ἡγεμόνι τῆς Σάμου, ἀφοῦ ἐννοήσατε ὅτι οὗτος δύναται καὶ προαιρεῖται νὰ σᾶς ὠφελήσῃ ἐνῶ μάλιστα καὶ ἐγὼ ἐντεῦθεν σᾶς ἔκαμα περὶ τούτου εἰς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν μου προσεκτικούς καὶ ἔτι μᾶλλον ἐνῶ ὁ ἀνὴρ οὗτος χαίρει τὴν καλλίστην φήμην πρὸ πάντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς καλοκάγαθος καὶ μὴ ἰδιοτελής. Ἐλπίζω, ὅτι ὠφελήθητε καὶ ἐκ τῆς πρὸς Ἑμᾶς πεμφθείσης ὡς πληρεξουσίου ἐπιστολῆς ἡμῶν, ἐκφραζούσης τὴν ἄκραν κατὰ τοῦ τυραννικοῦ Τοπάρχου Μουστᾶ μπέη δυσαρέσκειαν πάντων τῶν ἐκ Μελενίκου κακῶν κακῶς φυγόντων, δείξαντες αὐτὴν εἰς τὰς ἀρμοδίας Ἀρχάς. Πολὺ πλέον ὅμως ἐπεβάρυνε τὴν πλάστιγγα τῶν δικαίων ἀπαιτήσεών σας τὸ πρὸς τὸν Κραταῖον Σουλτάνον *πολυσφράγιστον καὶ πολύκροτον ἐκ μέρους ἡμῶν ἀριζοχάλι, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐνέργειαν πολὺ ἐλπίζομεν πάντες.* Διὰ τὸν δὲν ἐζητήσατε ἐν καιρῷ τὴν γνωριμίαν καὶ προστασίαν τοῦ Λογοθέτου Ἀριστάρχου, ὅστις μόνος σχεδὸν διευθύνει καλῶς καὶ κακῶς τὰς πράξεις τοῦ Πατριαρχείου; Οὗτος εἶναι, ὡς ἀκούω, ἀνθρώπος αἰσχροκερδῆς μὲν καὶ ῥαδιοῦργος, ἀλλὰ καὶ εὐκαμπτος, ἄστατος, παράφορος. Διὰ τοῦτο εὐκόλον ἦθελε εἶσθαι νὰ τὸν ἐλκύσητε εἰς τὸ μέρος σας, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἐνῶ ὑμεῖς εἴσθε ὠπλισμένοι μετὰ τὴν ἀσπίδα τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸν θώρακα τῆς νομιμότητος, οἱ δὲ ἀντίπαλοί σας στηρίζονται μόνον εἰς τὴν προσωρι-

νήν καὶ ἄστατον δύναμιν χρυσοῦ ἐξ ἄρπαγῆς καὶ ἀδικίας συνηγμένου.

Εἴπατε τὰς ἐκ μέρους πάντων ἡμῶν προσρήσεις εἰς τὸν χριστιανικώτατον, φιλόανθρωπον, τὸν εὐεργέτην ἡμῶν κύριον Ἀλέξανδρον Δούτζεβιτς καὶ ὅτι εὐγνωμονοῦμεν πολὺ διὰ τὴν καλοκάγαθον πρὸς τοὺς συμπολίτας ἡμῶν προστασίαν του, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς πρὸς Ὑμᾶς εὐεργεσίας του, μέχρις αἰσίου ἀποπερατώσεως τοῦ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις εὐαρέστου ἐπιχειρήματός σας. Ὅμοίως καὶ πρὸς τὸν ἔνδοξον προστάτην ὑμῶν Σαῖτ μπέην θέλετε προσφέρει ταπεινάς ἡμῶν προσκυνήσεις, καὶ ἀναγγεῖλει ὅτι τὸ ἔνδοξον διὰ τὴν καλοκαγαθίαν καὶ δικαιοσύνην ὄνομά του ἐνθουσιασμόν μᾶς ἐνέπνευσε, ἀφοῦ ἠκούσαμεν μάλιστα καὶ τὸν Ῥιφὰτ μπέην νὰ ἐπαινῇ καὶ νὰ ἐκθειάζῃ τὰς χάριτας καὶ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀνδρός. Ἡμεῖς δὲ δὲν θέλομεν βραδύνει νὰ κηρύξωμεν τὰς ἀρετάς του διὰ τῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης ἐντεῦθεν, ὥστε νὰ λαμπρυνθῇ καὶ ν' ἀναδειχθῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἀξίου τούτου ἀνδρός ἱστορικόν. Διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλοῦμεν, ἐξαιρέτως τὸν κύριον Κωνσταντῖνον Μανόλτζου, τοῦ ὁποίου ὁ κάλαμος ἄριστα ἐπιτηδεύεται τὰ τοιαῦτα, νὰ μᾶς σημειῆτε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰ οὐσιώδη τῶν πρακτικῶν σας, μὲ μελάνην ὅμως μελανωτέραν ἐκείνης τῶν δύο προηγηθεισῶν ἐπιστολῶν σας, διὰ νὰ μὴ ἀναγκαζώμεθα νὰ παρατρέχωμεν πολλὰ τῶν γεγραμμένων σας ὡς δυσανάγνωστα καὶ δυσκατάληπτα.

Ἐν πρᾶγμα ἔτι ἔχω σήμερον νὰ σᾶς ὑπομνήσω, φίλτατοί μου συμπατριῶται, ὅπερ ἐστίν. Ὑμεῖς διατρίβετε νῦν διὰ τὴν τραγικὴν ὑπόθεσιν σας εἰς μίαν πόλιν, ἣτις ἐξ ἄρχῆς καὶ ἄνωθεν ὑπῆρξεν ἡ καθέδρα τοῦ δόλου, τῆς πονηρίας, τῆς ἀπάτης καὶ πάντων τῶν κακῶν δαιμόνων καὶ ἐρινύων. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀγίων καὶ λειτουργῶν τοῦ Χριστοῦ, ὑπηρεταί τοῦ καταχθονίου Σατανᾶ εὐρίσκονται κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς ταύτην τὴν πόλιν. Ὅθεν φυλαχθῆτε ἀπὸ ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς, φαρισαίους, ὑποκριτὰς· καὶ μὴ πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε πρῶτον. Φυλαχθῆτε μὴ τις τῶν ψευδαγίων ἐνσπίρη ζιζάνια εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ σᾶς βιάσῃ ἐπὶ τέλος νὰ διχογνωμήσητε, διὰ νὰ σᾶς διαιρέσῃ καὶ νὰ σᾶς παραδώσῃ χωρὶς πολλὰς δυσκολίας εἰς τὴν ἀπώλειαν. Πολλοὶ τῶν ψευδωνύμων ἀγίων, ὡς δῆθεν ὑπηρεταί τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦτο ποιοῦσι μόνον καὶ κύριον αὐτῶν ἔργον, ὥστε πολλὰ μωρὰ καὶ ἐναπάτητα πρόβατα ἔρχονται αὐτόμολα εἰς τὸ χάσμα τῶν ὀδόντων τῶν ἀπηνῶν τούτων λύκων καὶ ἀποβαίνουσι τέλος πάντων ἔρμαιον ἐλεεινὸν τῆς ἀπανθρωπίας ἀνθρώπων καπηλευόντων τὴν θρησκείαν καὶ τὸ Θεῖον.

Ὅθεν μὴ πιστεύετε, ἀλλὰ σκέπτεσθε, ἐξετάζετε καὶ δοκιμάζετε πρῶτον. Ὑμεῖς, φίλτατοί μου, θεῖω βουλευματι, συνεσωματώθητε ἤδη, τοῦτέστιν ἠνώθητε εἰς ἓν ἀδιαίρετον, σύμμετρον καὶ ἁρμονικὸν σῶμα.

Τοῦτο δὲ ἦν ἀποτέλεσμα τοῦ κοινοῦ κινδύνου καὶ τῆς κοινῆς δυστυχίας ὑμῶν, ἡμεῖς δὲ εὐχόμεθα νὰ διαμείνῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἡ αὐτὴ

σύμπνοια καὶ ἄρμονία μεταξὺ πάντων τῶν συμπολιτῶν ὑμῶν. Διότι τότε δύναται νὰ εὐτυχήσῃ ἀληθῶς ἡ πατρις ἡμῶν.

Ὅθεν, ταῦτα λαβόντες εἰς σκέψιν καὶ ἐννοήσαντες, ὅτι πᾶν σῶμα ζῶν καὶ ἄρμονικῶς διατιθέμενον μίαν μόνην κεφαλὴν φυσικῶ τῷ λόγῳ ἔχει, νομίζομεν ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον εἰς Ἑμᾶς νὰ ἐκλέξῃτε τὸν συνειτώτερον Ἑμῶν καὶ κατὰ πάντα λόγον ἐμπειρότερον ὡς πρῶτον καὶ κορυφαῖον εἰς πᾶσαν σκέψιν καὶ πᾶν ἐπιχείρημα ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος, διὰ νὰ εὐοδοῦνται αἱ ἐργασίαι ὑμῶν εὐκολώτερον. Ἄξιον δὲ ν' ἀναδεχθῇ ἐν τοιοῦτον βᾶρος γνωρίζομεν ἡμεῖς οἱ ἐν Βιέννῃ ἅπαντες συμπατριῶται Ἑμῶν καὶ ἐγκρίνομεν τὸν κύριον Κωνσταντῖνον Μανόλτζου, τὸν ὁποῖον παρακαλοῦμεν νὰ ὀδηγῇ καὶ νὰ κινήσῃ εἰς τὸ μέλλον τὴ μηχανὴν τοῦ ἔργου σας, διὰ τὸ ὁποῖον ἤλθατε εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὅθεν παρακαλοῦμεν θερμῶς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας νὰ ὑπακούσωσι καὶ νὰ πείθωνται εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ προρρηθέντος κυρίου Κ. Μανόλτζου, ὥστε ἡ ψῆφος αὐτοῦ νὰ ἰσχύῃ τὰ μέγιστα εἰς πᾶν τοῦ Κοινοῦ ἔργον. Μετὰ τὸν κύριον Κ.Μ. νὰ εἰσακούηται ὁ κύριος Γεώργιος Α. Ζιγέρης, καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς περινοίας καὶ φρονήσεως τοῦ καθενός. Διότι οὕτω πως μόνον δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν τὸν εὐκταῖον σκοπόν, τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος.

Ὅπως ὑμέτερος

Α. Π.

10

Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας τῇ 10 Ἀπριλίου 1839.

Πρὸς τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριον Γρηγόριον καὶ ἅπασαν τὴν σεβαστὴν ἱερὴν Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

εἰς Κωνσταντινούπολιν

Παναγιώτατε,

Ἐφοῦ πάντα τὰ πολιτικὰ καὶ ἀνθρώπινα ἔργα τῶν πατέρων ἡμῶν κατεστράφησαν ἀπὸ τὰς περιπετείας τῆς τύχης, τὰ θρησκευτικὰ καὶ θεῖα, βουλῇ καὶ προνοίᾳ πανσόφῳ διεσώθησαν μόνα ἐκ τῶν προγονικῶν μνημείων. Ἡ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἔμεινε μόνη ἀδιάφθορος ἀπὸ τὸν πανδαμάτορα χρόνον, ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν ἀστασίαν τῆς τύχης, ἀκλόνητος καὶ γενναία πρὸς τὰς διαβολὰς καὶ προσβολὰς τῶν πολεμίων ὥστε καὶ οἱ ἀκαταμάχητοι δορυκτῆτορες τοῦ Βυζαντίου, ἀναγνωρίσαντες τὴν θεῖαν αὐτῆς ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ σεβασθέντες αὐτήν, ἀνέδειξαν προσιτάτιδα τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ οὕτω πως προσέτι καὶ δύναμιν πολιτικὴν τῇ Θεόθεν ἐκκλησιαστικῇ.

Ὅθεν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν οἱ δυστυχεῖς καὶ βεβαρημένοι ὀρθόδοξοι

χριστιανοὶ ἀπὸ ἀδικίας Τοπαρχῶν ἢ ἄλλων τυραννικῶν ἀτόμων κατέφευγον εἰς τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν τῆς κοινῆς καὶ φιλοστόργου ἡμῶν μητρὸς, τῆς θεοσηρίκτου Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ πάντοτε εὕρισκον παραμυθίαν δραστήριον καὶ ἴασιν τῶν παθῶν των.

Ταῦτα σκεψάμενοι καὶ ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, καίτοι ζῶντες ἀποπεπλανημένοι διὰ τὴν τυραννίαν τοῦ Τοπάρχου μας, μακρὰν τῆς οὐρανοῦ ἡμῶν Τροφοῦ, τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, διεσπαρμένοι πρὸς δυσμὰς, βορρᾶν, καὶ μεσημβρίαν τῆς Εὐρώπης, θαρροῦντες εἰς τὰ μητρικὰ καὶ εὐαίσθητα σπλάγγνα τῆς πνευματικῆς ἡμῶν μητρὸς, προστρέχομεν ἐν καιρῷ διωγοῦ καὶ ἀνάγκης, ὡς εἰς ἀσφαλέστατον λιμένα, εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ παρακαλοῦμεν ἐνθέρμως τὴν τε Παναγιότατα Ὑμῶν καὶ ἅπασαν τὴν ἱερὰν καὶ σεβαστὴν Σύνοδον, νὰ εἰσακούσῃ τὰς δεήσεις τῶν πτωχῶν καὶ τεθλιμμένων ἀντιπροσώπων τῆς πατρώας ἡμῶν Πόλεως Μελενίκου εὐμενῶς, καὶ συνεργήσῃ κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἰσχυρᾶς δυνάμεώς της παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πόρτῃ καὶ αὐτῷ τῷ Μονάρχῃ Σουλτάνῳ, πρὸς τελείαν ἀπολύτρωσιν τῆς Ἐπαρχίας Μελενίκου ἀπὸ τὸν ἐν κακοῖς γηράσαντα μὴ ἐπιδεχόμενον διόρθωσιν τύραννον Μουσιᾶ μπέην, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμοῦμεν, καὶ οἱ λοιποὶ ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου διεσπαρμένοι Μελενίκιοι, νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὰς οἰκίας μας καὶ νὰ ζήσωμεν μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων συγγενῶν καὶ ὁμογενῶν μας, λατρεύοντες καὶ δοξάζοντες τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καθ' ὃν τρόπον ἀνετράφημεν καὶ εἰς τὴν νεότητά μας ἐποτίσθημεν μὲ τὸ οὐράνιον γάλα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. Εἶθε, εἶθε γένοιτο ὡς τάχιστα πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς καύχημα τῶν πιστῶν καὶ πρὸς παρηγορίαν τοῦ δυστυχοῦς καὶ γεγυμνωμένου λαοῦ τῆς Ἐπαρχίας Μελενίκου. Ἡμεῖς δὲ πρὶν ἐπιστρέψωμεν εἰς Μελένικον θέλομεν κηρύξῃ πρότερον, γραφῇ καὶ λόγῳ, κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην τὰς μεγάλας ἀρετὰς τοῦ νῦν ἐνδόξως πατριαρχέοντος Παναγιωτάτου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ παντὸς τοῦ σεβαστοῦ Κλήρου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὥστε ἅπας ὁ κόσμος νὰ γνωρίσῃ ὅτι ὁ Παναγιώτατος ἡμῶν Πατριάρχης καὶ ὁ ἡμέτερος Κλήρος δὲν φροντίζει μόνον διὰ τὰ πνευματικὰ τῶν Ὁρθοδόξων, ὡς οἱ ποιμένες ἄλλων ἑτεροδόξων χριστιανῶν, ἀλλὰ φέρουσι καὶ ἄλλα βάρη, βιωτικὰ καὶ δυσβάστακτα, τῶν λογικῶν προβάτων των.

Μᾶς γράφουσιν ἐκ Σερρών, ὅτι ὁ Μουσιᾶ μπέης λυσσᾶ καὶ πράττει ἄρρητα καὶ ἀθέμιτα εἰς Μελένικον κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Παντοίας δολοφονίας ἐπιχειρεῖ καὶ δὲν ἀποτυγχάνει τῶν κακούργων σκοπῶν του· νεωστὶ ἐφαρμάκευσεν ἐνάρετον τινὰ ἱερέα, τὸν Οἰκονόμον τοῦ Ἀρχιερέως ἡμῶν Διονυσίου, συνεργεῖα τοῦ κοτζάμπαση Κωνστ. Καρύδα καὶ τοῦ ἀνοσίου ἱερέως παπᾶ Γιοβάντζη, τοῦ θεομπαίκτη καὶ ἄκρου φίλου τοῦ τυράννου Μουσιᾶ μπέη. Μισεῖ καὶ ἐπιβουλεύεται κατ' ἐξοχὴν τὸν σεβαστὸν καὶ φιλόχρηστον ἡμῶν Ἀρχιερέα Διονύσιον. Διὰ τοῦτο θεομῶς παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμετέραν

Παναγιότητα καὶ ἄπασαν τὴν ἱερὰν Σύνοδον νὰ προστατεύσῃ δραστηρίως τὸν ἀγαπητὸν καὶ σεβαστὸν ἡμῶν Ἀρχιεπίσκοπον ἐναντίον τῶν ἐπιβουλῶν καὶ συκοφαντιῶν τοῦ τυράννου καὶ τῶν βδελυρῶν αὐτοῦ φίλων. Οἱ δὲ ἀνόσοι κακοῦργοι καὶ συμπράκτορες τοῦ Μουσιᾶ μπέη νὰ τιμωρηθῶσιν ὡς εἰκός. Ὅτι δὲ ὁ ἐνάρετος ἱερεὺς, πατὴρ οἰκογενείας πολυαρίθμου, ἐφαρμακεύθη, οὐδεμία πρόκειται ἀμφιβολία· παρῆσαν γὰρ ἐν τῇ ὀξείᾳ αὐτοῦ νόσῳ ὅλα τὰ συμπτώματα δηλητηρίου φαρμάκου, οἷον ἀρσενικοῦ.

Πεπεισμένοι ὅτι αἱ ταπειναὶ ἡμῶν δεήσεις καὶ αἱ παρακλήσεις τῶν συναδελφῶν μας τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤδη διατελούντων εἰσακουσθῆσονται εὐμενῶς, συνυπογραφοῦμεθα μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας.

Τῆς Υ.Π. καὶ πάσης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

τέκνα πνευματικὰ καὶ εὐπειθῆ

Α. Π. κ.λ.π.

11

Τῷ Εὐγενεστάτῳ Ἀρχοντι μεγάλῳ Λογοθέτῳ
κυρίῳ Νικολάῳ Ἀριστάρχῳ.

Εὐγενέστατε Ἀρχον, Λογοθέτη,

Εἰς Κωνσταντινούπολιν

Ἐκ Βιέννης τῇ 10 Ἀπριλίου 1839

Ἐκ φήμης καὶ διηγήσεως μόνον τοῦ κοινοῦ ἡμῶν φίλου κυρίου Ἰωάννου Μαυρογένη γνωρίζω τὸν χρηστὸν γόνον τοῦ κλεινοῦ πατρὸς Ἀριστάρχου, τοῦ ὑπὲρ πίστεως μάρτυρος, τὴν Εὐγένειάν σας λέγω. Καὶ μὴ διστάζων ποσῶς νὰ εὖρω πιστὸν κληρονόμον τῶν πατρικῶν ἀρετῶν εἰς τὸ εὐγενὲς ὑποκείμενόν σας, λαμβάνω τὸ θάρρος διὰ τῆς παρουσίας μου νὰ σᾶς παρακαλέσω ἐκ μέρους τῶν ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης πεπλανημένων συμπολιτῶν μου Μελενικίων, ἵνα συντελέσητε καὶ ἡ Εὐγένειά σας διὰ τῆς ἰσχυρᾶς προστασίας Ὑμῶν τὰ δέοντα πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς ἀνηλεῶς ἤδη πολλὰ ἔτη τυραννουμένης Ἐπαρχίας Μελενίκου, ἀπὸ σκληρὸν καὶ παράνομον τινα Τοπάρχην Ὀθωμανόν, Μουσταφᾶ μπέην καλούμενον. Ἡ εὖνοια καὶ ὑπόληψις τὴν ὁποίαν ὁ Αὐτοκράτωρ Σουλτὰν Μαχμουτὸν χαρίζει εἰς τὴν Εὐγένειάν σας, εἶναι προφανῶς δείγματα τῶν χαρίτων καὶ τῶν προσωπικῶν ἀρετῶν σας καὶ ὅτι ἡ Εὐγένειά σας τὴν εὐθειαν ὁδὸν βαδίζετε καὶ μόνον εἰς τὰ μέρη τῆς δικαιοσύνης τὸν πολιτικὸν σας βίον ἐφαρμόζετε. Ἐκ ταύτης ἄρα τῆς θεωρίας ὁρμώμενοι, θαρροῦντες προστρέχομεν εἰς τὴν εὐαίσθητον καρδίαν τῆς ἡμετέρας Εὐγενείας καὶ παρακαλοῦμεν ἐνθέρμως ν' ἀκούσητε εὐμενῶς τὰ δίκαια παράπονα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει δυστυχῶν συμπολιτῶν μας, καὶ νὰ τοὺς συστήσητε εἰς τὸν κραταῖον Αὐτοκράτορα καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς δυνατοῖς, διὰ νὰ ἀπαλλαγθῶσιν ὅσον τάχιστα ἀπὸ τὰ ἀνήκουστα

πάθη των, ὥστε νὰ ὑμῶσι μετὰ τὰῦτα αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς, ἔξω τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένοι Μελενίκιοι, τὸ ἀξιάγαστον Ἀρισταρχικὸν ὄνομα. Τοῦτο πράξαντες εἰς μὲν τὸν φιλοδίκαιον καὶ φιλόνομον Σουλτάνον θέλετε δώσει, νέα δείγματα πιστῶν ἐκδουλεύσεων, εὐεργετοῦντες τὰ δίκαια κατὰ τὴν ὑψηλὴν θέλησίν του, ἡμᾶς δὲ εὐγνωμονοῦντας θέλετε ὑποχρεώσει διὰ βίου καὶ ἀναδείξειν κήρυκας πολυφθόγγους τῶν λαμπρῶν πλεονεκτημάτων σας.

Τῆς Ὑμετέρας Εὐγενείας πρόθυμος καὶ εὐπειθὴς δοῦλος,

Α. Π.

12

Φίλιπτοι συμπατριῶται,

Ἐκ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 11 Ἀπριλίου 1839

Τὰ γράμματά σας ἀπὸ 21 Μαρτίου ἔλαβον ἐν καιρῷ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἔγνω, ἐπομένως δ' ἐλπίζω νὰ λάβω ἀπόκρισίν σας καὶ εἰς ἄλλας δύο ὑστερωτέρας ἐπιστολάς μου πρὸς ὑμᾶς καὶ ν' ἀκούσω αἰσιώτερα περὶ τῆς ὑποθέσεώς σας. Ἐλπίζω ἔτι, ὅτι ὠφελήθητε ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπὸ ὅλας τὰς εὐκαιρίας καὶ τὰ πρόσφορα μέσα καὶ ὅτι ἤγγικεν ἤδη τὸ αἴσιον τοῦ ἔργου σας πέρας.

Μόλα ταῦτα σᾶς πέμπω κατὰ τὴν αἴτησίν σας τὰ συστατικὰ πρὸς τὴν Παναγιότητά του καὶ τὸν Ἀρχοντα Λογοθέτην καὶ εὐέλπις εἶμαι, ὅτι δι' αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν, ἔξαιρέτως ὅμως διὰ τῆς ὑμετέρας φρονήσεως, ἐπιμονῆς καὶ ὁμονοίας θέλετε ματαιώσει τοὺς ἀθεμίτους ἀγῶνας τῶν παρανόμων ἀντιπάλων σας. Ἀλλὰ σπεύδετε βραδέως καὶ μὴ βιάζεσθε, ὥστε ἐκ τῆς ἀκαίρου βίας μὴ λησμονήσητε καὶ παραβλέψητε μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ποθομένου σας ὠφέλιμόν τι καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀναγκαῖον διὰ τὴν εὐτυχίαν ἐνὸς ἐκάστου καὶ συμπάσης τῆς πατρίδος σας. Μὴ λυπεῖσθε ἂν πρὸς τὸ παρὸν ἀμελοῦνται ἢ πάσχουσι μικρὰν τινα βλάβην τὰ ἐν τῇ πατρίδι ἔργα ἐνὸς ἐκάστου· διότι ἡ ἀσθένεια αὕτη οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἐνῶ αἱ τυραννικαὶ πληγαὶ ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχοντος καὶ τῶν Ἀρχοντίσκων ἡμῶν ἦσαν ἀνίατοι καὶ θανατηφόροι. Ἀφοῦ καταφθάσητε εἰς τὸν κύριον σκοπὸν σας μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ ζητήσητε ἐντόνως καὶ τὰς ἀνηκούσας τιμωρίας τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἑξωτερικῶν ἀντιπάλων σας, ὡς τοῦ Πατρόζη, Καρύδα καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.

Εἰς δὲ τὸν κακοῦργον καὶ βλεδυρὸν παπᾶ Γιοβάντζον νὰ ἐπιθέσητε διὰ τῆς Ἐκκλησίας ποινὴν παραδειγματικὴν καὶ νὰ τὸν ἐξώσητε διὰ παντὸς ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Ἐπαρχίας Μελενίκου, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἐμπνεύσητε σέβας τῶν δικαιωμάτων σας εἰς μέλλοντας ν' ἀναδειχθῶσι δημόσια τῆς πατρίδος ἔργα καὶ εἰς πάντας τοὺς μεταγενεστέρους Καρύδας καὶ

νά μὴ τολμήσῃ τις νὰ ἐναντιωθῆ οὐδὲ κἂν τὸ παραμικρὸν εἰς τὴν κοινὴν θέλησιν καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος γενικῶς.

Πρὸ τινων ἡμερῶν εἶχα εἰδήσεις ἐκ Παρισίων, ὅτι ὁ Ὀθωμανὸς Πρέσβυς τῆς πόλεως ταύτης Ἀχμέτ Πασιᾶς καὶ ὁ ἐν Λονδίῳ Ρεσίτ Πασιᾶς ἔγραψαν ἤδη τὰ δέοντα πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχὰς περὶ τῆς ἡμετέρας ὑποθέσεως· ὅθεν, ἔτι μᾶλλον θαρροῦντες δύνασθε εἰς τὸ μέλλον νὰ προσδεύσητε εἰς τὸν προτιθέμενον σκοπὸν καὶ νὰ μὴ φοβηθῆτε οὐδὲ ποσῶς τὰς ἀπειλὰς τῶν ὑποκρυπτομένων ἐχθρῶν σας, τῶν ὑπὸ τὸ πρόσχημα φιλίας παρουσιαζομένων καὶ νουθετούντων δῆθεν ὑμᾶς. Τοιούτων φίλων πληθὺς μεγάλη εὐρίσκεται εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ εἶναι πολὺ πλέον ἐπικίνδυνος τῶν φανερῶν καὶ ἔγνωσμένων ἐχθρῶν, τῶν ὁποίων τὰς ἐνέδρας καὶ τὰ βέλη γνωρίζων φεύγει τις εὐκολώτερον. Ὅθεν περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλὰ ὡς σοφοί· καὶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσίν.

Κατὰ προτροπὴν ἡμετέραν, πρὸ πολλοῦ ἤδη προσηγηθεῖσαν, μᾶς γράφουν οἱ ἐν Βουκουρεστίῳ ὁμοπάτριδες, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἔγραψαν ἤδη παρακλητικὴν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὥστε νὰ εὐσπλαγχνισθῆ τοὺς ἐν Μελενίκῳ ἀναξιοπαθοῦντας καὶ νὰ συντελέσῃ τὰ δυνατὰ πρὸς ἀπολύτρωσιν ἐκ τῆς τυραννίας. Περὶ τούτου δὲν μᾶς ἐσημείωσε μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν· κατέφθασε λοιπὸν ἡ εἰρημένη ἐπιστολή; Ἐκαμε τὴν ἀπαιτουμένην ἐνέργειαν;

Ἐκ Μελενίκου καὶ Σερρῶν δὲν μᾶς γράφει οὐδεὶς, οὐδεποσῶς, οὐδέποτε· διατί; Ἐνῶ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἠξεύρωμεν πῶς φέρεται πρὸς αὐτοὺς ὁ Μουσιᾶ μπέης καὶ οἱ ὀπαδοὶ του, ἂν ἔλαβε τὸν παρελθόντα Μάρτιον κατὰ τὸ σύνθημα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὸν μπουχτζᾶν τῶν χαρτζίων καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἴσως αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μᾶς νομίζουσι, καθὸ ἀμετόχους τῶν παθῶν καὶ κινδύνων των, ἀδιαφόρους καὶ εἰς τὴν οἰκτρὰν κατάστασίν των, ἢ διόλου ἀσθενεῖς εἰς τὸ νὰ συντελέσωμεν καὶ νὰ συναγωνισθῶμεν καὶ ἡμεῖς μετ' ὑμῶν ὑπὲρ τῆς ἐκ τῆς τυραννίας ἀπολυτρώσεως τῶν πατρικῶν ἐστιῶν.

Ἐκτὸς μιᾶς ἀποκριτικῆς πρὸς τὴν εὐχαριστήριον ἡμῶν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀρχιερέως Διονυσίου, δὲν ἐλάβομεν ἄλλην παρ' οὐδενός· ὅθεν οὐδ' οἶδαμεν τὰ ἐκεῖσε διατρέχοντα, ἂν ἐξαιρέσῃ; ὅσα ὀλίγα ὑμεῖς ἐντεῦθεν μᾶς σημειοῖτε ἐνίστε κ.λ.π.

Ἐρωσθε καὶ κραταιοῦσθε ἐν ὁμοσίᾳ.

Α. Π.

13

Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον Ἡγεμόνα
τῆς Σάμου κύριον Στέφανον Βογορίδην.

Ἐκλαμπρότατε,

Ὁ διακαεὶς πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔρως, ἢ πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας ὁμογενεῖς εὐμένεια καὶ ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ τῆς Ἐκλαμπρότητός της ἔγιναν ἤδη πρὸ πολλοῦ καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστά· ὄθεν πεπειθότες εἰς τὸν γενναῖον καὶ ἡγεμονικὸν τῷ ὄντι χαρακτῆρα τῆς Υ.Ε. ἐτολήσαμεν νὰ ἐμφανισθῶμεν μὲ τὴν παροῦσαν παρακλητικὴν μας ἐνώπιον αὐτῆς, ἔξαιτούμενοι τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν της ἐναντίον τοῦ σκληροτάτου τυράννου τῆς Πατρίδος μας Μουσταφᾶ μπέη.

Ὁ τύραννος οὗτος, συλλέξας ἀπειρον θησαυρὸν ἐν διαστήματι 32 ἐτῶν ἀπὸ τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους τῆς χώρας Μελενίκου δι' ἀρπαγῆς καὶ ληστείας, ἐλπίζει καὶ νῦν, ὡς ἄλλοτε ἔπραξε, διὰ τῆς δωροδοκίας νὰ κατασιγάσῃ τὴν φωνὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατακτηθείσης δικαιοσύνης καὶ νὰ τυραννῇ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀτιμωρητί, ὡς μέχρι τοῦδε, τὴν δυστυχῆ ἐπαρχίαν Μελενίκου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν παρακαλοῦμε θερμοῶς τὴν Ὑμετέραν Ἐκλαμπρότητα νὰ καταδεχθῇ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ τῆς εὐνοίας της εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν καὶ νὰ δώσῃ χεῖρα βοήθειας εἰς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει δυστυχεῖς συμπολίτας καὶ συγγενεῖς ἡμῶν, ἐνεργοῦσα τὰ δέοντα, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ δικαίου καὶ νομίμου ἐπιχειρήματός των. Κατὰ τοιοῦτον τινὰ τρόπον ἢ Υ.Ε. εἰς μὲν τὸ Ὄθωμανικὸν κράτος θέλει ἀναδείξει νέα δείγματα πιστῶν ἐκδουλεύσεων, εἰς δὲ τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀπελπισμένους, ὑπὸ ζυγὸν ἀφόρητον, τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας, τοὺς συμπολίτας καὶ συγγενεῖς ἡμῶν θέλει κηρυχθῆ πατὴρ καὶ εὐεργέτης μέγας. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἕνεκα τῆς ἀπανθρώπου τυραννίας τοῦ Μουσταφᾶ μπέη καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένοι Μελενίκιοι δὲν θέλομεν παύσει κηρύττοντες γραφῇ καὶ λόγῳ καθ' ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον τὰ μεγάλα καὶ λαμπρὰ προτερήματα τῆς Ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος.

Ὑπογραφόμεθα μεθ' ὅλης τῆς προσηκούσης ὑποκλίσεως
τῆς Υ.Ε. εὐπειθεῖς καὶ ἀφωσιωμένου πηρέται.

Ἐν Βιέννῃ τῇ 9 Μαΐου 1839

14

Φίλιταί μοι συμπατριῶται,

εἰς Κωνσταντινούπολιν

Ἐκ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 9 Μαΐου 1839

Ἐχω ἀνὰ χεῖρας τὴν ἀπὸ 4, χθὲς δὲν ἔλαβον καὶ τὴν ἀπὸ 19 καὶ 26 τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐπιστολήν σας, ἣτις μᾶς ἐνέπλησε μὲ χαρὰν ἀνέκφρα-

στον διὰ τὰ ἐμπεριεχόμενα Εὐαγγέλια. Ἔχετε ἐνταῦθα ἐσώκλειστον καὶ τὴν διὰ τὸν Βογορίδην ἀπαιτηθεῖσαν συστατικὴν ἐπιστολήν. Ἄλλὰ διατί, ὦ εὐλογημένοι, μόλις τώρα περὶ αὐτῆς γράφετε; Ἐγὼ δὲν ἤξεύρω πῶς—ἀδημονῶν καὶ ἐν ἀθυμίᾳ ὢν διὰ τὰ τότε πάθη σας, ἢ παρομοίαν δηκτικὴν ἔκφρασιν, ἔκρινα ἀναγκαῖον κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν—ἔγραψα τὴν μὴ ἐκριθεῖσαν παρ' ὑμῶν περίοδον· ἀλλ' ὑμεῖς ἔπρεπε νὰ μοὶ τὸ γράψητε ἀμέσως, διὰ νὰ σᾶς πέμψω ἄλλην καὶ νὰ μὴ χάνεται ματαίως ὁ καιρὸς καὶ συναντιᾶτε προσκόμματα εἰς τὰς ἐργασίας σας. Βλέπω ἤδη ὅτι συντρέχουσιν ἅπαντες ἐκ Μελενίκου καὶ φιλοτιμῶνται νὰ συνεργήσωσι μεθ' ὑμῶν πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς Πατρίδος, ἀφοῦ πέντε ἤδη μῆνας σιγηλοὶ θεσταὶ καὶ ἐπίσκοποι τῶν πράξεών σας οἱ πλεῖστοι ἀργοὶ ἔμειναν ὥστε μέχρι τοῦδε οἱ πλεῖστοι ἦσαν ἀμφιρρεπεῖς καὶ ἐπισφαλεῖς (τὸ εἶχαν δίπορτον). Τώρα βέβαια καθεὶς ἤξεύρει ποῦ πρέπει νὰ κλίνη· διότι δρυὸς πεσοῦσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται. Ἄλλὰ τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὴν ὑμετέραν φρόνησιν, ὥστε ἐν ἀρχῇ τῆς ἀπολυτρώσεώς σας νὰ διακρίνητε τὰ σκύβαλα ἀπὸ τὸν σῖτον καὶ νὰ ἐξαλείψητε πᾶν ζιζάνιον ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν πρόρριζα, διὰ νὰ δύνασθε εἰς τὸ μέλλον ἐν ἀγάπῃ καὶ ἡσυχίᾳ νὰ νέμεσθε τοὺς καρποὺς τῶν ἀγώνων καὶ πόνων σας. Ὁ Καρύδας γράφει ἐκ Μελενίκου ἀπάντησιν εἰς μίαν πρὸς Θεοφάνην παραινειτικὴν ἐπιστολήν μου, ὅτι ὁ φθόνος καὶ ἡ κακόνοια ἀδίκως τὸν διαβάλλει καὶ συκοφαντεῖ ὡς ἐχθρόν, ὄντα φίλον τῶν κοινῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος, καὶ ἀκολούθως ἀρνεῖται τὸν Κύριόν του ὡς ἄλλος Πέτρος λέγων «οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον». Τί πρὸς ταῦτα λέγετε; Ἐγὼ δὲ εἰμι ὅλως Ὑμέτερος.

A. Π.

15

Φίλτατοί μου συμπατριῶται εἰς Μελένικον

τῇ 19 Μαΐου 1939, ἀπὸ Βιέννης

Εὐχαρίστως ἀπαντῶ εἰς τὴν τιμίαν σας τῆς 26 τοῦ προηγηθέντος Ἀπριλίου ἐκ Σερρών καὶ ἐλπίζω νὰ σᾶς εὖρη ἢ παροῦσά μου εἰς Μελένικον καὶ οὐχὶ πλέον εἰς Σέρρας, διότι ἀφοῦ ἐπῆραν τὸν ἀλιτήριον τύραννόν σας διὰ Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἔχετε πλέον αἰτίας φόβου καὶ ἡμπορεῖτε ἐν τῷ μεταξὺ νὰ ἐξακολουθήσητε τὰ ἔργα σας χωρὶς μακροτέραν διακοπὴν καὶ νὰ φροντίσητε ὁμοίως καὶ διὰ τὰ ἔργα τῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπεσταλμένων συναδέλφων σας. Δὲν ἔμεινε πλέον ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ὑπόθεσίς σας, ὅταν κριθῇ εἰς τὰ δικαστήρια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, θέλει λάβη εὐτυχὲς τέλος. Ὅθεν μὴ φοβεῖσθε ποσῶς, ἀλλ' ἐνεργεῖτε καὶ σεῖς ἐντεῦθεν, καθὼς οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀδελφοί μας ἐνεργοῦσι φρονίμως, διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων σας καὶ τὴν παντελεῖ ἔξόντωσιν τῆς τυραννίας.

Ἐναφοραὶ δραστήριοι, συστάσεις ἰσχυραὶ καὶ ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα ἐλήφθησαν ἐκ μέρους ἡμῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων ἀπαιτήσεών σας, τὰ ὅποια δὲν ἔμειναν χωρὶς ἐνέργειαν, καθὼς ἀπὸ Κωνσταντινουπόλιν πληροφοροῦμαι. Ὅθεν ὡς πρὸς τοῦτο ἀμεριμνήσατε.

Ποῖοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ὁμογενεῖς καὶ ὁμοπάτριδες—διατί δὲν τοὺς ὀνομάζετε ;—οἵτινες κατατρέχουσι τοὺς ἀδικημένους καὶ πτωχοὺς συμπατριώτας των, συμβοηθοῦσι δὲ τὸν τρισκατάρατον τύραννον ; Εἶναι τάχα ὁ Κ. Καρούδας ; Πῶς εἶναι τοῦτον δυνατόν ; Αὐτὸς μοὶ ἔγραφε προλαβόντως ὅτι ἀδίκως τὸν συκοφαντοῦσι τινές, ὅτι εἶναι ἐχθρὸς τῶν πτωχῶν ὁμογενῶν του καὶ φίλος τοῦ θεομπαίκτου Μουσιᾶ μπέη καὶ τὰ λοιπὰ. Ἐνῶ φροντίζετε νὰ τιμωρηθῶσιν ὅλοι οἱ κακότεροισι καὶ οἱ συντύραννοι τοῦ Μουσιᾶ μπέη, διὰ νὰ δώσητε παράδειγμα καὶ εἰς τὰς μεταγενεστέρας γενεάς, φυλαχθῆτε μήπως ἀδικηθῆ ἀθῶός τις ἐξ ἀπροσεξίας ἢ διαβολῆς διὰ πάθη ἄλογα καὶ ταπεινά. Βέβαια, ὄχι μόνον διὰ τὴν μέλλουσαν ἀσφάλειαν τῆς κοινῆς εὐτυχίας τῆς Πατρίδος εἶναι τοῦτο ἀναγκαῖον, ἀλλὰ καὶ χρέος ἠθικὸν καὶ χριστιανικὸν εἶναι τὸ νὰ τιμωρῶνται οἱ ἄδικοι καὶ οἱ κακοὶ· παιδεύετε τοὺς ἀτάκτους, λέγει ἡ γραφή, ἵνα μὴ ὑπεραίρωνται.

Τὸν πανιερώτατον, τὸν σεβαστὸν ἡμῖν Διονύσιον προσκυνοῦμεν καὶ εὐγνωμονοῦμεν πολὺ διὰ τὰς προσπαθείας του καὶ δι' ὅλας τὰς πρὸς τὴν Πατριδα εὐεργεσίας του. Ἡ πρὸς ἡμᾶς καλοκάγαθος ἐπιστολὴ τῆς Πανιερότητός του ἀπὸ 15 Μαρτίου ἐκ Σερρών ἤλθεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι εἰς χεῖράς μας.

Παρακαλῶ τὴν Πανιερότητά του νὰ δεχθῆ τὸ μικρὸν δῶρον, ὡς ἀσθενὲς δεῖγμα τῆς μεγάλης μου πρὸς αὐτὴν εὐγνωμοσύνης, τὸ ὁποῖον κομίζει ἐκ μέρους μου ὁ προδρομίτης ἱερομόναχος Ἰωακείμ Δούγκας, δηλαδὴ μίαν γραμματικὴν Λατινικὴν καὶ δώδεκα ποτήρια· ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ πίωσιν εἰς ὑγίαν τῆς Πανιερότητός του, ὅταν οἱ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπεσταλμένοι ἐπιστρέψωσι σὺν Θεῷ εὐτυχῶς εἰς Μελενικόν, ἐκτελέσαντες τὰ πάντα κατ' εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν πάντων καὶ πρὸς συμφέρον τῶν πτωχῶν συναδέλφων των καὶ πάσης τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου, ὥστε διὰ τοῦτο αὐτὸ νὰ ὑμνῆται τὸ ὄνομα τῆς Πανιερότητός του καὶ τὸ τῶν συνεργατῶν του εἰς τὰ στόματα τῶν μεταγενεστέρων διὰ πάντα.

Τὸν δὲ σεβάσιμον γηραιὸν τὸν Πανιερώτατον Ἰωακείμ τιμῶμεν, δοξάζομεν καὶ εὐχαριστοῦμεν τῇ Πανιερότητί του διὰ τὴν ἀκραιφνῆ πρὸς τοὺς πτωχοὺς συμπολίτας ἡμῶν ἀγάπην του, ὅστις πρὸς χάριν τῶν δυστυχῶν Μελενικίων συνεκινδύνευσε καὶ συνηγωνίσθη μετὰ τῶν λοιπῶν συμπατριωτῶν τὰ μέγιστα. Καὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἡ μνήμη θέλει διαιωνισθῆ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀπογόνων ἡμῶν, ὡς ἐκείνη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Διονυσίου.

Ταῦτα, φίλιτατοί μου συμπατριῶται, σᾶς γράφει ὁ ἐξ ὅλης καρδίας ὅπως Ὑμέτερος συμπατριώτης.

Α. Π.

16

Πρὸς τοὺς κυρίους

Δημήτρ. Π. Ζανλῆ, Ἀναστ. Χ' Λασκάρεως, Λάσκαριν Βαγγέλη, Ἰάκωβον
Ζωγράφου, Πάνον Α. Ζιέρη κ.λ.π.

Φίλιatoi μου συμπατριῶται εἰς Κωνσταντινούπολιν,

τῆ 30 Μαΐου 1839. ἐκ Βιέννης

Εἰς τὰς 9 τοῦ τρέχοντος ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐσχάτην σας, ἔγραψα ἐν συντομίᾳ τὰ τότε δέοντα. Ἐκτοτε ποθεινόν μοι γράμμα σας μὴ λαβών, δὲν εἶχα αἰτίαν μέχρι τῆς δε τοῦ γράφειν. Ἡ δὲ χθεσινὴ τῶν Σερρῶν ταχυδρομία μᾶς ἔφερε τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐκεῖθεν πορείας καὶ παραπομπῆς τοῦ Μουσιᾶ μπέη διὰ Κωνσταντινούπολιν, ὅστις ἐκόμιζεν μεθ' ἑαυτοῦ σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τρία φορτώματα χρυσοῦ. Πρὸς τί ταῦτα; ἴσως φέρει ἀργύρια μαζί του διὰ νὰ πληρώσῃ τὰς ζημίας καὶ ληστείας του μὲ μετρητά, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἐξαρκοῦσιν. Αἱ ἡμέτεραι ἀπαιτήσεις εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλῆτεροι τούτων καὶ ἡ ἀποζημίωσις μας πρέπει νὰ γίνῃ λαμπρὰ ὥστε νὰ λάβῃ ἕκαστος ὅσα ποτὲ ληστρικῶς καὶ ἀδίκως ἀπὸ τὸν Μουσιᾶ μπέην ἐζημιώθη καὶ τὸ κοινὸν τῆς Πατρίδος νὰ πλουτίσῃ ὁπωσοῦν. Ὅφειλετε ἡμεῖς οἱ δυνατώτεροι καὶ νουνεχέστεροι νὰ προκαλέσητε ὅλους τοὺς πτωχοὺς, ἀσθενεῖς καὶ δειλοὺς, χήρας καὶ ὀρφανὰ τῆς Πατρίδος νὰ προβάλωσι τὰς ἀπαιτήσεις των καὶ νὰ ζητήσωσι τὰ δίκαιά των, ὅσα ὁ ληστής Μουσιᾶ μπέης; καὶ οἱ προκάτοχοί του ἤρπασαν ἀπ' αὐτούς, ἢ ἀπὸ τοὺς πατέρας αὐτῶν. Νὰ διορισθῇ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴ καὶ νὰ γίνῃ ἐξέτασις αὐστηρὰ ἐπάνω εἰς τὰ ἀκίνητα κτήματά του, ὥστε νὰ φανερωθῇ ποίας γαίας ἔχει ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ληστείας, εἴτε κληρονομικῶς, εἴτε ἀμέσως, ποίας δὲ δικαίῳ τῷ τρόπῳ ἀγοραστῆς καὶ μὲ μαρτυρίας ἐννόμους (χοτζέτια). Ἐκεῖνα δὲ τὰ κτήματα καὶ αἱ γαῖαι τῶν ὁποίων ἰδίαν κυριότητα δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ ὁ Μουσιᾶ μπέης καὶ τῶν ὁποίων ἄλλος ἴδιος κτήτωρ πρὸς τὸ παρὸν δὲν εὐρίσκεται, ἀνήκουσι κατὰ δίκαιον λόγον εἰς τὸ κοινὸν τῆς Πατρίδος. Ἀλλὰ τί περιττολογῶ; Ὑμεῖς οἴδατε καὶ γνωρίζετε πολὺ κάλλιον ἐμοῦ τὰ πρὸς ἐκδίκησίν σας ἐναντίον τοῦ σκληροῦ τυράννου καὶ τῶν ἀλιτηρίων φίλων αὐτοῦ ποιητέα.

Μανθάνω, ὅτι καὶ ὁ κύριος Καρύδας σὺν τῷ σεβαστῷ Ἀρχιερεῖ Διονυσίῳ ἔρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἀλλὰ πῶς, σωφρονήσας καὶ δεξάμενος τὰ τῆς Ὁρθοδοξίας δόγματα ἢ μόνον ὡς δορυφόρος καὶ ἑαδιοῦργος τοῦ Κυρίου του ἔρχεται αὐτοῦ διὰ νὰ σπείρῃ σπόρον κακίας καὶ ζιζανίων; Οὐαὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς πάντα ἄλλον, ὅστις ἤθελε φωραθῆ δόλιος καὶ ἐπιβουλος εἰς τὴν κοινὴν γνώμην καὶ εἰς τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος. Ἄς τρέμῃ ὁ τοιοῦτος ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης. Ὅλοι αἱ σκληραὶ καταδίκαι θέλουσι πέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

Ἐπῆρε μεθ' ἑαυτοῦ πολλοὺς μπαλντιρι τζεκλάκιδες ὁ τύραννος πρὸς ὑπεράσπισίν του· δὲν μᾶς μέλλει, ἅς τοὺς χαίρεται. Παράστασις κωμικὴ θέλει εἶσθαι, ὅταν ἀντιπαραταχθῆτε εἰς τὸ ὑψιστον δικαστήριον (σιουρά), ἀξία νὰ καταχωρισθῆ—εἰς τὰ Χρονικά—δὲν ἤξεύρω εἰς ποῖα. Βεβαίως θέλει κινήσει πάντα λίθον ὁ τύραννος καὶ αὐτοπροσώπως διὰ τοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσαν νεωστὶ μετακομισθέντος χρυσοῦ του· νὰ σᾶς νικήσῃ καὶ ν' ἀνοίξῃ δι' αὐτοῦ καὶ τὰς πύλας τοῦ Ἄδου. Καὶ θέλει τὰς ἀνοίξῃ, ἀλλὰ οὐχὶ διὰ νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ εἰσέλθῃ αὐτὸς εἰς αὐτὸν καὶ νὰ εἰσδύσῃ ἔτι βαθυτέρον εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὸ ἠτοιμασμένον ἰδίως δι' αὐτόν.

Ἐμεῖς δὲ ἄτρομοι, ἀπτόητοι, ἐπερειδόμενοι εἰς τὴν θεῖαν δύναμιν τῆς Δικαιοσύνης ἐν παρησίᾳ, μὲ λόγους φῶς καὶ πνεῦμα ἀληθείας πέμποντας, θέλετε διασκεδάσει τὰ ζοφώδη, ἀλλ' ἀθνητὴ καὶ εὐδιάλυτα νέφη τοῦ ψεύδους. Θέλετε δὲ διαρρήξει σὺν Θεῷ ὅλα τὰ καταχθόνια μηχανορραφήματα τῶν ἀπανθρώπων ἀντιπάλων σας.

Πρὸ τριῶν περίπου ἑβδομάδων μοὶ ἐκοινοποιήθη ἐνταῦτα ἐπισήμως διὰ πρὸς τὸν Πρόεσβυν Ρεφὰτ μπέην Κυβερνητικοῦ γραμματος ἀπὸ μέρους τῆς ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν αὐτόθεν γραμματείας, ὅτι δηλαδὴ τὰ Ἐμέτερα παρόνα κατὰ τοῦ Μουσιᾶ μπέην ἠκούσθησαν καὶ αἱ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαι ἐλήφθησαν ἔγγραφοι καὶ κατετέθησαν ἐν τοσοῦτῳ εἰς τὰ ἀρχεῖα ἕως οὗ φθάσῃ καὶ ὁ Μουσιᾶ μπέης εἰς Κωνσταντινούπολιν, διὰ ν' ἀπολογηθῆ εἰς τὰ κατηγορούμενα αὐτῷ ὑφ' ὑμῶν, καὶ τότε θέλει πράξῃ ἡ ὑψηλὴ διοίκησις κατὰ τὴν ὑψηλὴν θέλῃσιν τοῦ Μεγάλου Σουλτάνου, ἐνεργοῦσα τὰ δίκαια πρὸς εἰρηνοποίησιν καὶ εὐχαρίστησιν τελείαν τῶν ὑπηκόων καὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ὀθωμανικοῦ Βασιλείου ὁποιοῦδήποτε γένους καὶ θρησκείας.

Ἐν τοσοῦτῳ ἔρρωσθε καὶ εὐοδοῦσθε ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Πατρίδος

Ὁ Ἐμέτερος συμπατριώτης

Α. Π.

17

Προσφιλέστατοί μοι συμπατριῶται,

Ἀπὸ Βιέννης εἰς Κων)πολιν τῇ 13ῃ Ἰουνίου 1839.

Μόλις χθὲς περὶ τὸ ἑσπέρας μοὶ ἐνεχειρίσθησαν ἕκ μιᾶς τρεῖς ὑμέτερα ἐπιστολαὶ δηλαδὴ ἀπὸ 17, 24 καὶ 31 τοῦ παρελθόντος Μαΐου, διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἐμπορικοῦ οἴκου Δούμπα. Καὶ τοῦτο φαινόμενον παράξενον. Δὲν ἤξεύρω τίνας εἶναι τὸ σφᾶλμα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ τοῦ ἐν Βιέννῃ φίλου; Διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ πέμπονται τὰ πρὸς μὲ γράμματά σας, διὰ φίλων προθυμοτέρων εἰς δουλεύσεις φίλων καὶ μὴ ἐπικερδεῖς. Ἐγὼ δὲ

καὶ ἄνευ ποθεινῆς μοι γραφῆς ἔγραφον πρὸς ὑμᾶς τὴν 30 Μαΐου ὅσα τότε εὐκαιρα εἶχον· Νῦν δὲ μὴ ἔχων πλέον εὐλογον γραφῆς ὕλην, σᾶς ὑπενθυμίζω μόνον ἐν γένει ὅσα προηγουμένως σᾶς ἔγραφον καὶ τρέφω σὺν τοῖς ἐνταῦθα λοιποῖς συμπατριώταις τὰς χρηστοτάτας, περὶ τῆς εὐτυχοῦς ἀποβάσεως τοῦ σκοπομένου, ἐλπίδας. Θαρρῶ δὲ πολὺ εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν φίλων καὶ προσδοκῶ μεγάλα ἀπὸ τὴν ἡμετέραν περινοίαν, ἐνῶ μάλιστα ἤδη ἐπροικίσθητε πλέον μὲ πείραν ἱκανὴν καὶ γνώσεις πολλὰς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει πολιτικῆς, κατὰ τὴν ἐξάμηνον περίπου αὐτῶσε, διατριβῆς σας.

Ἡ οἰκρὰ αὕτη περίστασις τῆς Πατρίδος ἐνήργησε πολὺ πρὸς ἀνάπτυξιν ὅχι ὀλίγην τῶν νοερῶν δυνάμεων καὶ πολλαπλασίασιν τῶν γνώσεών σας ἀποπλανηθέντες ὀλίγον καὶ ἐκτὸς τοῦ κρημονοῦ Μελενίκου. Ὡστε διὰ τῆς νέας πείρας ἐκ τῶν νέων γνώσεών σας, δύνασθε εἰς τὸ μέλλον νὰ ὠφελήσῃτε πολὺ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πατρίδα, καὶ διὰ τοῦτο νὰ γνωρίσῃτε ποτὲ χάριτας εἰς τὸν Τύραννον Μουσιᾶ Μπέην. Τοὺς καρπούς τῆς ἀποδημίας σας ταύτης θέλετε αἰσθανθῆ ἡ ζωηρῶς μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν, ἀφοῦ ἀποκατασταθῆ εἰρήνη καὶ γενικὴ εὐχαρίστησις τῶν κατοίκων τῆς Μελενίκου Ἐπαρχίας. Ὅθεν πρέπει νὰ σᾶς κακοφανῆ οὐδὲ ποσῶς διὰ τὴν πρὸς καιρὸν ἀμέλειαν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν λοιπῶν ἔργων σας. Ἐκατονταπλασίους δρέψασθε τοὺς παντοίους καὶ γλυκεῖς καρπούς τῆς νῦν κακοπαθείας σας ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ταῦτα πολλάκις καθ' ἑμαυτὸν ἀναπολῶν, σικριτᾶ ἢ καρδία μου διὰ τὴν μέλλουσαν τῶν συμπατριωτῶν μου εὐδαιμονίαν. Ταῦτα καὶ ὑμεῖς ὑπ' ὄψιν ἔχοντες ἄπτεσθε μετὰ χαρᾶς καὶ καρτερίας τῶν Ἀτλαντείων πόνων πρὸς ἐκπεραίωσιν τοῦ λαοσωτηρίου ἔργου σας, καταβαίνετε εἰς τὸ στάδιον τῆς πάλης ἐνδεδυμένοι τὴν λεοντῆν ἀπέναντι τῆς ἀλωπεκῆς. Περιοριζόμενοι προσέτι μὲ τὴν ἀκαταμάχητον ἰσχὺν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου, ὡς σκεύη κεραιμῶς καὶ μὲ Ἡράκλειον γενναϊότητα θέλετε συντρίψῃ τὰς ὀλίγας ἐπιλοίπους τερατώδεις κεφαλὰς τῆς θεοηλάτου Ὑδρας. Τὴν ὀρῶμεν. Τὸ πέρας τῶν ἄθλων μας ἤγγικεν, φίλτατοι.

Ἴδου τέλος πάντων ἀνοίγεται στάδιον ἐνδόξου ἀγῶνος καὶ διὰ τὸν κύριον Κ. Καρύδαν. Ἴδου περίστασις ἀρμόδια, δι' ἧς δύναται νὰ ἀποπλύνῃ πάντα ῥυῖπον τῆς μέχρι τινὸς ἀντιπατριωτικῆς διαγωγῆς του. Ἄς ὑψώσῃ τῶρα τὴν βροντώδη φωνὴν του κατὰ τῆς παρανομίας τοῦ τυράννου, ἃς ὀργμῆση ὡς λέων ὠρυόμενος κατὰ τοῦ ἀναιδεστάτου ληστοῦ, τοῦ πρώην κυρίου του Μουσιᾶ μπέη, ἃς στηλιτεύσῃ ἐνώπιον κριτηρίου τῆς δικαιοσύνης τὸς ἀνομίας καὶ τὰ κακουργήματα τοῦ τυραννικοῦ τέρατος. Ἴδου καιρὸς εὐπρόσδεκτος νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀδικηθεῖσαν Πατρίδα, νὰ συνδιαλλαχθῆ μετὰ ἀδελφῶν του, νὰ εὐαρεστήσῃ τέλος πάντων θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, φίλοι μου συμπατριῶται· ἡμεῖς δὲ μὲ πάλ-
λουσαν τὴν καρδίαν περιμένομεν καθ' ἡμέραν ν' ἀκούσωμεν τὴν ἀφιξίν τοῦ
τυράννου εἰς τὴν πρωτεύουσαν, τὴν ἔναρξιν τῆς πολυθρουλήτου δίκης σας
καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

Ἔρρωσθε ἅπαντες.

Π. Α.

18

Πανιερώτατε καὶ σεβασμιώτατέ μοι πάτερ Ἰωακείμ.

Ἐξαιτοῦμαι συγγνώμην ὅτι πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐκπλη-
ρώσω τὰ πρὸς τὴν ἡμετέραν πανιερότητα φιλικὰ καθήκοντά μου γράφων αὐτῇ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἔλλειψίς μου αὕτη οὐδ' ἐξ ἀμελείας, οὐδ' ἐξ ὀλογορίας
τῆς πολυτίμου ὑμῶν φιλίας προῆλθεν, ἐλπίζω ἔτι μᾶλλον νὰ τύχω τῆς ἀπαι-
τουμένης συγγνώμης καὶ νὰ συγκαταίθεμαι καὶ ἀκολούθως εἰς τὸν καιάλο-
γον τῶν φίλων τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος.

Ἡ στεντορεία φωνῆ τῆς φήμης ἀπὸ Μελενίκου ἕως Βιέννης καὶ ἔτι
πόρρω διεκήρυξε τρανῶς τὰς πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν δυστυχῶν συμπατριω-
τῶν μας φιλανθρωπικὰς προσπαθείας τῆς ὑμετέρας πανιερότητος, τὴν ἀν-
δρείαν ἀντίστασιν ἐναντίον τοῦ βδελυροῦ τυράννου Μουστᾶ μπέη καὶ τοὺς
κινδύνους τοὺς ὁποίους ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης ἐκουσίως διὰ τὴν κοινὴν εὐ-
τυχίαν τῶν πτωχῶν Χριστιανῶν ὑπεδύθη.

Τὸ ὄνομα τῆς Πανιερότητός σας μὲ τὰ ὀνόματα τῶν λοιπῶν τῆς πα-
τρίδος εὐεργετῶν εἶναι ἐντεινωμένα βιθέως εἰς τὰς καρδίας τῆς παρούσης
γενεᾶς τῶν Μελενικίων καὶ θέλει μνημονεύεσθαι εὐχαρίστως εἰς αἰῶνα τὸν
ἅπαντα ἀπὸ τὰς μελλούσας γενεὰς τῆς Μελενικίου ἐπαρχίας. Καὶ ἡμεῖς μα-
κρόθεν καὶ ἔτι κάλλιον οἱ ἐκ τοῦ προσεχοῦς συμπατριῶται μας ἐγνώρισαν
καὶ κηρύττουσι μετ' εὐχαριστίας τὰς πρώην καὶ νῦν πρὸς τὴν κακοδαίμονα
ἡμῶν Πατρίδα εὐεργεσίας τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς οἱ
ἐν Βιέννῃ εὐγνωμονοῦντες εἰς τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα, παρακαλοῦμεν
αὐτὴν νὰ μὴ παύσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον, λόγῳ καὶ ἔργῳ, διὰ τῆς φρονήσεως
καὶ τῆς ἰσχύος της νὰ συντρέχῃ εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ ἀπορίας τῶν πτωχῶν ἐν
Μελενίκῳ συμπολιτῶν μας.

Ἐγὼ δὲ ἰδίως παρακαλῶ νὰ χαρίζητε καὶ ἀκολούθως τὴν εὐνοιάν σας
εἰς τὴν μητέρα μου καὶ ἐπειδὴ, θεία βουλήσει καὶ ἀντιλήψει τῶν φίλων, ἡ-
δυνήθημεν νὰ ἐξορίσωμεν τὸν τύραννον ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, νὰ προσκαλέ-
σητε αὐτὴν εἰς τὴν θείαν μου Σουλτάναν Βουκάρρα καὶ νὰ τὰς ἐνθυμήσητε,
ἂν ἐλησμόνησαν, τὸ ὁποῖον ἐγὼ συχνάκις ἤκουσα ἀπὸ τὴν βάβω μου τὴν
Βουκαροῦν, ὅτι δηλαδὴ ὁ πάππος μου Βουκάρρας εἶχε γαίας (τσιφλίκια) εἰς
τὸ χωρίον Ζεγβελί, τὰς ὁποίας ἀδίκως καὶ παραλόγως ἤρπασε καὶ ἐσφειτε-
ρίσθη ὁ πατήρ, ἡ δὲ θεῖος τοῦ Μουστᾶ μπέη. Ἐὰν ἀκριβῶς ἐρευνήσητε θέ-

λετε εὑρεῖν ἴσως ἔγγραφα καὶ αὐτὰ τὰ χοτζέτια ἴσως τῶν γαιῶν εἰς τὰ διάφορα χέρια καὶ τὰ παλαιὰ κατάστιχα τοῦ πάππου μου καὶ τοῦ θείου μου Βουκάρα.

Ἡ θεία μου Σουλτάνα καὶ ἡ μήτηρ μου εἶναι οἱ νόμιμοι κληρονόμοι τοῦ πάππου μου. Ὅθεν αὐταὶ καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Μελενίκοι δύνανται νὰ ἀπαιτήσωσι τώρα ὅλα τὰ κτήματα καὶ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Μουσιτᾶ μπέης, ἢ οἱ προκάτοχοι καὶ πρόγονοι αὐτοῦ ἤρπασαν ἀπὸ τοὺς τυραννηθέντας συγγενεῖς καὶ προγόνους ἡμῶν. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ νὰ τὰς ὀδηγήσετε διὰ νὰ πέμψωσι καὶ αὐταὶ σὺν τοῖς ἄλλοις τὴν σημείωσιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀδελφούς, οἵτινες ἐπροστάχθησαν νὰ παρρησιάσωσιν ἀκριβῶς ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀδικηθέντων Μελενικίων εἰς τὸ ὑψηλὸν Διβάνι, διὰ νὰ ἀποδοθῶσιν μετὰ ταῦτα εἰς καθένα, ὅσα βιαίως καὶ ἀδίκως ἤρπάχθησαν μέχρι τῆς σήμερον ἀπὸ τοὺς Ἀγιάννηδες τῆς Ἐπαρχίας Μελενίκου.

Πρὸ δέκα ἑβδομάδων ἔστειλα διὰ τοῦ παπᾶ Ἀζαρία Προδρομίτου ἐν ἀμανέτι βουλωμένον εἰς τὴν μητέρα μου εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκοντο 25 γροσάρια καὶ δύο τάληρα αὐστριακά, ἐν ζευγάρῳ σκουλαρίκια χρυσᾶ, ἐν δακτυλίδι χρυσοῦν μὲ κόκκινα πετράδια καὶ δύο ζευγάρια ὀματοῦάλια. Ἐδιώριζα τὸν ἐν Σέρραις κύριον Νεκίδην νὰ παραλάβῃ τὸ εἰρημένον ἀμανέτι μὲ ἄλλα δύο πρὸς τὸν Ἀρχιερέα Διονύσιον ἀμανάτια μου, καὶ νὰ ἐξαποστείλῃ αὐτὰ εἰς Μελένικον. Μέχρι τῆς ὥρας ὅμως δὲν ἔλαβα καμμίαν περὶ τούτου ἀπόκρισιν. Ταῦτα καὶ ἄλλα τινὰ ἔγραφα καὶ πρὸς τὸν κύριον Θεοφάνην ἀλλ' οὐδὲ παρ' αὐτοῦ ἔλαβον ἀπόκρισιν. Ἐλπίζω λοιπὸν νὰ μοὶ ἀποκριθῶσιν ὅσον τάχιστα πάντες περὶ πάντων, ὅσα τότε πρὸς αὐτοὺς ἔγραφον. Ἡ δὲ μήτηρ μου χρεωστεῖ νὰ μοὶ γράψῃ εὐθὺς ὅταν τῇ στέλλω τι, ἂν δηλαδὴ τὸ ἔλαβε σῶον ὡς τὰ λοιπά. Οὕτω φερ' εἰπεῖν τῇ ἔστειλα πέρυσιν ἐν τόπι καρτόνι καὶ ἄλλα τινὰ πράγματα· μοὶ ἔγραψε μόνον ὅτι ἔλαβε τὰ πράγματα, χωρὶς νὰ μοὶ γράψῃ καταλεπτῶς τί ἔλαβε. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ τὴν ὀδηγήτε τὰ πρακτέα, ἐγὼ δὲ θέλω εὐγνωμονεῖ διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν καλωσύνας τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος.

Ἦκουα ὅτι ὁ διδάσκαλος κύριος Ἀδάμος μετέβη πάλιν εἰς Μελένικον· ἐγὼ δ' ἔγραφα εἰς Φιλιππούπολιν πρὸς τὴν σοφολογιότητά του τὸν παρελθόντα μῆνα διὰ τοῦ ἐνταῦθα φίλου του Ἀποστόλου Σιτσάνη. Ἄν ἀληθῶς ἔχη χαίρομαι διὰ τὴν εἰς Μελένικον ἐπάνοδόν του, συγχαίρω καὶ τὴν Πανιερότητά σας διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ παλαιοῦ καὶ στενοῦ φίλου σας.

Παρακαλῶ νὰ προσφέρητε πρὸς τὴν μητέρα μου, τοὺς συγγενεῖς μου καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας τὸς ἐκ μέρους μου προσκυνήσεις καὶ προσρήσεις.

Τῆς ὑμετέρας Πανιερότητος ὅλος πρόθυμος καὶ εὐσεβής

Ἐν Βιέννῃ τῇ 30 Ἰουνίου 1839. Α. Π.

19

Φίλιταί μοι συμπατριῶται,

Ἐκ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν 11 Ἰουλίου 1839.

Τὴν ἀπὸ 14 τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου φίλην μοι ἐπιστολήν σας ἔλαβον ἐν καιρῷ, τὴν δὲ ἀπὸ 21 τοῦ ἰδίου μηνὸς στεροῦμαι εἰσέτι, ἐνῶ τὴν ἀπὸ 28 τοῦ προορηθέντος Ἰουνίου ἔλαβον ὁμοίως χθὲς ἐν καιρῷ τῷ δέοντι. Ὅθεν παρακαλέσατε τοὺς φίλους νὰ προσέξωσι κάλλιον εἰς τὴν ἑξαποστολήν καὶ ἀπόδοσιν τῶν ἐπιστολῶν σας, διὰ νὰ μὴ στεροῦμαι αὐτάς.

Μὲ μεγάλην μας χαρὰν βλέπομεν τέλος πάντων συναγωνιζόμενον ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ τῆς κοινῆς εὐτυχίας τῆς πατρίδος καὶ τὸν κ. Κων. Καρούδαν. Καὶ σᾶς βεβαίῳ ὅτι δὲν ἐχάρημεν τόσον περὶ τῆς αἰσίας ἀποβάσεως τῆς πολυθρῦλῆτοῦ μετὰ τοῦ χαμερποῦς τυράννου δίκης ἡμῶν, ἥς τὸ εὐτυχὲς τέλος εἶναι εἰς ἡμᾶς δι' ὅλον γνωστὸν καὶ μηδεποσῶς ἀπροσδόκητον, ὅσον διὰ τὴν ἀδελφικὴν ἔνωσιν, χριστιανικὴν ἀγάπην, τὸν σύμφωνον καὶ ἀρμονικὸν πατριωτισμὸν τῶν συμπολιτῶν μας. Εὗγε φίλιταί μοι. Εὐδαίμων καὶ εὐτυχὴς ἡ πατρίς ἡ μέλλουσα νὰ σᾶς δεχθῆ μετὰ τὴν ἐκπεραίωσιν τῶν ἄθλων σας εἰς τοὺς ἑαυτῆς κόλπους. Τρισευδαίμων καὶ μακαρία διὰ τὸν μέγαν πνευματικὸν πατέρα της, τὸν γενναῖον καὶ φιλοδίκαιον ἀρχιεπίσκοπον Διονύσιον, τὸν ἐκουσίως πάντα κίνδυνον ὑποδυθέντα, τὸν καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ βουλόμενον θῦσαι ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ λογικοῦ ποιμνίου του.

Ποία γῆ ἄγονος νὰ μὴ καρποφορήσῃ; Ποία χώρα ἀγρίων νὰ μὴ ἐξημερωθῆ καὶ ποία ἐπαρχία, ὅσον ἀτυχὴς καὶ ἂν ἦν πρότερον, νὰ μὴ ὑπερευτυχήσῃ τέλος πάντων ἔχουσα τοιοῦτον τινὰ πνευματικὸν ἀρχηγὸν καὶ τοσοῦτον ἀξίους καὶ φιλοκάλους υἱούς;

Ἐν τέλει, παρακαλῶ νὰ μοὶ σημειώσητε τὰ ὀνόματα ἐκείνων τῶν μελῶν τοῦ Διβανίου καὶ τῶν λοιπῶν φιλανθρώπων ἀνδρῶν, οἵτινες ἔδειξαν ἀγάπην εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐφάνησαν ὑπέρομαχοι τῆς ἀναξιοπαθείας ὑμῶν, διὰ νὰ εὐφημισθῶσιν ἐν καιρῷ διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ νὰ ἐνθαρρυνθῶσι περαιτέρω εἰς τὸν ἔρωτα τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀρετῆς. Ἐγὼ δὲ ἀσπαζόμενος ὑμᾶς ἀδελφικῶς ἕνα ἕκαστον ἀσπάζομαι καὶ τὴν δεξιὰν τῆς πολυσεβάστου μοι Πανιερότητός του, τοῦ Ἀρχιερέως ἡμῶν κυρίου Διονυσίου, καὶ τῆ εὐχομαι εὐτυχῆ ἐπάνοδον εἰς τὴν ἐπαρχίαν της, ὅπου μέλει νὰ ἀκούσῃ τὰς γλυκείας φωνὰς τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν πνευματικῶν τέκνων της καὶ νὰ εὐφρανθῆ ἡ καρδία της. Ἐρωσθε.

A. Π.

Φίλοι μου συμπατριῶται εἰς Κωνσταντινούπολιν,

Ἐκ Βιέννης τῆ 1ῃ Αὐγούστου 1839.

Τὰς ἐπιστολάς σας ἀπὸ 12 καὶ 19 τοῦ λήξαντος Ἰουλίου χθὲς ἔλαβον καὶ μιᾶς περικλεισμένης εἰς ἓν ἄγραφον χαρτίον διὰ τοῦ κ. Α.Δ. Δουδούμη, ὅστις τὴν ἰδίαν στιγμὴν μοὶ τὰς ἔπεμψε μὲ τὸ αὐτὸ περικλεῖον χαρτίον μὲ τὴν πληροφορίαν, ὅτι οὐδεμίαν ἐκ μέρους του πάσχουσιν αἱ πρὸς με ἐπιστολαὶ σας ἀργοπορίαν.

Ἡ παρέκτασις τοῦ αἰσίου τέλους τῆς οἰκτρᾶς ὑποθέσεως σας εἶναι φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῶν νεωστὶ ἐπισυμβάντων περισπασμῶν τοῦ Ὄθωμανικοῦ βασιλείου, ὡς νομίζω καὶ οὐχὶ ἀντενέργεια τοῦ κακοτρόπου ἀντιδίκου σας, τοῦ ὡς ληστοῦ καὶ παραβάτου τοῦ θείου καὶ ἀνθρωπίνου νόμου στηλιτευθέντος ἤδη χαμερποῦς τυράννου σας Μουσιᾶ μπέη.

Διότι οὔτε ὁ χρυσὸς του, οὔτε αἱ καταχθόνιαι σκευωρίαι του ἰσχύουσι πλέον εἰς τὸ μέλλον ἐνώπιον τῆς παροργισθείσης Δικαιοσύνης.

Ὁ Χουσερῆφ Πασιάς, ὁ Νέστωρ καὶ Μέντωρ τοῦ νέου ἀνακτος, εἶναι εἰς ἄκρον φιλόνομος καὶ φιλοδίκαιος καὶ δὲν ἀνέχεται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ὑποσκελιζῆται ἡ δικαιοσύνη, πολὺ ὀλιγώτερον δὲ θέλει ἀφήσει νὰ καταπατηθῶσι τὰ ὑμέτερα δικαιώματα ἀφοῦ ἅπαξ καὶ πολλάκις ἐδοκιμάσθησαν, ἔγιναν πασίδηλὰ καὶ ἐκέρδησαν τὴν πλειοψηρίαν, ἴσως καὶ αὐτὴν τὴν παμψηφίαν τοῦ ὑψηλοῦ Διβανίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἄλλα ἐμβριθέστερα ἔργα ἐνησχόλησαν τοὺς κρατοῦντας καὶ δὲν ἠδυνήθησαν ἴσως μέχρι τοῦδε νὰ παρέξωσιν εἰς πέρας τὸ πολλὰ μισρὸν τοῦτο ἔργον ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις τοῦ μεγάλου κράτους. Τύχη κακῆ ἐμεσολάβησαν τόσα ἄλλα ἱστορικὰ συμβάντα, τῶν ὁποίων ἡμεῖς αὐτοὶ εἴσθε αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι μάρτυρες. Ὅθεν θαυμαστὸν καὶ τοῦτο, ὅτι μόλα ταῦτα ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσιν εἰς σκέψιν ἐνίοτε καὶ τὴν ὑμετέραν ὑπόθεσιν οἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀρεοπαγῖται. Ἡ δὲ ἀπειλή, τὴν ὁποίαν προβάλλεται νὰ γένη διὰ ξένων δυνάμεων, εἶναι πρὸς τὸ παρὸν πάντῃ ἀνάρμοστος. Διότι οἱ ὑμετέροι δικασταὶ ὑμᾶς μὲν, ὡς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γραφομένων σας φαίνεται, παντὶ λόγῳ καὶ τρόπῳ ἐδικαίωσαν, τὸν δὲ ἀντίδικόν σας καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν κατεδίκασαν ὡς εἰκόσ. *Ὅτι δὲ ἡ τελευταία ἀπόφασις καὶ ἡ κατὰ τοῦ κακούργου Μουσιᾶ μπέη καταδίκη μέχρι τοῦδε ἀνεβλήθη*, δὲν εἶναι ἐπόμενορον διὰ πρόκειται κίνδυνος ν' ἀθειηθῶσι τὰ ἅπαξ καὶ πολλάκις ἀναγνωρισθέντα ἀναντίρροτα ὑμῶν δίκαια, ἀλλ' εἶναι, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, παρακολούθημα τῶν δυσχερῶν περιστάσεων τῶν ἐπαπειλουσῶν τὴν ἡσυχίαν παντὸς τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους. Ἡ δυστυχία αὐτὴ εἶναι γεικὴ εἰς τὴν Τουρκίαν, ἡ νόσος ἐλιδημική, καὶ τὸ μόνον καὶ κάλλιστον φάρμακον ἐναντίον αὐτῆς εἶναι

ἀνοχή, καρτερία καὶ ὑπομονὴ ἕως οὗ αἱ ἀνωμαλίας βελτιωθῶσιν. Οἱ προστάται καὶ φίλοι τῆς οἰκτρᾶς ὑμῶν ὑποθέσεως σχεδὸν καθ' ἡμέραν πληθύνονται. Πρὸς τί λοιπὸν ὁ ἄκαιρος φόβος καὶ ἡ ἀνησυχία ; Προσφέρατε τὰς προσρήσεις μου εἰς τὸν νέον προστάτην σας, τὸν ὁμότεχνόν μου κύριον Κωνσταντῆν. Δὲν δύναμαι νὰ γράψω σήμερον ἰδίως πρὸς αὐτόν, διότι δὲν μοὶ ἐσημιώσατε ἐντελῶς τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμόν του. Ἄν δὲν σφάλλω, εἶναι ἡ ἐξοχότης του ὁ γαμβρὸς τοῦ Ἄρχοντος Λογοθέτου κυρίου Ἀριστάρχου, τὸν ὁποῖον γνωρίζω ἐκ δηλώσεως τοῦ γυναικαδέλφου του ἐν Βιέννῃ κυρίου Ἰωάννου Ἀριστάρχου ὡς καὶ τῆς μετ' ἐγκωμίων πολλάκις γενομένης μνείας τῆς ἐξοχότητός του, ὑπὸ τοῦ πρώην Πρέσβευος Ἀχμέτ Πασιᾶ, τοῦ νῦν ἐν Παρισίοις διάγοντος.

Ἄν μέχρι τῆς ὥρας δὲν ἀνηγορεύθῃ ὁ νέος Μελενίκου διοικητής, δὲν εἶναι καλὸν ἄρα γε νὰ προβάλητε καὶ νὰ ζητήσητε ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν Διβάνι μὲ τρόπον παρακλητικὸν τὸν ἐπὶ καλοκαγαθίᾳ φημιζόμενον Ὅσμαν μπέην Μελενίκιον; Διότι οὗτος αὐτόχθων ὢν καὶ πλούσιος, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ διαμείνῃ εἰς τὴν πατρίδα του ἐφ' ὄρου ζωῆς, θέλει προσφέρεσθαι συμπαθητικῶς πρὸς ὑμᾶς καὶ δὲν θέλει τολμήσει ποτὲ νὰ ἐπιθέσῃ βάρη περιττὰ εἰς τοὺς ἐγκατοίκους τῆς ἐπαρχίας, εἰδὼς μάλιστα ὅτι κατ' ἐκλογὴν καὶ ζήτησιν ὑμετέραν προβιβάζεται εἰς τὴν ἀξίαν διοικητοῦ τῆς πατρίδος του.

Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, οἱ δὲ λοιποὶ συμπατριῶται σὺν ἐμοὶ σᾶς ἀσπάζονται ἀδελφικῶς, τοῦ δὲ Πανιερωτάτου Διονυσίου τὴν δεξιὰν κατασπαζόμενοι εὐλαβῶς, εὐχόμεθα καὶ τὸ εἰς Μελένικον εὐτυχὲς κατευόδιον.

Οἱ ὑμέτεροι συμπατριῶται.

21

Ἄπὸ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 22 Αὐγούστου 1839.

Φίλιτατοι,

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀπὸ 1ης τοῦ τρέχοντος πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν μου, ἀπαντῶ εἰς τὰς ἀνὰ χεῖρας μου ἀπὸ 26 Ἰουλίου καὶ 2 Αὐγούστου ὑμετέρας συνάμα ἐλθούσας. Μὲ λύπην τῆς ψυχῆς μου θεωρῶν ἐν αὐταῖς τὸ ἀτελεσφόρητον εἰσέτι τῆς οἰκτρᾶς ὑμῶν ὑποθέσεως, σπεύδω νὰ σᾶς προμηθεύσω μὲ τὴν πρὸς τὸν μέγαν Βεζύρην ἀπαιτουμένην συστατικὴν συμπερικλειστον ἐνταῦθα. Δι' αὐτῆς παρακαλεῖται τὸ ὕψος του νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς Μελενικίους καὶ νὰ εὐδοκήσῃ νὰ προσαγορεύσῃ νέον διοικητὴν διὰ τὴν ἔλεεινὴν ἐπαρχίαν Μελενίκου καὶ νὰ ζητήσῃ λόγους τῆς τριακονταδιετοῦς ληστρικῆς διοικήσεως ἀπὸ τὸν παλαιόν. Πρὸς δὲ τὴν ἐξοχότητά του, τὸν Ἰατρὸν τοῦ μεγάλου Βεζύρη δὲν ἠδυνήθην σήμερον νὰ γράψω μὴ ἔχων ἐντελῆ τοῦ ὀνόματός του γνῶσιν. Ὅθεν ἀναγγείλατε αὐτῷ τὰς ἐκ μέρους μου προσκυνήσεις καὶ τὰ ζωηρὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύ-

νης πάντων ἡμῶν διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὖνοιαν καὶ φιλάνθρωπον προσπάθει-
 ἄν του πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ σας. Παρακαλέσατε καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν
 τὴν ἐξοχότητά του νὰ ἐγχειρίσῃ πρὸς τὸ ὕψος του, τὸν Μέγαν βεζύρη, τὴν
 ἱκετήριον ἡμῶν ἐπιστολὴν καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς καθ' ὃν
 τρόπον γονυκλινῶς ἱκετεύομεν διὰ νὰ εὐσπλαγχνισθῇ τὴν ἀναξιοπαθοῦσαν
 ἀνθρωπότητα καὶ νὰ θέσῃ ὄρον εἰς τὰ ἀνήκουστα παθήματα καὶ τὸς κακου-
 χίας ὑμῶν, ὥστε νὰ δυνηθῆτε ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἐπιστρέψῃτε εἰς τὰς οἰκίας
 ὑμῶν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν εἰρηνικῶν ἔργων σας.

Ὁ δὲ κύριος Ἄναστ. Δουδούμης σᾶς ἐμβάξει σήμερον κατὰ τὴν αἴ-
 τησί σας χρήματα πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων σας. Ἀνήγ-
 γειλα καὶ πρὸς τοὺς κυρίους Ἀναστάσιον Χρηστομάνου καὶ Παναγ. Θ. Ρα-
 ἰκοβίτζην τὰ περὶ τοῦ πρὸς τὸ Κοινόν σας χρέους του γραφόμενά σας, οἵ-
 τινες λόγους πλὴν ἀνωτέρας τῶν ἀπαιτήσεων σας προέφερον, δικαιολογοῦν-
 τες τὴν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἤδη γενομένην κατακράτησιν τῶν δημοσίων χρη-
 μάτων σας.

Ἔρρωσθε.

A. II.

Ἀκολουθεῖ γαλλιστὶ γραμμένη ἢ συναρτοσταλεῖσα ἀπὸ 3 Σ)βρίου 1839
 ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Μέγαν Βεζύρη Χουσερ Πασᾶν, τῆς ὑψηλῆς Πύλης.

22

Ἀπὸ Βιέννης; εἰς Κωνσταντινούπολιν, τῆ 19 Σεπτεμβρίου 1839.

Ἀξιέραστοι συμπατριῶται,

Τὴν ἀπὸ 6 τοῦ ἐνεστῶτος ἐπιστολὴν σας χθὲς ἔλαβον εἰς τὴν ὁποίαν
 ἀποκρινόμενος σήμερον σᾶς ἐγκλείω ἐνιαῦθα τὴν πρὸς τὸν ἱατρὸν κύριον
 Κ. Μαρκόπουλον ἀπαιτηθεῖσαν εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν μου. Ἐχάρημεν
 πολὺ διὰ τὸ ἐγγίζον τέλος τῶν ἀγώνων σας, εἴθε νὰ ἀκούσωμεν ὡς τάχι-
 στα περιστατικώτερον καὶ τὴν εὐτυχῇ ἀποπεράτωσιν τοῦ δυσχεροῦς ἐπιχει-
 ρήματός σας. Ἐλυπήθην διὰ τὴν ἐκ μέρους τοῦ κυρίου Δουδούμη
 ἔλλειψιν χρηματικῆς πρὸς ὑμᾶς ἀποστολῆς του, ἐνῶ τότε ὁ ἴδιος μὲ ἐβεβαί-
 ωσεν ὅτι ἀμέσως φροντίζει νὰ σᾶς ἐμβάσῃ τὰ ἀπαιτηθέντα χρήματα χάριν
 τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων σας. Δι' ἀμέλειαν καὶ ῥαθυμίαν ὅμως, ὡς φαίνεται,
 ἐλησμόνησε τότε καί, καθὼς ἐπληροφορήθην, φροντίζει σήμερον μόλις νὰ
 πέμψῃ πρὸς Ὑμᾶς διὰ συναλλαγματικῆς τὸ ἀπαιτηθὲν χρηματικὸν ποσόν.
 Ὑπομονὴ καὶ ὄχι ἄλλα.

Ἔρρωσθε.

A. II.

23

Πρὸς τὸν ἑξοχώτατον κύριον Κωνσταντῖνον Μαρκόπουλον,
Ἄρχίατρον τῆς αὐτοῦ Ἑψηλότητος τοῦ Μεγάλου Βεζύρη Χουσερέφ Πασιᾶ.
Εἰς Κωνσταντινούπολιν
τῇ 19 Σ/βρίου 1839 ἐκ Βιέννης.

Φιλογενέστατε ἑξοχώτατε κύριε,

Πρὸ πολλοῦ μᾶς διεκοινοποίησαν οἱ ἐν τῇ πρωτευούσῃ, διὰ τὴν οἰκτρὰν τῆς πατρίδος ὑπόθεσιν, παρεπιδημοῦντες συμπατριῶται μας τὸ εὐγενές καὶ εἰς ἄκρον ἀγαθοεργὸν ἦθος τῆς ὑμετέρας ἑξοχότητος, ἧις ἀπὸ μόνον φιλογενίας καὶ καλοκαγαθίας αἴσθημα ὀρμωμένη, ἀνεδέχθη συμπαθῶς καὶ φιλανθρώπως τὴν προστασίαν τῶν δυστυχῶν συμπατριωτῶν μας Μελενικίων. Ὁ δὲ ὑπογεγραμμένος ὁμότεχνος, ἐπιτετραμμένος ἐκ μέρους τῶν ἐν Βιέννῃ παρεπιδήμων συμπολιτῶν του ν' ἀναγγέλλῃ τῇ ἑξοχώτητί σας τὰ ζωηρὰ τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτῶν αἰσθήματα, λαμβάνει τόσον εὐχαρίστως τὴν γλυκεῖαν ἀφορμὴν νὰ ἐκφράσῃ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην διὰ τὰς πρὸς τοὺς ταλαιπώρους συμπατριώτας του ἀγαθοεργίας σας, καθόσον μάλιστα ἀποτείνεται εἰς ἄνδρα ὁμότεχνον καὶ εἰς υἱὸν περικλεῆ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ἑγείας. Δεχθῆτε λοιπὸν φιλοφρόνως τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας πάντων τῶν ἐνταῦθα Μελενικίων καὶ ἑξαιρέτως τοῦ ὑπογεγραμμένου, διὰ τὰς μέχρι τοῦδε πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς δυστυχοῦς πατρίδος ἡμῶν προσπαθείας σας καὶ παρακαλοῦμεν θερμῶς μὴ παύσητε μέχρι τέλους καὶ τοῦ λοιποῦ συμβουλευόντες τὰ δέοντα καὶ συντρέχοντες κατὰ δύναμιν τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει πτωχοὺς καὶ ἀπόρους συμπατριώτας μας. Ἡμεῖς δὲ δὲν θέλομεν παύσει οὐδέποτε κηρύττοντες τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν τῆς Ἑμετέρας ἑξοχότητος κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην· οἱ δὲ ἐν Μελενίκῃ δυστυχεῖς καὶ ἄποροι συμπατριῶται μας θέλουσιν εὐλογεῖ καὶ μνημονεύει εἰς αἰῶνα τὸν ἄπαντα τὸ ὄνομα τοῦ φιλανθρώπου εὐεργέτου των.

Ὁ δὲ γράψας διατελῶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς τῆς ὑμετέρας ἑξοχότητος, ὄλος πρόθυμος.

A. Π.

24

Πρὸς τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριον Γρηγόριον
καὶ ἅπασαν τὴν ἱεράν Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας
Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ παρόντος ἔτους ἐπαρρησιάσθημεν ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῆς σεβαστῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ ταπεινοῦ ἡμῶν ἱκετηρίου γράμματος, ἑξαιτούμενοι τὴν συνέργειαν καὶ ἀντίληψιν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχῆς κατὰ τοῦ τυραννικοῦ καὶ ἀδίκου Τοπάρχου τῆς πατρίδος μας Μουστᾶ μπέη. Ἡ δὲ πνευ-

ματική ὑμῶν Μήτηρ, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καὶ προηγουμένως δίχα τῆς ἡμετέρας δεήσεως, συνέπρατιε τὰ δέοντα καὶ δυνατὰ τοῖς τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διατελοῦσι Μελενικίοις. Ὡστε ἀναμφίβολον ἦν τὸ αἷσιον τῆς οἰκτρᾶς ἡμῶν ὑποθέσεως τέλος, ὅπερ καὶ ἐγένετο εὐλογία καὶ ἀντιλήψει τῆς ἡρωϊκῆς καὶ προσιάτιδος τῶν ὑπὸ τὸ Ὀθωμανικὸν σκῆπτρον δυστυχῶν Χριστιανῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ἡ καρδία πάντων τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην διεσπαρμένων Μελενικίων, τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς πατρίδος εὐαγγελισθέντων, ἐσκήρτησε, καὶ πλήρης αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν φιλόστοργον πνευματικὴν μητέρα, τὴν μεγάλην καὶ ὀρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν, δὲν δύναται νὰ μὴ διαλαλήσῃ τοὺς εὐγνωμονικοὺς στοχασμοὺς τῆς. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἐν Βιέννῃ παρεπιδημοῦντες Μελενικιοὶ ἐπιτετραμμένοι παρὰ τῶν λοιπῶν ἀλλαγῆς τῆς Εὐρώπης παρεπιδήμων συμπολιτῶν μας νὰ γίνωμεν πιστοὶ διερμηνεῖς, ἐκ μέρους πάντων, τῶν εὐγνωμονικῶν αἰσθημάτων πρὸς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα, τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἀσμένως δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκφράσωμεν πρὸς τοὺς τῶν λοιπῶν συμπατριωτῶν μας καὶ τὰ ἡμέτερα εὐγνωμονικὰ καὶ ὑπὲρ πάντα λόγιον εὐχάριστα αἰσθήματα.

Διὰ τὸν ζῆλον, τὰς ἐναγωνίους προσπαθείας καὶ τὴν ἰδιάζουσαν ἀγάπην πρὸς τὴν Μελενικὴν ἐπαρχίαν τοῦτε Παναγιωτάτου Πατριάρχου Κυρίου Γρηγορίου καὶ παντὸς τοῦ συλλόγου τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἄλλ' ἐνῶ εὐγνωμονοῦντες ὑμνοῦμεν καὶ κηρύττομεν τὸ ἀγοασθεργὸν καὶ εὐεργετικὸν πνεῦμα τῆς Οὐρανίου ἡμῶν μητρός, τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, θερμῶς παρακαλοῦμεν αὐτήν, ἵνα καὶ τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερόγων τῆς ὑποθάλη καὶ ζωογονῆ τὰ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Μελενικὴν ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατα πνευματικὰ τέκνα τῆς.

Ἡμεῖς δέ, διὰ παντὸς εὐχάριστοι, συνυπογραφοῦμεθα διαμένοντες τῆς πολυσεβάστου ἡμῶν πνευματικῆς μητρός, τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,

Εὐπειθέστατοι υἱοί.

Ἐν Βιέννῃ τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1839.

25

Φίλτατοί μου συμπατριῶται,

Εἰς Μελένικον

τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 1839 ἐκ Βιέννης

Τὴν χαριεστάτην ἀπὸ 13 Σ]βρίου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τελευταίαν ἐπιστολήν σας, τὴν εὐαγγελίστριαν τοῦ αἰσίου τῶν ἀγώνων σας τέλους καὶ τοῦ μισεμοῦ σας διὰ τὴν φίλην πατρίδα, ἔλαβον ἐν καιρῷ.

Προηγουμένως δὲ (19 Σεπτεμβρίου) σᾶς ἔγραφον καὶ σᾶς ἔπεμπον εἰς Κωνσταντινούπολιν εὐχαριστήριον διὰ τὸν ἱατρὸν τοῦ Μεγάλου Βεζύρη κύ-

ριον Κ. Μαρκόπουλον, τὴν ὁποίαν πρέπει πρὸ πολλοῦ οἱ ἐκεῖ ἐπίτροποί σας νὰ ἔλαβον καὶ νὰ ἔπραξαν κατὰ τὰς εἰς αὐτοὺς ἀφεθείσας διαταγὰς σας. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν (19 Σ|βρίου) μὲ ἐβεβίωσεν ὁ Α. Δ. Δουδούμης, ὅτι σὰς ἔγραψε καὶ συγχρόνως ἐφρόντισε διὰ νὰ σὰς ἐμβίση τὰ ἀταιτηθέντα χρήματα, τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ μοὶ ὑπεσχέθη, ὅμως δὲν ἔπραξεν. Ἐσχάτως δὲ ὅτε ἠθέλησα νὰ παραστήσω τὴν ἀνάγκην σας καὶ νὰ τῷ ὑποδείξω, ὅτι πεποιθότες εἰς τὴν δι' ἐμοῦ ὑπόσχεσίν του, ὅτι εὐθύς, καθὼς τότε ἔλεγε, θέλει σὰς ἐμβάσει τὰ εἰρημένα χρήματα πρέπει νὰ εὐρίσκεσθε εἰς θέσιν δεινὴν καὶ ἀμήχανον, μοὶ ἀπεκρίθη «οἱ συμπατριῶται σας εἶναι ἀδιάκριτοι καὶ ἀχάριστοι καὶ τοῦτο ὅπερ κάμνω δὲν εἶναι χρέος μου» καὶ τὰ λοιπά, τὰ ὁποῖα ἐγώ, ὡς μὴ εἰδὼς τὰς μεταξὺ ὑμῶν καὶ αὐτοῦ σχέσεις, ἄγνοῶ. Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ἐπέμφθη καὶ πρὸς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ ἐκ μέρους ἡμῶν εὐχαριστήριος διὰ τὴν εἰς Ὑμᾶς χορηγηθεῖσαν προστασίαν. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ Ὑμεῖς ἀναχωροῦντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εὐχαριστήσατε αὐτοπροσώπως τοὺς προστάτας τῆς δικαίας ὑποθέσεώς σας, ὡς τὸν Σαρίφ Ἐφέντην, τὸν Μουχτάρ μπέην, ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς Τούρκους τε καὶ Χριστιανούς. Καλὸν καὶ ὠφέλιμον θέλει εἶσθαι μάλιστα διὰ τὸ μέλλον, ἂν καὶ Μελενίκοθεν ὡς ἐκ μέρους ὅλης τῆς ἐπαρχίας διευθύνετε πρὸς τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχὰς καὶ ἄρχοντας, οἵτινες τὰ δίκαια ὑμῶν ἐπροστάτευσαν, εὐχαριστήρια μὲ πληθὺν μεγάλην ὑπογοσφῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλκύετε τὴν προσοχὴν καὶ ἀγάπην τῆς Κυβερνήσεως καὶ δὲν διακόπτεται δι' ὄλου ἢ μετὰ τῆς πρωτευούσης σχέσις σας, ἣτις πολλὰ ἀναγκαῖα εἶναι διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πατρίδος.

Διότι, ἂν ἐπὶ Μουστᾶ μπέη ἦσθαι ὀλίγον πῶς σχετισμένοι μὲ τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχὰς, δὲν ἠδύνατο ὁ τύραννος κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τοσοῦτον ἀναιδεΐας νὰ καταντήσῃ ἄλλὰ ἡ μόνωσίς σας καὶ τὸ ἄσχετον μὲ τὴν Μητρόπολιν τὸν ἐνεθάρρυνεν εἰς τὴν τυραννίαν καὶ τὴν ἀρπαγὴν. Βέβαια τὰ παλαιὰ παθήματά σας ἔγιναν ἀνεξάλειπτα ἀπὸ τὴν μνήμην σας μαθήματα. Ὅθεν περιττὸν νομίζω τὸ νὰ σὰς ἐνθυμίσω, πῶς πρέπει νὰ προσφερθῆτε εὐθύς ἀπ' ἀρχῆς πρὸς τὸν νέον διοικητὴν σας, ὥστε ν' ἀναχαιτίζεται ὑφ' ὑμῶν πάντοτε καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξοκείλῃ οὐδ' εἰς τὴν ποραμικρὰν κατάχρησιν τῶν δικαιωμάτων σας. Διὰ τοῦτο ὑμεῖς αὐτοὶ πρέπει νὰ ἀναδειχθῆτε Ἀρχὴ πολιτικὴ, ἔχοντες ὡς κεφαλὴν τὸν Ἀρχιερέα σας, καὶ χωρὶς γνώμην καὶ συγκατάνευσιν ὑμετέραν νὰ μὴ δύναται ὁ διοικητὴς νὰ ἐκτελέσῃ οὐδὲ τὸ παραμικρὸν, ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὰ συμφέροντα τῆς πόλιτος καὶ πάσης τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου. Ἀλλὰ τοῦτο τότε μόνον ἐπιτυχῶς γίνεται ἂν πάντοτε ὅλοι σύμφωνοι ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ λαλήτε πρὸς τὸν διοικητὴν σας καὶ δὲν δοκιμάζῃ οὐδεὶς ἐν μέρει καὶ κατ' ἰδίαν διὰ σκοποὺς ἰδίου νὰ ἐλκύσῃ εἰς αὐτὸν τὴν εὐνοίαν του. Τοῦτο ὅστις πράττει φανερὸς ἐχθρὸς τῆς

πατρίδος, ἐχθρὸς τῶν ἀδελφῶν του, ἐπικατάρατος προδότης τοῦ Κοινοῦ.

Μὲ πόθον τῆς ψυχῆς μου περιμένω ἐπομένως καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μετὰ τοῦ Μουσιᾶ μπέη λογαριασμοῦ σας, ἐξ οὗ ἰκανὸν ὄφελος μέλλει νὰ προκύψῃ διὰ τὸ πτωχὸν Κοινὸν τῆς Πατρίδος. Ἄν δὲν ἔχη μετρητὰ ὁ τύραννος νὰ σᾶς πληρώσῃ, γενικὴν κατάσχεσιν πρέπει νὰ κάμητε ἐπάνω εἰς τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα ὑπάρχοντά του. Ἀκούω ὅτι ἔχει βαμπάκια πολλὰ συναγμένα. Ἄφοῦ τὰ λάβητε διὰ τὰ πρὸς ὑμᾶς χρέη του, πέμψατε αὐτὰ εἰς Βιέννην καὶ θέλω φροντίσῃ τὴν ἐξαργυρωσίν των.

Ἄναγγεῖλατε τὰς εὐλαβεῖς προσκυνήσεις μου εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον καὶ ἅγιον Ἰωακείμ πρὸς ὃν δεύτερον ἔγραψα κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον, ἀποκρίσεώς του ὅμως μέχρι τῆσδε δὲν ἔτυχον.

Ἐγυαίνετε εὐδεμονοῦντες

Ὁ ὑμέτερος συμπατριώτης καὶ φίλος. Α.Π.

Η Δ Ι Α Θ Η Κ Η

Ὁ ὑπογεγραμμένος, σώας ἔχων τὰς φρένας μου, διέταξα τὰ ἑξῆς περὶ τῆς περιουσίας μου :

Α) Ἡ θέλησίς μου εἶναι, ὅτι ἡ περιουσία μου ἅτασα εὐρισκομένη εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, συνισταμένη εἰς τὰ κάτωθι καταγεγραμμένα Τζιβαϊρικά, εἰδίσματα καὶ ὁμολογίας, δηλ. 20 κομμάτια ἀνώνυμοι Μετοχαὶ τῆς Βασιλικῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, 5 κομμάτια ὅμοιοι διελαμβάνουσαι εἰς τὸ ὄνομα Ἰωάννου τοῦ Ἀνιξίου καὶ παρ' αὐτοῦ εἰς ἐμὲ παραχωρημένοι, 2 ἀκέραια λάξια, ἦτοι λαχοί, 3 τοῦ Βασιλικοῦ δανείου τοῦ ἔτους 1839, 6 κομμάτια πολωνικοὶ λαχοί, 3 κομμάτια τοῦ Ἐμπορχάζη καὶ 2 ἀκέραιοι τοῦ Βασιλικοῦ δανείου 1834 παρακατεθένται εἰς τὴν Αὐστριακὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἀπέναντι προκαταβολῆς μετρητῶν Φιορινίων 1000 ἀργυρῶν καὶ εἰς μετρητὰ φιορίνια 250, τελευταῖον καὶ ὅλα τὰ κινητὰ πράγματά μου καὶ τὰ ὅσα ἔχω νὰ λάβω ἀπ' ἔξω, αὐτὰ ὅλα ὡς ἀγαθοεργὸν κληροδότημα νὰ πέσουν εἰς τὸ ἐν Μελενίκω τῆς Μακεδονίας Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, διότι μὲ τοῦτο θέλω ν' ἀποδείξω ἐμπράκτως τὴν ἐνδόμυχον εὐγνωμοσύνην μου, διὰ τὴν ὁποῖαν ἀπήλαυσα ἐκεῖ προκοπήν, ἐν ταῦτῳ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν, ὅτι συνεισφέρειν κατὰ δύναμιν πρὸς φωτισμὸν τῆς νεολαίας. Δι' ὃ διορίζω τοὺς ἐνταῦθα ἐμπόρους Γραικοὺς τοὺς κ.κ. Κωνσταντῖνον Χριστομάνον καὶ Βασίλειον Σπύρου ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης μου μὲ τὴν παράκλησιν, ἵνα ἀναλάβωσι τὸ ἔργον τοῦτο μὲ φιλικὴν δραστηριότητα καὶ νὰ φροντίζωσι ἰδίως διὰ τὴν ἐξαργύρωσιν τῶν κινητῶν πραγμάτων μου καὶ εἰδισμάτων εἰς τὸ ἐπωφελέστερον καὶ διὰ τὴν εἰσπραξίν των ἀπαιτήσεών μου μὲ τὸν κατάλληλον τρόπον, ὅ,τι δὲ ἐκκαθαρίσωσι ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν ὅλα τὰ ἔξοδα καὶ ἡ προμήθεια διὰ τοὺς κόπους των, ὁμοῦ μὲ τὰς ἄνω ἀναφερομένας ὁμολογίας μου, νὰ ἐγχειρισθῶσιν εἰς τὴν ἐνταῦθα Καπέλλην τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ὀθωμανικῶν ὑπηκόων

πρὸς αἰωνίαν φύλαξιν. Ἄφινω εἰς τὴν σύνεσιν τῶν κυρίων ἐπιτρόπων νὰ κάμωσι καρποφόρον τὸ ἐξαργυρωθὲν κεφάλαιον ἢ δι' ἀγορᾶς χαρτίνων τοῦ Κράτους, ἢ δι' ἐξασφαλίσεως ὑποθηκῶν εἰς τὸν ἐπωφελέστερον τρόπον, καὶ πρὸς τοῦτο διορίζω μόνον διὰ νὰ ἀποδίδωνται κάθε χρόνον τακτικῶς οἱ ἐκ τούτων προερχόμενοι τόκοι εἰς τὸ ἐν Μελενίκῳ Σχολεῖον καὶ παρακαλῶ τοὺς κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπους (ἐξάδα) τῆς Καπέλλης τοῦ Ἁγίου Γεωργίου διὰ νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς ταῦτα.

Β) Ἄπὸ τὰ προειρημένα κληροδοτήματα νὰ πληρωθῶσι τὰ ἀκόλουθα:

Ἡ μήτηρ μου Κομνηνὴ νὰ λαμβάνη ἐν ὄσῳ ζῆ μηνιαίως δέκα πέντε τάλληρα καὶ παρακαλῶ τοὺς κυρίους ἐκτελεστὰς τῆς διαθήκης νὰ ἀφαιρέσωσι ἐκ τῶν εἰς τὴν ἐν Μελενίκῳ Σχολῆν στελλομένων εἰσοδημάτων.

Γ) Τῇ δούλῃ μου Ἀλουίτζα Ἐξερ ἀναγνωρίζων τὴν πιστὴν καὶ εὐδηλον δούλευσίν της ἀφίνω 800 φιορίνια ἀργυρᾶ.

Δ) Τῇ ἀδελφῇ μου Παλούνα ὑπανδρεμένην ἀφίνω τὸ εἰς χεῖρας μου εὐρισκόμενον μεγάλο μπριλαντένιον δακτυλίδι ἀξίας ὡς ἔγγιστα φιορινίων 300 ἀργυρῶν ἢ ὅ,τι ἐξαργυρωθῶσιν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ τοῖς κυρίοις ἐπιτρόποις δοκοῦν.

Τελευταῖον διορίζω ὅτι πᾶσα τυχὸν εἰσέει εὐρισκομένη προτέρα Διαθήκη νὰ εἶναι κατὰ πάντα ἄκυρος. Προσέτι διορίζω, ὅτι ὅλα τὰ τοῦ μαγειρείου σκεύη καὶ φορέματα νὰ δοθοῦν κατὰ τὴν κρίσιν τῶν κυρίων ἐπιτρόπων εἰς τὴν ρηθεῖσαν δούλῃν μου Ἀλουίτζαν Ἐξερ. Ὅλα τὰ Διπλώματά μου, χειρόγραφα καὶ ἀσημικὰ εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ κ. Κων[τίνου] Ἀντ. Χριστομάνου, ὅστις δύναται νὰ διαθέσῃ κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουσι καὶ αἱ εἰκόνες μου, σφραγιδες καὶ τὰ κάδρα μου.

Εἰς πιστοποίησιν τούτων ὑπέγραψα ἰδιοχείρως τὴν προκειμένην Διαθήκην ἐπὶ παρουσίᾳ τριῶν παρακληθέντων μαρτύρων.

Βιέννη τὴν 18 Ἰανουαρίου 1848 Δόκτωρ Α. Παλατίδης

Μάρτυς Διαθήκης : Ζύκη Χαρσομοῦν, Ἀναστάσιος Καζάσης, Θ. Ραϊκοβίτσς, Δόκτωρ Κάρολος Φέλδερ

Ἡ παροῦσα διαθήκη ἐδημοσιεύθη νὰ φυλάττηται καὶ νὰ δίδωνται ἀντίγραφα αὐτῆς ὅταν ζητήσῃ τις παρὰ τοῦ Κ. Β. Δικαστηρίου Λάνδραχτ.

Τῇ 28 Ἰανουαρίου 1848. Βαρῶνος Καλπούρ.

Ἡ παροῦσα μετάφρασις εἶναι αὐτολεξεῖ, ἴση καὶ ἀπαράλλακτος τῇ πρωτοτύπῳ Διαθήκῃ φυλαττομένη εἰς τὸ καταχωριστήριον τοῦ Κ. Β. Λάνδραχτ καὶ πρὸς πιστοποίησιν ἢ κατωτέρω ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπογραφή μου καὶ σφραγίς.

Βιέννη τῇ 6 Μαρτίου 1848. Γιώργιος Γκιλάκης

Κ. Β. ἔνορκος ἐρμηνευτὴς διὰ τὴν γραικικὴν γλῶσσαν.